

Biblické úkoly 2004

4

Daniel

Daniel

Biblické úkoly – 4. čtvrtletí 2004

Autor: Gerhard Pfandl

Foto: Filip Podsedník

Technická redakce

Vydal: Advent-Orion, spol. s r. o.

Roztocká 5, Praha 6 - Sedlec

Vytiskla tiskárna Alfaprint, Thurzova 16,

Martin, Slovenská republika

Vydání první, Praha 2004

ISBN 80-7172-949-3

ISSN 0409-3208

ÚVOD

Daniel, Aristoteles a smysl života

Řecký filozof Aristoteles psal zhruba čtyři století před Kristem o „cíli“. Myslel tím konečný smysl, ke kterému „všechny věci spějí“. Aristoteles uvádí příklady: „Cílem lékařského umění je zdraví, cílem lodářské dovednosti je loď, cílem strategie je vítězství a cílem ekonomiky je bohatství.“ Tento princip aplikoval na lidstvo a prohlásil, že konečným cílem lidí je „štěstí“. Vždy se ho snažíme získat. Na ničem jiném nám v životě tolik nezáleží.

Pokud člověk nezná Boha, nemusí to být špatné rozhodnutí. Štěstí je chvályhodný životní cíl, neřeší však klíčové otázky o smyslu života. Život člověka vždy končí smrtí a v této souvislosti mluvit o štěstí nemá velký smysl.

V protikladu k Aristotelovi, prorok Daniel (o několik století dříve) také psal o „cíli“ života, ale z úplně jiného hlediska. Daniel neviděl cíl v lidech samých. Nepokládal ho za přirozený důsledek jejich snahy. Naopak, věřil, že cíl způsobí nadpřirozený zásah vševědoucího, všemocného Boha. Slíbil, že „cíli“ – ve smyslu konce tohoto světa – bude ve skutečnosti začátkem nového života. Zatímco Aristoteles viděl cíl lidstva v něm samotném, Daniel (podobně jako všichni bibliční pisatelé) vidí cíl v někom, kdo lidstvo přesahuje – v Bohu, který svět i lidi stvořil.

Toto vědomí nás naplňuje vděčností. Kdyby totiž náš „cíli“, smysl našeho života, byl jen v našich rukou, mohlo by se zdát, že nestojí za to o něj usilovat. Je rozumné vynaložit tolik energie, snášet tolik bolesti a trápení, když vše končí smrtí? Daniel ukazuje, že „cíli“ je nový začátek.

Záměrem Bible je představit nám nejen cíl, ale i způsob, jak ho dosáhnout. Kniha Daniel, kterou budeme studovat v následujících třech měsících, plní právě tuto úlohu – chce nám pomoci dosáhnout cíle. Proroctví jsou účinná díky tomu, že – možná lépe než cokoliv jiného v Písmu – nám pomáhají položit pevný a logický základ pro víru v Ježíše Krista. On zajistil cíl – věčný život v novém stvoření (Iz 66,22).

Ať už prostřednictvím příběhů (kde vidíme Boží zásah do života jednotlivců) anebo prostřednictvím velkolepých a obsáhlých proroctví (kde vidíme Boží svrchovanou vládu nad světem), kniha Daniel odhaluje přítomnost Boha na našem světě. V určitém smyslu také dokazuje jeho existenci a vládu nad dějinami.

Danielova kniha patří k tzv. apokalyptické literatuře. Slovo „apokalyptický“ má původ v řeckém slově „apokalypsis“, což znamená „odhalení“ anebo „zjevení“. Apokalyptické knihy Daniel a Zjevení popisují pomocí symbolických vidění důležité etapy lidských dějin. A co více, odhalují nám „cíli“ – tj. pozemský smysl všech věcí, ne však jejich věčný smysl.

Příběhy a proroctví knihy Daniel inspirovaly básníky, umělce a filozofy v průběhu celé křesťanské éry. Byly nejen útechem a nadějí pro znavené, ale také výzvou pro historiky a teology. Kniha Daniel svědčí především o tom, že náš svět není „ledovec“, který pluje nepředvídatelným směrem k neznámému cíli. Za jednotlivými událostmi stojí náš Bůh, který všechny věci dovede k velkolepému a slavnému závěru způsobem, který si nedokážeme představit a kterému asi nyní ani nerozumíme.

„Jak se blížíme závěru historie tohoto světa, vyžadují si proroctví zaznamenaná Danielem naší zvláštní pozornosti, neboť se vztahují právě k době, v níž nyní žijeme.“ (PK 359; PK 547)

Úkoly tohoto čtvrtletí napsal Gerhard Pfandl, jeden z vedoucích pracovníků Biblického badatelského institutu u Generální konference. Je původem z Rakouska. Téměř 20 let působil jako kazatel a učitel. Několik let pracoval v Kalifornii a Austrálii. Je ženatý, má dvě dospělé děti. Protože se dlouhodobě věnoval studiu knihy Daniel, může nám zprostředkovat své poznatky o knize, která tak mocně a přesvědčivě zjevuje cíl, který si Aristoteles – při všem svém poznání – nikdy nedokázal představit, neodvážil se v něj doufat.

JÍST, ČI NEJÍST?

Text na tento týden: Da 1

Základní verš

„Světlem pro mé nohy je tvé slovo, osvěcuje moji stezku.“ (Ž 119,105)

Tichý oceán, duben 1945. Uprostřed krutých bojů přibližně osmdesát zkušených amerických vojáků vděčilo za záchranu života jedinému člověku, Desmondu Dossovi. Kdysi se mu posmívali, protože odmítl nosit zbraň. Když však nepřítel prudkou palbou kosil jednoho vojáka za druhým, zdravotník Desmond Doss, bez ohledu na nebezpečí, které ohrožovalo jeho život, odtáhl z bojiště do bezpečí více než sedmdesát pět zraněných. Tento muž, který byl kdysi terčem jejich uštěpačných poznámek, se najednou stal jejich hrdinou.

Doss se nebál stát za tím, čemu věřil; ani na bojišti neměl strach jednat podle svého přesvědčení. Za svou pozoruhodnou odvahu byl prezidentem Spojených států vyznamenán čestnou medailí amerického kongresu.

V tomto úkole se přeneseme na jiné bojiště. Zápas se odehrával v jiné části světa za úplně odlišných okolností. I tito lidé však, podobně jako voják Desmond Doss, jednali podle toho, čemu věřili, bez ohledu na to, co je to bude stát. Kdo byli tito lidé? Jaké měli zásady? I my se nejednou ocitáme v podobné situaci. Můžeme se od nich něčemu naučit?

Týden ve zkratce

Co symbolizuje Babylon a Jeruzalém?

Co bylo příčinou pádu Jeruzaléma? Proč museli trpět nevinní lidé?

Proč Daniel odmítl jíst královskou stravu?

Bylo by správné, aby ji odmítl, i kdyby byl za neuposlechnutí rozkazu přísně potrestán?

Cíl úkolu

Ukázat, že boj dobra a zla ještě neskončil, a zdůraznit, že jsme jeho každodenní součástí.

Uvědomit si, že díky správným rozhodnutím přežijeme poslední dobu.

Rozhodnout se vyjádřit víru ve Stvořitele i v oblasti životního stylu.

PŘÍBĚH DVOU MĚST – BABYLONU A JERUZALÉMA

„Ve třetím roce kralování Jójakíma, krále judského, přitáhl Nebúkadnesar, babylónský král, k Jeruzalému a oblehl jej.“ Da 1,1

Kniha Daniel je v podstatě příběhem dvou měst – Jeruzaléma a Babylonu. Jedno představuje vládu spravedlnosti, druhé vládu zla. Jedno odhaluje tajemství zbožnosti, druhé tajemství hříchu. Příběhy a proroctví této knihy ilustrují principy velkého sporu mezi Kristem a satanem, které jsou nám nejednou představeny jako zápas mezi dobrem a zlem, spravedlností a bezprávím, pravdou a lží.

1. Které historické okolnosti tvoří pozadí prvních zmínek o těchto dvou městech? (Původní jméno nebylo s pozdějším zněním úplně totožné.)

Babylon (Gn 11,1-9)

Jeruzalém (Gn 14,17-20)

Babylon. Babyloňané odvodili jméno svého města od slova „Bab-ilu“, což znamená „brána boha“. Ale podle Gn 11,9 toto jméno znamená „zmatek“, protože tam „Hospodin zmátl řeč veškeré země“. Zdá se, jako by to byla určitá slovní hříčka, protože obě hebrejská slova „balal“ (zmást) a „babel“ (brána boha) znějí velmi podobně. Zatímco lidé měli v úmyslu postavit v Babyloně věž, která by sahala až do nebe, Bůh změnil toto místo v symbol lidské nerozumnosti a samolibosti.

Jeruzalém. Hebrejské slovo „šalom“ znamená pokojný, mírumilovný, úplný, dokonalý. V Ž 76,3 je Jeruzalém ztotožněn se Šálemem, městem, o kterém je zmínka v Gn 14,18. Toto město, které obývali Jebúsejci, dobyl David (1 Pa 11,4-7). V době jeho kralování se stalo hlavním městem židovského národa.

2. Co symbolizuje město Babylon, jak ukazuje kniha Zjevení? Jaký je jeho konečný úděl? Zj 14,8; 16,19; 17,5; 18,2

3. Jeruzalém (dokonalost a pokoj), Babylon (zmatek). Nemůžeš žít ve dvou městech současně – fyzicky ani duchovně. Kde se v duchovním smyslu nyní nacházíš? Proč? Pokud se potřebuješ přestěhovat, jak to uděláš?

Přehled dne: Velký spor věků představují dvě města – Jeruzalém versus Babylon. Doslovný a symbolický význam jmen města Jeruzalém a města Babylon.

NEVINNÝ A VINÍK

„Panovník Hospodin mu vydal do rukou judského krále Jójakíma a část nádob Božího domu. Nebúkadnesar je dopravil do země Šineáru...“ Da 1,2

Dnes si nedokážeme dostatečně uvědomit, jak neuvěřitelná jsou slova v uvedeném verši. Kdyby se tyto zprávy objevily v našich novinách, určitě by měly velké palcové titulky. Jeruzalém, kde Bůh přebýval ve svém chrámě, obsadili pohané a zajali krále!

1. Uved' některé příčiny, proč Bůh vydal Judsko a Jeruzalém do rukou Babyloňanů.

2 Kr 21,10-16 _____

2 Kr 24,18-20 _____

2 Pa 36,15-17 _____

Jr 3,13 _____

„Nesmíme zapomínat, že Boží zaslíbení i hrozby jsou podmíněny stejně.“ (Ev 695) Obyvatelé Judska mohli být ušetřeni babylonského exilu. Prostřednictvím Jeremjáše Bůh vyzýval lid, aby se k němu vrátili. Kdyby činili pokání, mohli se trestu vyhnout (Jr 4,1-4). Odmítli však poslouchat, proto na ně přišel soud.

Z toho vyplývá další námitka: Je logické, že se představitelé národa vzbouřili a neposlouchali. Proč společně s těmi, co si to zaslouží, mají snášet trest i nevinní? Bylo to spravedlivé, že Daniel a jeho tři přátelé, zbožní mladí mužové, měli trpět za hříchy jiných? A přece všichni postupně zjišťujeme, že život na tomto hříšném světě s námi nejedná fér. Proto čekáme svět jiný, lepší.

Proč společně s vinnými trpí i nevinní? (Kříž je toho největším důkazem.) I když tato těžká otázka zůstává nezodpovězená, máme jistotu, že nás Bůh miluje, všechno drží ve svých rukou a jednoho dne uvede všechno na pravou míru.

Nesmíme zapomenout, že i tuto nešťastnou situaci, ve které se Daniel a jeho tři přátelé ocitli, změnil Bůh v požehnání – nejen pro jejich vlastní lid, ale i pro pohanské obyvatele Babylona.

2. Trpěl jsi už někdy za hříchy jiných lidí? Jak jsi navzdory bolesti, hněvu a sklíčenosti prožíval Boží lásku? Jak tě to poznamenalo? Pomohlo ti to nakonec více důvěřovat Bohu?

Přehled dne: Naprostá senzace – Boží město vypleněno.

Naprostá nespravedlnost – nevinní trpí kvůli hříšným.

Naprostý paradox – Boží kontrole se nic nevymklo.

DANIELOVO ROZHODNUTÍ

„Ale Daniel si předsevzal, že se neposkvrní královskými lahůdkami a vínem, které pil král...“ Da 1,8

1. I když jim byla předložena nejlepší strava babylonského království, Daniel a jeho přátelé ji odmítli. Proč? Jaké principy vyjadřují uvedené verše? P 23,1-3.29-32

Daniel se společně se svými přáteli odmítl přizpůsobit světu. Šlo jim v životě o to, aby plnili Boží vůli. Odmítli jíst královskou stravu z těchto důvodů:

1. Některá jídla byla připravena z masa nečistých zvířat (Lv 11).
2. Jíst a pít bylo součástí modloslužby, protože jídla byla nejdříve obětována modlám.

Když Daniel požádal o jiné „menu“, použil slovo „zero´im“ (zelenina). Stejný výraz je použit v Gn 1,29, kde Bůh říká Adamovi: „Dal jsem vám na celé zemi každou bylinu nesoucí semena.“ (zorea´; zera´) Touto prosbou Daniel potvrdil svoji víru ve Stvořitele všeho, co je dobré a zdravé k jídlu.

2. Přečti si Da 1,8. Tito muži jsou zajatci v cizí zemi, vydáni na milost a nemilost pohanům, kteří, kdyby se jim zachtělo, je mohou kdykoliv usmrtit. Jak lehce by se v tomto případě dalo zdůvodnit požívání královského jídla a vína! Jak souvisí uvedené verše s Danielovým postojem? Jaké ponaučení v nich nacházíme pro sebe? Mt 10,22; L 8,11-15; 1 K 10,13; Fp 3,8; 2 Tm 2,12

Danielovo rozhodnutí svědčí o tom, že si uvědomoval souvislost mezi zdravím a posvěcením. Touto zkouškou chtěl Bůh posilnit jeho charakter a připravit ho pro budoucí poslání. Každé správné rozhodnutí – i když okolnosti mohou být někdy velmi nepříznivé – činí člověka silnějším; a naopak, každé nesprávné rozhodnutí ho oslabuje.

Danielův příběh svědčí o tom, že správné rozhodnutí, které člověk s odvahou uskuteční, se často stává rozhodujícím okamžikem v životě a určujícím faktorem jeho dalšího údělu. „Bůh poskytuje příležitost; úspěch závisí na tom, jak ji člověk využije.“ (PK 320; PK 486)

Přehled dne: Daniel dobrovolně a dočasně vegetariánem.

Když Daniel požaduje jen „zero´im“, zachovává si svoji identitu.

Správná rozhodnutí z nás činí správné lidi.

„Zkus to se svými služebníky po deset dní. Ať nám dávají k jídlu zeleninu a k pití vodu.“ Da 1,12

Když Daniel a jeho tři přátelé přišli do Babylona, dostali nová jména, studovali babylonské umění a vědu a očekávalo se, že budou jíst z královského stolu. První úkoly pro ně nebyly žádným problémem. Ten poslední se ale stal zkouškou jejich víry.

Obtížnou otázkou nejčastěji bývá: Jak mám rozpoznat hranici mezi tím, co ještě mohu, a co už ne? Měli mládenci odmítnout studovat babylonské umění a vědu, protože v nich bylo mnoho pohanských prvků, věštění a jiných věcí, v které nevěřili? Nemáme záznam o tom, že by něco z toho odmítli – s výjimkou stravy. Ta byla pro ně hranicí, kterou se rozhodli nepřekročit.

1. Proč se Daniel domníval, že jíst královskou stravu je špatné? Da 1,8

2. Kdo další se kvůli rozhodnutí hebrejských mládců odmítnout královskou stravu ocitl v ohrožení? (Da 1,10) Proč právě tato věc pro ně mohla být dobrou výmlouvou k tomu, aby se podřídili a udělali, co od nich král žádal?

Na první pohled vypadá tato zkouška jako bezvýznamná. Duchovní ponaučení si uvědomíme, když si připomeneme, že i velké dveře se otáčejí na malých závěsech. Gn 3 a Da 1 vypráví o tom, že satan se nás obvykle snaží oklamat prostřednictvím našich smyslů; prostřednictvím toho, co posloucháme, na co se díváme, čeho se dotýkáme, co nám voní anebo co nám chutná. Úspěšný křesťanský život proto závisí na tom, jak si chráníme svoje smysly. Jestliže k nám Boží Duch promlouvá prostřednictvím nervových buněk našeho mozku a jsou-li tyto buňky ovlivňovány tím, co jíme a pijeme, může být něco důležitějšího, než udržet si své tělo v co nejlepším stavu?

3. Představ si sebe v situaci Daniela. Napiš několik důvodů, proč bys měl jíst královskou stravu. Jsou tyto argumenty přesvědčivé? Jestli ano, nemělo by nás to upozornit na to, jak lehce se může stát, že budeme dělat kompromisy v otázkách své víry?

Přehled dne: Správné jednání je více než nesprávné učení.
Moudrost rozeznává nejdůležitější od důležitého.
V poslední době mají i maličkosti velký význam.

ODMĚNA

„A Bůh dal těm čtyřem jinochům vědění a zběhlost ve veškerém písemnictví a moudrosti. Danielovi dal nadto porozumět všem viděním a snům.“ Da 1,17

1. Na konci tříletého období přivedl Ašpenaz mladé muže před krále, který je zkoušel. Jakým požehnáním Bůh obdaroval čtyři mladé Hebreje za jejich rozhodnutí zůstat věrnými svému Bohu? Da 1,20

Mimo to, že byli nejlepší ze třídy, měli také jasnou mysl a zdravé tělo. Jejich zkušenost svědčí o tom, že Bůh žehná těm, kteří se nebojí, že je budou lidé považovat za úzkoprsé a nadměru zásadové, když budou vystaveni pokušení vzdát se svých náboženských zásad. V tomto případě je úplně jasné a nepopiratelné, že věrnost Bohu se jim vyplatila. Výsledky jejich věrnosti mohli všichni vidět.

Někdy se však stane, že to může skončit úplně jinak.

2. Srovnej úděl čtyř hebrejských mládenců a Štěpána (Sk 7,57-8,2). Co nám tyto dva příběhy sdělují o tom, co se může stát, když se někdo rozhodne být věrný biblickým zásadám? Proč by důsledek – ať dobrý či zlý – neměl ovlivňovat naše rozhodování, zda zůstat anebo nezůstat věrný Božím zásadám?

Okolnosti se obrátí ve prospěch Daniela a tří hebrejských mládenců. V jejich případě to dopadlo určitě lépe než v případě Štěpána.

Jako křesťané však víme, že ať už nás tady na zemi potká cokoliv – dobré anebo zlé, jestli budeme ukamenováni k smrti anebo povýšeni do funkce předsedy vlády – tím všechno nekončí. Čeká nás věčnost, úplně nový život v novém nebi a na nové zemi, kde už nebude existovat hřích, smrt a utrpení. V porovnání s tím téměř nezáleží na tom, jaký bude náš „konec“ na této zemi. Záleží na tom, abychom zůstali věrní Bohu a tomu, co od nás žádá, bez ohledu na bezprostřední následky.

3. Co bys řekl člověku, který celý život dělá kompromisy v otázce křesťanských zásad, ale nyní se chce změnit? Jakou naději bys mu mohl dát?

Přehled dne: Věrnost Bohu se vždy vyplatí.

DOPORUČENÉ STUDIUM

V knize Proroci a králové si přečti kapitolu „Na dvoře babylónském“. (PK 315-322; PK 479-490)

Jak mohli Daniel a jeho přátelé studovat babylonskou moudrost a vědu, aniž by se nechali ovlivnit pověrami a magií, které byly součástí tehdejšího studia?

1. Prostřednictvím správného cvičení vůle: „Správné užívání vůle může úplně změnit tvůj život. Odevzdáš-li Kristu svou vůli, spojíš se s mocí, která je nad všemi panstvými a mocemi. Získáš shůry sílu, abys byl pevný, a tak stálým podřizováním se Bohu budeš moci žít nový život, totiž život ve víře.“ (CK 34; SC 48)
2. Protože si uvědomovali vliv těla na mysl: „Už v dětství vedli rodiče Daniela k přísné střídmosti. Učili ho, že své návyky musí podřídít přírodním zákonitostem; že to, co jí a pije, má přímý vliv na jeho tělesnou, duševní a mravní přirozenost a že za své schopnosti nese před Bohem zodpovědnost.“ (CD 154)
3. I když si Daniel neustále uvědomoval svoji závislost na Bohu, „byl vystaven vlivům, které se pokoušejí svést váhající mezi zásadou a náklonností. Boží slovo však představuje jeho charakter. Daniel nechtěl spoléhat jen na vlastní mravní sílu. Modlitbu pokládal za nutnost.“ (SL 20)

Diskusní otázky

1. **Daniel a jeho přátelé si mohli úplně lehce zdůvodnit neochotu spolupracovat s těmi, kteří je zajali. Vždyť to byli pohané, kteří zničili jejich město a odvedli je do zajetí. Nebylo by lepší zemřít, než spolupracovat s těmito pohany? Tím méně stát se vysokými státními úředníky na dvoře krále, který zničil jejich národ! Čemu se můžeme naučit z odpovědi na tuto otázku?**

Shrnutí

Daniel a jeho tři přátelé jsou nuceni přizpůsobit se zvykům Babyloňanů. Zůstávají však věrní svému Bohu, který je odmění výjimečnou moudrostí a věděním. Svoji oddaností Bohu a vírou v něho se stali příkladem pro každého křesťana, který se dostává do pokušení dělat kompromisy.

NEBÚKADNESARŮV SEN

Text na tento týden: Da 2

Základní verš

„On mění časy i doby, krále sesazuje, krále ustanovuje, dává moudrost moudrým, poznání těm, kdo mají rozum.“ (Da 2,21)

Na začátku 20. století parapsycholog a okultista Cheiro varoval W. T. Steada, vydavatele časopisu Review of Reviews, aby se v dubnu 1912 neplavil lodí. Pan Stead v dubnu 1912 skutečně zahynul při ztroskotání Titaniku. V létě 1961 spiritista Jeane Dixon předpověděl, že v polovině září generální tajemník Spojených států Dag Hammarskjöld zahyne při havárii letadla. 18. září 1961 generální tajemník skutečně při leteckém neštěstí zahynul.

Co tato fakta dokazují? Pouze to, že i satan dokáže „předpovědět“ události a potom je i „uskutečnit“ (pokud se mu to vůbec podaří).

Avšak proctví, která předpovídají budoucnost národů sta a tisíce roků dopředu – jako například Nebúkadnesarův sen z Da 2 – nacházíme v Bibli, ne v prognózách parapsychologů. Tento sen a Danielův inspirovaný výklad patří mezi hlavní důkazy inspirace Písma. Daniel použil přibližně 180 hebrejských slov, aby popsal běh dějin dopředu, povzbudil tak Boží lid a ujistil ho o tom, že když velké světové říše pomínou, přijde Boží království, které bude trvat věčně.

V tomto úkole si přiblížíme toto mocné proctví, které nás utvrzuje v naší víře.

Týden ve zkratce

Jaké zkoušky podrobil král mudrce, aby se přesvědčil o jejich vykladačských schopnostech? Jak se v této kapitole projevuje Boží moc?

Co nás učí Da 2 o Bohu? Jakým způsobem nám tato kapitola odhaluje naši úplnou bezmocnost a závislost na Bohu?

Cíl úkolu

Nevnímat tuto část Bible jako notoricky známý příběh a jako neosobní biblickou pravdu o historii. Najít v tomto biblickém příběhu živé Boží slovo pro mne.

Uvědomit si, že i když to není na první pohled zřejmé, stále jsme vystaveni hrozbě smrti – fyzické nebo duchovní.

Prožívat radost a pokoj z ujištění, že Boží království je cílem dějin.

NEBÚKADNESAROVO DILEMA

„Není na zemi člověka, který by dovedl sdělit to, co král rozkázal... Věc, kterou král žádá, je těžká a není nikoho jiného, kdo by ji králi sdělil, mimo bohy, kteří nepřebývají mezi smrtelníky.“ Da 2,10-11

- 1. Jedné noci měl král Nebúkadnesar působivý sen. Když se probudil, předvolal mudrce a požádal je, aby mu pověděli, co se mu zdálo. Zapomněl Nebúkadnesar skutečně svůj sen? Anebo chtěl pouze vyzkoušet babylonské mudrce, jestli jsou opravdu tak moudří a chytří, jak o sobě tvrdí? Da 2,5**

Kralický překlad Da 2,5 cituje králova slova takto: „Ten sen mi již z paměti vyšel“, což někteří vykládají v tom smyslu, že král zapomněl, co se mu zdálo. Moderní překlady, které zohledňují i aramejský text, překládají: „Mé slovo je příkaz“. Oba překlady mohou být správné. Protože si král nepamatoval celý sen, využil to k tomu, aby vyzkoušel mudrce. Kdyby na sen zapomněl úplně, zřejmě by si kvůli němu nedělal starosti.

Nebúkadnesar měl pravděpodobně obavy z toho, co sen může znamenat. Když mu nejmoudřejší muži Babylonu nebyli schopni pomoci, velice se na ně rozhněval. Vydal rozkaz, aby byli zahubeni. Nebyla to žádná neopodstatněná hrozba, protože rozsekat těla nepřátel a spálit jejich domy byla ve starověké Mezopotámii běžná praxe.

- 2. Jakou pravdu byli hvězdopřevci nuceni uzнат, když odpovídali králi na jeho hrozbu? Da 2,11**

Kvůli své neschopnosti oznámit králi jeho sen museli babylonští mudrci uzнат, že jen bohové, kteří nepřebývají mezi lidmi, by mohli králi sen povědět. Babyloňané nepředpokládali, že bohové by mohli přijít a přebývat v lidském těle. Křesťané však vědí, že Bůh se skutečně „stal tělem a přebýval mezi námi“ (J 1,14). Přiznání jejich nemohoucnosti poskytlo Danielovi jedinečnou příležitost povědět něco o Bohu, kterému sloužil.

- 3. Jak tě vědomí toho, že Bůh nejen existuje, ale že je to Bůh, který se nám v Ježíši zjevil, dokáže povzbudit, ať se děje cokoli?**

Přehled dne: Nebúkadnesar si nepamatuje důležitý sen.

Dvorní astrologové neumí oznámit sen ani jeho výklad.

DANIELOVA MODLITBA

„Tobě, Bože otců mých, chci vzdávat čest a chválu, neboť jsi mi dal moudrost a bohatýrskou sílu. Oznamíš mi nyní, oč jsme tě prosili...“ Da 2,23

1. Co se můžeme naučit z toho, jak Daniel a jeho přátelé reagovali na králův rozsudek? Da 2,17.18

Daniel a jeho přátelé se v tomto případě poprvé setkali s ohrožením života. V celé knize Daniel je Boží lid vystaven hrozbě smrti. Tato kniha má velký význam zejména pro věřící, kteří budou žít v době konce, protože i oni budou muset čelit hrozbě smrti (viz Zj 13,13-18).

Společné modlitby Daniela a jeho přátel musely být toho dne velmi intenzivní. Jejich životy visely na vlásku. Přišli však k Bohu s důvěrou, protože mu až dosud podle svého nejlepšího vědomí a svědomí upřímně sloužili. Když Bůh zjevil v noci Danielovi, co se Nebúkadnesarovi zdálo, opět se modlili. Tentokrát však Bohu děkovali a vzdávali mu chválu.

2. Uveď některá klíčová slova Danielovy děkovné modlitby. Da 2,20-23

Da 2,20 _____

Da 2,21 _____

Da 2,22 _____

Da 2,23 _____

3. Co prozrazuje Danielova modlitba o tom, jak chápal Boží moc?

Daniel začíná svoji modlitbu slovy: „Požehnáno buď jméno Boží...“. Aramejské a hebrejské slovo pro „požehnání“ můžeme také přeložit jako „chvála, dobrořečení“. Takový význam má i v Da 2,19.20.

Danielova hymna chval zdůrazňuje, že nad dějinami bdí Boží moc. Bůh řídí nejen pohyb hvězd po nebeské obloze, ale také dějiny lidského pokolení. Je to Bůh, který osobně komunikuje s těmi, kteří jsou ochotni slyšet jeho hlas. Snem o velké soše Bůh oznámil Nebúkadnesarovi, že vládne nejen na nebi, ale i na zemi.

4. Jak bys odpověděl člověku, který by se tě po přečtení Da 2 zeptal: Proč i moje modlitby nejsou vyslyšeny takovým mocným a jasným způsobem?

Přehled dne: Věrnost Bohu přináší riziko předčasné smrti.
Bůh toto riziko smrti řeší.

DANIELOVO SVĚDECTVÍ

„Ale je Bůh v nebesích, který odhaluje tajemství. On dal králi Nebúkadnesarovi poznat, co se stane v posledních dnech.“ Da 2,28

1. Po děkonné modlitbě odešel Daniel za Arijókem a králem Nebúkadnesarem, aby jim oznámil dobrou zprávu. Jak reagoval Daniel na to, že mu Bůh zjevil sen? Da 2,24-28

Všimni si, že se Daniel v první řadě zajímá o babylonské mudrce. I když neudělali nic, co by odvrátilo jejich odsouzení k smrti, byli zachráněni díky tomu, že mezi sebou měli spravedlivého člověka. V dějinách se setkáváme s podobnými případy. Na cestě do Říma zachránila Pavlova přítomnost na lodi všechny cestující (Sk 27,24).

Ježíš vyzývá Boží následovníky, aby byli „solí země“. To znamená, že si mají zachovat „kvalitu“. Danielův život je nám v tom příkladem. Právě tak, jako mohou mít naše zlé skutky negativní dopad na lidi kolem nás, mohou i naše dobré skutky šířit dobrý vliv. Na to bychom jako následovníci Ježíše Krista měli pamatovat.

Když se Daniel přimluvil za mudrce, odešel ke králi a vysvětlil mu, že nikdo z babylonských mudrců, ba ani jejich bohové nedokážou splnit královu žádost. Je však Bůh v nebesích, který odhaluje tajemství. Daniel se nestyděl ani nebál vyznat před králem svého Boha. Popřel, že by to snad byly lepší vědomosti či větší moudrost, pro které může králi sdělit sen i jeho výklad. Odhalení a výklad snu přisuzuje výlučně Bohu. Daniel si uvědomoval, že jeho vztah k Bohu a Spasiteli je vztah naprosté závislosti. Teprve když pochopíme svůj lidský úděl, situaci, ve které se nacházíme, a že jsme jako lidé zcela neschopní ji vyřešit, tehdy si uvědomíme svou úplnou závislost na Bohu.

2. Daniel se pod hrozbou smrti modlil společně se svými přáteli. Většina z nás, dokonce i ateisté, by v podobné situaci dělala totéž. Nemyslíš, že v případě těchto mládenců byla modlitba něčím, co činili v každý čas? Jak nám to pomáhá vysvětlit, proč byla jejich modlitba vyslyšena?

Přehled dne: Spravedlivý je požehnáním i pro bezbožné.
Danielovi nejde o jeho vlastní slávu.
Danielovi jde o slávu Boží.

VÝKLAD SNU

„Ve dnech těch králů dá Bůh nebes povstat království, které nebude zničeno navěky, a to království nebude předáno jinému lidu. Rozdrtí a učiní konec všem těm královstvím, avšak samo zůstane navěky.“ Da 2,44

1. Jaký význam má Danielova zmínka o posledních („potomních“) dnech ve verši 28? (viz Gn 49,1; Nu 24,14; Dt 4,30; 31,29)

Studium tohoto výrazu ve Starém zákoně ukazuje, že toto idiomatické spojení, které má význam „v budoucnosti“, může znamenat: a) konkrétní budoucí období v dějinách Izraele (Dt 4,30); b) budoucí dějiny Izraele začínající vstupem do zaslíbené země (Gn 49,1) anebo monarchií (Nu 24,14); c) mesiánskou éru (Iz 2,2; Oz 3,5) anebo dobu, která ji bude bezprostředně předcházet (Ez 38,16). Nejmodernější verze Starého zákona proto překládají tento výraz jako „v budoucnu“ (Gn 49,1) anebo „v posledních dnech“ (Dt 4,30; 31,29).

Na základě toho docházíme k závěru, že poslední („potomní“) dny z Da 2 odkazují na budoucnost, která začíná v Danielově době a končí druhým příchodem Ježíše Krista, představujícím padající kámen.

2. Co Bůh zjevil Nebúkadnesarovi ve snu? Co tyto symboly znázorňují? Da 2,35-40

Hlava zlaté sochy je ve verši 38. jasně ztotožněna s babylonským královstvím (626-539 př. Kr.). Z dějin víme, že další tři království, která následovala po Babylonu, byla říše Médsko-perská (539-331 př. Kr.), Řecko (331-168 př. Kr.) a Řím (168 př. Kr.- 476 po Kr.). I když Římská říše trvala déle než předešlá tři království dohromady, po ní již nenásledovala pátá světová velmoc, ale rozdělila se – jak to proroctví předpovědělo – na několik silnějších a slabších království, která jsou znázorněna nohami ze železa a hlíny. Jsou to národy, které vytvořily moderní Evropu; národy, které až dodnes existují jako oddělené národní a politické celky.

3. Co symbolizuje kámen, který se utrl bez zásahu rukou a zničil sochu? Da 2,34.44

Bible jasně říká, že kámen představuje Ježíše Krista (viz Iz 28,16; 1 K 10,4; L 20,17.18), který při svém druhém příchodu zničí všechny ostatní království a ustanoví království věčné. Pozorně si všimni, jaké výrazové prostředky jsou použity v Da 2,35. Podle proroctví nebudou tato království přetvořena, obnovena ani znovu ustanovena. Z použitých slov jednoznačně vyplývá, že budou úplně zničena; promění se v plevy, které vítr odvěje.

Přehled dne: Sen o soše je zároveň dějinami budoucnosti.

Kámen – poslední historická událost dějin lidstva.

DANIEL POVÝŠEN

„Vpravdě, váš Bůh je Bůh bohů a Pán králů, který odhaluje tajemství, neboť jsi mi dokázal toto tajemství odhalit.“ Da 2,47

1. Jak reagoval Nebúkadnesar na Danielův výklad snu? Da 2,46

Na konci Danielova výkladu byl král přesvědčen, že sen, který se mu zdál, pochází skutečně z nadpřirozeného zdroje. Uznal, že Danielův Bůh je vládcem celého vesmíru. Poznal své místo ve světových dějinách a pochopil, že jeho autorita a moc má svůj původ v Bohu, který mu ji dal.

Král ustanovil Daniela vladařem nad babylonskou krajinou a povýšil ho nad všechny mudrce. Tehdy Daniel na vlastní kůži okusil platnost principu, který vyslovil Ježíš: „Kdo má, tomu bude dáno a bude mít ještě víc.“ (Mt 13,12)

2. Co o Danielově charakteru odhaluje jeho prosba za přátele? Da 2,49

Prorok v hodině vítězství pamatoval na ty, kteří se s ním modlili. Jen co bylo rozhodnuto o něm, požádal krále, aby jeho tři přátele jmenoval jako správce krajiny, v níž byl za vladaře ustanoven sám. Na první pohled se může zdát tato žádost vcelku přirozená. Musíme však pamatovat na to, že rodilí Babyloňané se pravděpodobně museli vzdát svého postavení a uvolnit místo neznámým Židům. Díky Boží prozřetelnosti jsou ti, co se s Danielem modlili, spolu s ním i povýšeni. Na rozdíl od hlavního číšníka v Josefově příběhu (Gn 40,23), Daniel na své přátele nezapomněl.

Bůh použil Danielovo zajetí a Nebúkadnesarův sen, aby Daniela učinil mocným vladařem Babylonu. Podobnou zkušenost prožil i Josef v Egyptě (Gn 50,20). Oba tyto příběhy jsou příkladem biblického principu: „Všecko napomáhá k dobrému těm, kdo milují Boha...“ (Ř 8,28).

3. Z Da 2 jasně vyplývá, že Bůh má dějiny tohoto světa ve svých rukou. Srovnaj toto vyjádření s životem Ježíše Krista a jeho příkladnou péčí a starostí o jednotlivce (viz Mt 10,29-31). Jak nám poznání Boží moci, vyjevené v Da 2, pomáhá důvěřovat Bohu a jeho vedení v našem osobním životě?

Přehled dne: Krále Danielův výklad přesvědčil.

Bůh ukázal Nebúkadnesarovi jeho místo ve vesmíru.

Čtyři Židé obsadili nejvyšší posty v zemi.

DOPORUČENÉ STUDIUM

V knize Proroci a králové si přečti kapitolu „Nabuchodonozorův sen“. (PK 323-329; PK 491-502)

„Když dal Pán Nebúkadnesarovi tento sen, sledoval ve své prozřetelnosti určitý záměr. Pak způsobil, aby – i když některé detaily král zapomněl – sen zanechal na jeho myslí silný dojem. Bůh tím chtěl odhalit namyšlenost babylonských mudrců.“ (EGW v The Youth Instructor, 1. 9. 1903)

„Král uznal Boží moc, když pravil Danielovi: ‚Vpravdě Bůh váš jest Bůh bohů..., kterýž zjevuje skryté věci.‘ (Da 2,47) Po nějakou dobu pak byl Nabuchodonozor pod vlivem bázně Boží; jeho srdce však ještě nebylo očištěno od světské ctižádosti a touhy po povýšení. Zdar, který provázel jeho panování, ho plnil pýchou. Po čase přestal ctít Boha a začal znovu uctívat své modly se zvýšenou horlivostí a náruživostí.“ (PK 330; PK 503.504)

Poznátky z Da 2:

1. Přesné naplnění proroctví z Da 2 v dějinách je mocným důkazem inspirace Bible.
2. Proroctví z Da 2 jasně ukazuje, že všechno, co je na této zemi, i ti, kteří nejsou ve spojení s Bohem, nakonec zahyne.
3. Historici často připomínají: „Dějiny nás učí, že se z nich lidé nikdy nepoučí.“ I když v některých případech to může být pravda, křesťané vědí, že dějiny vyprávějí o Bohu, který uskutečňuje své poslední plány, aby mohl být velký spor ukončen. Kristus není vlastník, který dovolí, aby se jeho dům rozpadl, protože nájemníci jsou lhotejní a nedbalí. Správné studium dějin nás vede k porozumění a jistotě, že ten, kdo vládne nad celým vesmírem, řídí také každou částičku atomu.

Diskusní otázky

1. **Poskytuje Da 2 „logický“ důkaz nejen o inspiraci Bible, ale i o Boží moci? Kdybyste tuto kapitolu studovali s člověkem, který má určité pochybnosti, mohli byste v ní najít přesvědčivé podklady?**
2. **Odpovídají současné národy a dění na území starověkého Říma nohám ze železa a hlíny?**

Shrnutí

Da 2 představuje hlavní body apokalyptického proroctví, čímž tvoří základ pro ostatní proroctví této knihy. Nebúkadnesarův sen prokazuje nevědomost mudrců; Danielovi poskytuje příležitost svědčit králi o Bohu nebes.

OHNIVÁ PEC

Text na tento týden: Da 3

Základní verš

„Půjdeš-li přes vody, já budu s tebou, půjdeš-li přes řeky, nestrhne tě proud, půjdeš-li ohněm, nespálíš se, plamen tě nepopálí.“ (Iz 43,2)

„Když Polykarpa, biskupa se Smyrny, přivedli před soud, místodržitel ho vyzval: „Přísahaj při císaři... a propustím tě, vzdej se Krista.“

Polykarp mu na to odpověděl: „Sloužím mu 86 roků a neudělal mi nic zlého. Jak se můžu vzdát svého Krále, který mě spasil?“

„Pokud se nepodvolíš, vydám tě dravým šelmám,“ útočil místodržitel.

„Vypusťte je,“ odpověděl mu na to Polykarp, a protože zůstal neoblomný, zemřel mučednickou smrtí.“ (6000 Sermon Illustrations, 273)

V tomto úkole uvidíme, jak se tři Hebrejci, stejně jako Polykarp, ocitnou ve zkoušce. Půjde v ní o to, zda zůstanou věrni a koho budou uctívat. Už v prvním konfliktu na tomto světě šlo především o poslušnost a úctu (Gn 4,4-8; 1 J 3,12). Při posledním půjde o totéž (Zj 14,9-12). Proto je velmi důležité, abychom pochopili závažnost této věci.

Týden ve zkratce

Proč král Nebúkadnesar nechal stavět zlatou sochu?

Jaká je souvislost mezi Da 3 a Zj 13?

Jak nám tyto kapitoly představují problematiku uctívání?

Kdo vysvobodil tři mládence? Co toto vysvobození symbolizuje?

Jaký je rozdíl mezi tím, že o Bohu víme, a opravdovým poznáním Boha?

Cíl úkolu

Stanovit si hranici pro kompromisy v duchovním i reálném životě.

Umět rozlišit mezi smrtí fanatika a hluboce věřícího člověka.

Pokusit se najít několik populárních model současnosti, před kterými se rádi skláníme.

Rozpoznávat a využívat všech příležitostí, které nám Bůh dává, aby se pro nás stal osobním Bohem.

ZLATÁ SOCHA

„Hlasatel mocně volal: „Poroučí se vám, lidé různých národností a jazyků: Jakkmile uslyšíte hlas... (různých hudebních nástrojů), padnete a pokloníte se před zlatou sochou...“ Da 3,4,5

Nebúkadnesar byl nějakou dobu poté, co se mu zdál sen, naplněn úctou vůči Bohu. Protože však jeho království dále prosperovalo, ovládla ho pýcha. Důsledkem bylo, že začal znovu uctívat modly. Rozhodl se udělat napodobeninu obrazu, který ve snu viděl. Socha však měla být celá ze zlata. Měl to být symbol Babylonu jako věčného, neporazitelného a všemocného království, které bude trvat navěky.

1. Proč byl tento králův čin projevem vzdoru vůči tomu, co Daniel předpověděl? (Da 2,34.35) Nebúkadnesar sezval všechny úředníky svého království a vyzval je, aby se poklonili zlatému obrazu. (Da 3,4-6) Čeho tím chtěl dosáhnout?

Starověcí králové museli být ostražití, protože stále hrozilo nebezpečí vzpoury. Slavnostní ceremoniál, popisovaný v Da 3, na němž všichni úředníci veřejně projevili svou oddanost králi, měl sloužit k vyjádření jejich podřízenosti králi. Proto se měli před sochou všichni poklonit. Měl to být – alespoň navenek – projev poslušnosti a věrnosti samotnému králi.

Trest smrti pro toho, kdo by se nepoklonil, se nám může zdát příliš krutý. Ale v minulosti se monarchové a králové ke svým úředníkům nikdy nechovali příliš laskavě. Král tím dal možnost těm, kteří mají odvahu, aby se veřejně vzepřeli jeho moci a autoritě. Úředníci věděli, jaký trest hrozí. Jr 29,22 zaznamenává, jak dal král upálit dva hebrejské muže – Sidkijáše a Achaba. Na tomto pozadí se postoj tří hebrejských mladých mužů jeví o mnoho pozoruhodnější.

2. Nebúkadnesar se vyrovnával s neradostným odkazem. Chtěl, aby on i jeho království trvalo věčně. My také zápasíme se stejným problémem, když si uvědomujeme svou smrtelnost a konečnost. Co je naší jedinou nadějí a proč? (1 J 2,16.17)

Přehled dne: Úcta před Bohem králi dlouho nevydržela.

Zlatá socha symbolizuje věčnost, která je dosažená pouze lidským úsilím. Náboženství, která založili lidé, si vynucují poslušnost silou a zastrašováním.

TŘI HEBREJOVÉ NEPOSLECHNOU KRÁLE

„Jsou zde muži Judejci, které jsi pověřil správou babylonské krajiny, Šadrak, Měšak a Abed-nego. Tito muži nedbají, králi, na tvůj rozkaz, tvé bohy neuctívají a před zlatou sochou, kterou jsi postavil, se neklanějí.“ Da 3,12

1. Kdo králi oznámil, že se Danielovi přátelé odmítli poklonit soše? Co je k tomu pravděpodobně vedlo? (Da 3,8)

V tak ohromném zástupu lidí by si král zřejmě nevšiml, že tito tři mužové zůstali stát. Proto mu to šli Chaldejci oznámit. Je pravděpodobné, že žárlili a záviděli třem Hebrejům uznání, kterého se jim dostalo. Proto s radostí využili příležitost a šli je králi udat.

2. Jaká existuje souvislost mezi zlatou sochou z Da 3 a obrazem ze Zj 13,11-18?

Proroctví líčí situaci, kdy ve snaze vynutit si náboženskou poslušnost bude v posledních dnech vztyčen jiný obraz. Všem, kteří se odmítnou poklonit „obrazu šelmy“, bude vyhlášen všeobecný ekonomický bojkot a potom ortel smrti. V obou kapitolách je nápadné, že zmiňují číslo šest (Da 3,1). Je to symbol člověka, kterého ovládá satan. Šestkrát je zmíněno, že se obyvatelé starověkého Babylonu mají poklonit zlatému obrazu (Da 3,5.7.10.12.14.18). Podobně je tomu i v knize Zjevení – Bůh nás šestkrát varuje, abychom se neklaněli šelmě ani jejímu obrazu (Zj 13,15; 14,9.11; 16,2; 19,20; 20,4).

Celý příběh znázorňuje těsné propojení mezi státem a náboženstvím. S tímto spojením se setkáváme v dějinách u různých národů. Představa sekulárního státu, který se pokud možno nestará o náboženské záležitosti, je novodobý fenomén.

Rozhovor mezi králem a třemi hebrejskými mládenci je jedním z nejpozoruhodnějších v Písmu. Diktátorský král a tři mladí mužové, kteří se kvůli své víře v Boha vzepřeli jeho příkazu! Zvláštní scéna.

3. Které věci jsme dnes v pokušení uctívat? Neuctíváme jako křesťané něco jiného než Boha? Jak to zjistíme? Jak se můžeme chránit před těmito nepatrnými formami modloslužby?

Přehled dne: Horliví donašeči jsou vždy ostražití.

Souvislost mezi Da 3 a Zj 13 – co bylo, to znovu bude.

ZKOUŠKA OHNĚM

„Jestliže náš Bůh, kterého my uctíváme, nás bude chtít vysvobodit z rozpálené ohnivé pece i z tvých rukou, králi, vysvobodí nás.“ Da 3,17

1. Které slovo v odpovědi mládenců na královu hrozbu smrti je klíčové? Da 3,16-18

Slovo „vysvobodit“ je klíčové, vyskytuje se v celé knize Daniel. Když se jich Nebúkadnesar zeptal: „A kdo je ten bůh, který by vás vysvobodil z mých rukou?“, tři Hebrejci odpověděli, že je vysvobodit může Bůh, kterého uctívají (Da 3,15,17). Po zázraku v ohnivé peci král vyznal: „Není jiného Boha, který by mohl vyprostit jako tento Bůh“ (Da 3,29). Danielova zkušenost, kterou popisuje v 6. kapitole, opět potvrzuje, že Bůh, kterému Daniel sloužil, dokáže vysvobodit svůj lid. Na konci knihy čteme, že v poslední době povstane Míkael, velký ochránce, aby vysvobodil každého, jehož jméno je zapsáno v knize života (Da 12,1).

2. Proč mládenci odmítli udělat kompromis, když se měli klanět zlaté soše? Ex 20,3-5

3. Přečti si Mt 10,28. Jak tento verš napomáhá správnému rozhodnutí?

Navzdory tomu, že se král velmi rozzuřil, tři mládenci jeho rozkaz neuposlechli a neustoupili. Sice na pláň Dúra přišli, ale když jim svědomí řeklo: Dál už ne! odmítli se připojit k těm, kteří se poklonili. Věděli, že „Boha je třeba poslouchat, ne lidi“ (Sk 5,29). Odmítli přestoupit Boží zákon, který zakazuje uctívat modly. A to bez ohledu na to, zda je Bůh vysvobodí nebo ne. V křesťanských dějinách je mnoho lidí, kteří takto reagovali. Jsou to tisíce křesťanů, kteří ztratili život pro svou věrnost Bohu.

4. Kompromis je oblíbené slovo mezi politiky. Je však přípustný kompromis ve věcech víry? Pokud ano, tak jakým způsobem a za jakých okolností? Je možné v některých věcech ustoupit? Jak rozeznat, kdy děláme kompromis a kdy jsme jen opatrní a rozvážní?

Přehled dne: Bůh může člověka vysvobodit z jakékoliv situace.

Kompromisem se vše vyřešit nedá.

Ochota zemřít za své přesvědčení není vždy fanatismus.

„PODOBNÝ BOŽÍMU SYNU“

„Hle, vidím čtyři muže, jsou rozvázaní a procházejí se uprostřed ohně bez jakékoli úhony. Ten čtvrtý se svým vzhledem podobá božímu synu.“ Da 3,25

1. Pozorně si přečti Da 3,14.15. Na konci 15. verše král položil třem mládencům otázku. Jaká to byla otázka a jaká na ni byla odpověď?

„A kdo je ten Bůh, který by vás vysvobodil z mých rukou?“ zeptal se král. Byl to Bůh, o kterém sám vyznal, že je „Bůh bohů a Pán králů“ (Da 2,47). Jak rychle král zapomenul! Ale s podobnými případy se setkáváme v celé Bibli. I když Bůh projevil svou sílu pozoruhodným způsobem, lidé na to velmi rychle zapomenuli.

2. Co znamená vyjádření „syn boží“ ve verši 25? Poznal Nebúkadnesar, kdo je ten muž?

Hebrejský výraz „syn boží“ znamená nadpřirozenou bytost. Ve verši 28 Nebúkadnesar identifikuje čtvrtou bytost jako anděla. Biblický text neuvádí, zda Nebúkadnesar skutečně pochopil, kdo je tato čtvrtá bytost.

Křesťané samozřejmě pod pojmem Syn Boží chápou samotného Ježíše Krista (Mt 8,29; Ř 1,4; Žd 7,3; 1 J 3,8). V této kapitole můžeme vidět předzvěst konečného vítězství nad smrtí, kterým Ježíš na konci času obdaří všechny své následovníky. Tři mládence vysvobodil zvláštním způsobem. Na konci, až znovu přijde, vysvobodí všechny své věrné ještě pozoruhodnějším způsobem.

3. Uvažuj o Nebúkadnesarovi. Boha, kterého ještě před nedávnem uctíval, nyní odmítá. Nestává se nám to někdy? I když Bůh zasahuje do našich životů zázračným způsobem, přesto nás občas přepadají různé pochybnosti a otázky. Co máme dělat, abychom se nechtyli do této duchovní pasti?

Přehled dne: Člověk lehce zapomíná na pozoruhodné skutky Boha.
Boží moc vzbuzuje v Nebúkadnesarovi úžas.
Boží moc nám dává naději.

NEBÚKADNESAROVA ZMĚNA SMÝŠLENÍ

„Požehnán buď Bůh Šadrakův, Měšakův a Abed-negův, který poslal svého anděla a vysvobodil své služebníky, kteří na něj spoléhali.“ D 3,28

Když tři mladí Hebrejci vyšli z ohnivé pece se vztyčenou hlavou, mělo to na shromážděný dav ohromný účinek. Všichni na vlastní oči viděli, že se jich oheň nedotknul – neměli sežehnuté vlasy, jejich oděv byl v pořádku, ba dokonce nebyli ani cítit ohněm.

I když je zpráva, kterou nám Bible podává, obsažnější, je zřejmé, že Bůh znovu zjevil tomuto králi svou moc a majestát. A to takovým způsobem, který se krále dotknul. Někdo by se mohl domnívat, že když Bůh Nebúkadnesarovi ukázal svoji moc (Da 2), přestal se o tohoto vzdorovitého a domyšlivého krále zajímat. Navzdory otevřenému odporu mu však Bůh znovu projevil své milosrdenství a trpělivost.

1. Znáš nějaké další příklady mocných panovníků, kterým Bůh dal více příležitostí k obrácení? Co nám to říká o Božím charakteru? Jakou naději jsou tyto příklady pro nás samotné? A současně, kde jsou hranice Boží trpělivosti s námi? (podívej se na Ex 7-15; 2 Sam 12,1-13)

2. Jaký účinek na krále měl zázrak v ohnivé peci? Da 3,26-28

Na první pohled se zdá, že si král plně uvědomil moc a sílu Boha, který vládne na nebi i na zemi. Ale hned v následující kapitole uvidíme, že vědět o Bohu a uznat jeho moc nestačí. Král potřeboval Boha poznat osobně (J 17,3). A to je podstatný rozdíl. Poznat Boha znamená víc, než jen uznat či vyjádřit pravdu o něm. I ten nejhorší zločinec může vědět o Boží věčné přirozenosti, jeho stvořitelské moci i jeho oběti za člověka.

3. Jedna věc je vědět o Bohu, který je představen v Bibli, dokonce poznat jeho moc. Vždyť i démoni věří a znají moc Boží (Jk 2,19). Ale něco jiného je poznat Boha jako svého Pána a Spasitele. Víš o Bohu, nebo ho znáš? (J 17,3). Od této tvé odpovědi se odvíjí vše ostatní.

Přehled dne: Bůh dává králi stále nové možnosti ke změně.
Vše je málo, pokud Bůh není mým Bohem.

DOPORUČENÉ STUDIUM

V knize Proroci a králové si přečti kapitulu „Pec ohnivé“ (266-271).

Podle E. G. Whiteové Nebúkadnesar pochopil, kdo je čtvrtá bytost v peci.

„Odkud pohanský král věděl, jak vypadá Syn Boží? Hebrejští zajatci zastávali v Baby-lónii významné postavení a svým životem i povahou vlastně králi zvěstovali pravdu. Když měli „vydat počet“ ze své víry, bez váhání to udělali. Jednoduše a jasně vyložili zásady spravedlnosti, a tím poučili ty, se kterými se setkávali, o Bohu, jehož uctívali. Hovořili o Božím Synu, který přijde jako Vykupitel. Král poznal v ohnivé peci Božího Syna.“ (PK 269; PK 509)

Diskusní otázky

- 1. Herman Melville píše ve své knize o muži, kterého se ptali, zda by byl ochoten uctívat modlu svého pohanského spolubydliče Queequega. Je zajímavá logika jeho odpovědi: „Jsem dobrý křesťan. Narodil jsem se a byl vychováván v presbyteriánské církvi. Jak bych se tedy mohl připojit k tomu-to modláři a uctívat kus dřeva?... Co to však znamená uctívat? Konat vůlí Boží. A co je vůlí Boží? Dělat bližnímu to, co bych chtěl, aby on dělal mně – to je Boží vůle. Tedy: Queequeg je můj bližní. Co chci, aby pro mě udělal? Připojil se ke mně a praktikoval presbyteriánskou formu bohoslužby. Z toho ale vyplývá, že i já se musím připojit k němu a stát se modloslužebníkem.“ Proč je tento způsob uvažování nesprávný? Co nám říká o tom, jak snadno se dají nesprávná rozhodnutí odůvodnit?**

Shrnutí

Tři hebrejští mládenci odmítli udělat kompromis v tom, na čem jim skutečně záleželo. Jako křesťané potřebujeme znát, na čem nám skutečně záleží, a nikdy v tom nedělat kompromisy.

SOUD NAD NEBÚKADNESAREM

Text na tento týden: Da 3,31-4,34 (PBK – 3,31-4,37)

Základní verš

„Nyní tedy já Nebúkadnesar chválím, vyvyšuji a vebím Krále nebes. Všechno jeho dílo je pravda, jeho cesty právo. Ty, kteří si vedou vypšně, má moc ponižít.“ (Da 4,34; PBK – Da 4,37)

Harry Truman byl správcem rekreační chaty u jezera, která se nacházela asi 8 kilometrů na sever od hory Sv. Heleny. Vrchol sopky se skrýval v oblacích. Sousedé a lesníci ho varovali, že probuzená sopka může každou chvíli vybuchnout. Výstrahy zaznívaly z ampliónů policejních aut a helikoptér, na každé velké křižovatce blikala výstražná světla. Rozhlasoví a televizní hlasatelé žádali obyvatele, aby urychleně opustili tuto oblast.

Harry Truman všechny výzvy ignoroval. S ironickým úsměvem na tváři před televizním reportérem vyhlásil: „Nikdo nezná tuto horu lépe než Harry. Ta si na něj určitě nedovolí vybuchnout.“ 18. května 1980 v 8.31 hod. hora explodovala. Na rozloze přibližně 200 kilometrů čtverečních srovnala všechno se zemí, včetně Harryho a jeho chaty.

Harryho varovali, ale nenutili. V jistém smyslu je to podobné tomu, jak Bůh jedná s námi. Upozorňuje nás a napomíná, ale nenutí. Jeho varování mohou být někdy velmi důrazná. V tomto úkole budeme uvažovat o jednom příkladu, kdy Bůh proto, aby upoutal pozornost člověka, zakročil velmi rázně.

Týden ve zkratce

Jaký byl základní problém krále Nebúkadnesara?
Jaké paralely nacházíme mezi Da 4 a Da 2?
Co nás tato kapitola učí o Boží trpělivosti s hříšníky?
Zbaví nás Bůh věcí, které nás od něj oddělují?
Čím se vyznačuje pravé obrácení?

Cíl úkolu

Najít několik konkrétních příkladů, kdy si jako lidé tragicky hrajeme na Boha v osobním i společenském životě.
Popsat situaci, kdy si neumíme sami se sebou poradit. Vyjádřit, kdo nám umí v takové chvíli poradit nejlépe.
Vyjmenovat okolnosti, za jakých jsme ochotni si nechat poradit a za jakých ne.

KRÁLOVO SVĚDECTVÍ

„Jak veliká jsou jeho znamení, jak mocné jsou jeho divy! Jeho království je království věčné, jeho vladařská moc po všechna pokolení.“ Da 3,33 (PBK – Da 4,3)

V Da 3,31 začíná pozoruhodné svědectví krále Nebúkadnesara, světového monarchy, který se ponížil před Králem vesmíru a uznal svoji závislost na Bohu. Říká: „Nejvyšší má moc nad lidským královstvím a komu chce, je dává.“ (Da 4,14; PBK – Da 4,17) Po dobu své dlouhé vlády (605-562 př. Kr.) se naučil, že hebrejský Bůh zjevuje tajemství a zachraňuje své věrné následovníky z ohnivé pece. Jeho srdce však přesto zůstalo pyšné a nezávislé. Proto ho Bůh sesadil z trůnu a pokořil až do prachu. Když se ze své choroby vyléčil, plně se podřídil Bohu. Tento „kdysi pyšný monarcha se změnil v pokorné dítko Boží“. (PK 341; PK 521)

1. Pozorně si přečti králova slova v Da 3,33 (PBK – Da 4,3), kde mluví o Božím království jako o „království věčném“. Porovnej tato slova s tím, co se stalo v Da 3. kapitole a s Danielovým výkladem snu v 2. kapitole (v. 44). Myslíš, že král konečně pochopil marnost lidských snah dosáhnout nesmrtnosti bez Boha?

Hned od počátku velkého sporu, když se satan poprvé pokusil být rovným Bohu (Iz 14,12-14), po celou dobu, kdy se na scéně dějin objevoval „člověk nepravosti (hříchu)“ (2 Te 2,3.4), až po konečnou krizi, v které půjde o to, koho bude člověk uctívat (Zj 14,9-11), se lidstvo za každou cenu snaží být jako Bůh. Tuto vlastnost vidíme i u Nebúkadnesara.

2. Promítni si v mysli všechno, co jsme dosud četli o Nebúkadnesarovi. Co dělal proto, aby ho považovali za Boha anebo přinejmenším aby mohl hrát roli Boha?

3. Nemusíš se stát pyšným a mocným vládcem, aby se ti stalo něco podobného a snažil ses být Bohem. V pokušení hrát si na Boha může být kdokoli – bohatý i chudý, slabý nebo silný. Často toto pokušení přichází ve velmi nenápadné formě. Proč je kříž jediným bezpečným lékem proti tomuto nebezpečnému duchovnímu pokušení?

Přehled dne: Králova hra na Boha skončila pomateností.
Když si člověk hraje na Boha, je to vždy tragikomedie.
Králova prohra se stala nakonec jeho vítězstvím.

NEBÚKADNESARŮV DRUHÝ SEN

„Ve viděních, která mi prošla hlavou na mém lůžku, jsem viděl: Hle, strom stál uprostřed země, jeho výška byla obrovská. Strom rostl a sílil, až jeho výška sahala k nebi. Bylo jej vidět od samého konce země.“ Da 4,7.8; PBK – Da 4,10.11

Nebúkadnesarův druhý sen nebyl o soše, ale o stromu. Tento strom byl tak vysoký, až se zdálo, že sahá až do nebe. Mohl být spatřen z kterékoliv části země. Jeho nesmírná velikost a bohatá koruna znázorňovaly jeho silný vliv.

1. O čem byl tento sen? Jaké bylo pořadí událostí, které se v něm odehrály? Co říká samotný sen o záměru, který měl splnit? Da 4,7-14 (PBK – Da 4,10-17)

„Symbol stromu není Nebúkadnesarovi neznámý. Herodotos vzpomíná případ Astyaga, Nebúkadnesarova švagra, jemuž se také zdávalo o stromě, symbolizujícím jeho vládu nad částí světa. Sám Nebúkadnesar přirovnává v jednom nápise Babylon k velkému stromu, jehož větve přikrývají národy tohoto světa.“ (J. Doukhan)

Potom král viděl, jak „posel, a to svatý, sestupoval z nebe“ (v. 10). V celých dějinách je Bůh svatým „Poslem“, který bdí nad svým lidem.

„Pařez a pouta naznačují, že Nebúkadnesar bude pokořen, ale zachráněn. Když král poznal Boha, jeho vláda byla obnovena. Aby byl jeho pohyb v čase duševní choroby omezený, byl zřejmě spoután bronzovým řetězem. Existují zprávy o tom, že v Mezopotámii bylo zvykem dávat na stromy kovové obruče; ať už proto, aby je chránily před rozštěpením kmene, anebo z nějakého jiného, ne úplně jasného důvodu. Zbytky stromu s bronzovými obručemi byly objeveny v Khorsabadu, u vchodu do chrámu boha slunce Šamaše.“ (J. J. Collins)

2. Přečti si Da 4,14 (PBK – Da 4,17). Co podle tebe znamenají slova, která král vyslovil? Proč musí živí poznat tyto věci? Jsi rád, že je znáš? Proč? Které složité otázky toto poznání v tobě vyvolává?

Přehled dne: Nebúkadnesar si pamatuje důležitý sen.
Dvorní astrologové si neumí poradit s jeho výkladem.
Nebúkadnesar si nepotřebuje poradit se snem, ale sám se sebou.

DANIELOVA RADA

„Kéž se ti, králi, zalíbí má rada: Překonej své hříchy spravedlností a svá provinění milostí k strádajícím...“ Da 4,24 (PBK – Da 4,27)

1. Srovnej oddíly Da 2 a Da 3,31-4,6. V čem jsou si podobné?

I když mají tyto příběhy mnoho společného, je mezi nimi několik podstatných rozdílů. Jedním z nejnápadnějších je zjištění, že v Da 4 král nepronáší nad nikým hrozbu smrti. I když v duchovní oblasti má před sebou ještě dlouhou cestu, můžeme alespoň v této věci pozorovat vliv Božího působení. Už nechce usmrtit ty, kteří neuspokojí každý jeho rozmar.

2. Jak tento sen zapůsobil na Daniela a proč se zdráhal promluvit? Da 4,16 (PBK – Da 4,19)

Daniel to skutečně neměl lehké. Situace byla velmi vážná. Jak bys řekl králi, že sedm roků bude trpět duševní chorobou? A přece mu musel povědět pravdu, i když mu mohly hrozit jakékoliv následky. Rada, kterou nakonec králi dal, naznačuje, že král se ještě mohl tomuto trestu vyhnout. Bůh chtěl krále prostřednictvím tohoto snu něčemu naučit; a pokud se tak nestalo skrze sen, chtěl ho Bůh poučit jeho naplněním. A když to pak král pochopil, vláda mu byla navrácena.

3. Co Bůh chtěl, aby král pochopil, a proč? Da 4,22 (PBK – Da 4,25)

Od samého začátku chtěl Bůh krále naučit, že On, Bůh, je vládcem nade vším. Asi před třiceti lety oznámil Daniel králi, že vládu obdržel od Boha nebes (Da 2,37.38). Ale Nebúkadnesar postavil zlatou sochu, kterou chtěl světu demonstrovat svoji nezávislost na Nejvyšším. Jinými slovy, odmítl uznat Boží svrchovanost. Nyní mu Bůh dává další příležitost, ale on opět selhává.

4. Nebúkadnesar dostal velké výsady, a přece jimi pohrdá. V jeho životě Bůh vykonal mnoho zázraků, a přece mu stále vzdoroval. Přes to všechno se Bůh krále Nebúkadnesara nevzdává (viz Da 4,24; PBK – Da 4,27). Co nám to říká o našem Bohu? (Ex 34,6; 2 Pt 3,9.15) Je tento příběh o Božím chování k Nebúkadnesarovi nadějí i pro nás?

Přehled dne: Daniel má více kuráže než všichni dvorní astrologové dohromady. Pravda o Nebúkadnesarovi, když si nenechá poradit.

POKOŘENÍ KRÁLE

„Zdali není veliký tento Babylón, který jsem svou mocí a silou vybuodoval jako královský dům ke slávě své důstojnosti?“ Da 4,27 (PBK – Da 4,30)

Rok po tomto snu vyšel Nebúkadnesar na střechu svého paláce, aby se potěšil pohledem na Babylon. Viděl nádherné chrámy a královské zahrady, slavnou ulici s barevnou lšťařinou bránou. Jeho srdce se naplnilo pýchou, protože toto nádherné město bylo ve velké míře jeho dílem.

1. Proč Bůh potrestal Nebúkadnesara ve chvíli, kdy prohlásil: „Zdali není veliký tento Babylón, který jsem svou mocí a silou vybuodoval...?“ (Koneckonců byla to pravda, protože on vystavěl velkou část města.) Da 4,27; PBK – Da 4,30

Babylon bylo náboženské centrum, které nemělo konkurenci. „Klínové písmo na tabulkách z Nebúkadnesarovy doby uvádí, že ve městě bylo 53 chrámů zasvěcených významným bohům, 955 menších svatyní a 384 oltářů.“ (4BC 795.797)

2. Jen co králova ústa vyslovila slova: „Zdali není veliký tento Babylón, který jsem svou mocí a silou vybuodoval,“ rozsudek byl vynesen a Nebúkadnesar se pomátl. Co víme o chorobě, která postihla Nebúkadnesara?

Nebúkadnesar asi trpěl jistou formou choromyslnosti, kdy si člověk o sobě myslí, že je zvíře. Mohla to být lykantropie – člověk si myslí, že je zvíře, zejména vlk – anebo boantropie – kdy si myslí, že je vůl. V roce 1975 byl uveřejněn text babylonského klínového písma, který by mohl naznačovat Nebúkadnesarovu pomatenost. Podává zprávu, že král vydával protichůdné rozkazy, odmítal rady, neprokazoval lásku ani synovi, ani dceři, zanedbával svoji rodinu a jako hlava státu neplnil své povinnosti.

3. Pozorně si přečti Da 4,25-30 (PBK – Da 4,28-33). To, na co byl Nebúkadnesar pyšný, nakonec ztratil. Jaký princip v tom můžeme vidět? Co se z této události můžeme naučit? Srovnej ji s příběhem o bohatém mládenci (Mt 19,16-23). Jaké rozdíly můžeme vidět v tom, jak se Bůh zachoval k těmto dvěma lidem?

Přehled dne: Nebúkadnesar si nenechal poradit.
Král ztratil rozum i postavení.

NEBÚKADNESAROVO OBRÁCENÍ

„Nyní tedy já Nebúkadnesar chválím, vyvyšuji a velebím Krále nebes. Všechno jeho dílo je pravda, jeho cesty právo...“ Da 4,34 (PBK – Da 4,37)

Nestává se často, že se král obrátí, jsou ale známy takové případy. Vypráví se, že když bylo králi Agbarovi z Edessy v Mezopotámii hlášáno evangelium, stal se křesťanem.

1. Které hlavní myšlenky vyslovil Nebúkadnesar ve svém „kázání“, když mu Bůh opět vrátil rozum i trůn? Da 4,31.32.34 (PBK – Da 4,34.35.37)

Je napsáno, že králi se vrátil rozum, když uznal pravého Boha. „Kdysi pyšný monarcha se změnil v pokorné dítko Boží; z tyranského, zpuštěného vladaře se stal moudrý, laskavý král. Ten, jenž vzdoroval nebeskému Bohu a rouhal se mu, uznával nyní moc Nejvyššího a vážně usiloval o šíření bázně Hospodinovy a o rozhojnění štěstí svých poddaných. Trest od toho, jenž je Králem králů a Pánem pánů, způsobil, že Nabuchodonozor si nakonec vštípil to, co by si měli vštípit všichni vládcové – že pravá velikost je v pravé zbožnosti...“ (PK 341; PK 521)

2. Co z Nebúkadnesarova oslavného hymnu naznačuje, že prožil pravé obrácení? Da 4,31-34 (PBK – Da 4,34-37)

Je zde několik ukazatelů, které svědčí o tom, že toto obrácení bylo upřímné. (1) Jeho touha vzdát Bohu veřejně slávu i přes ponížení. Kdysi pyšný vládce si už o sobě nemyslí, že je největším králem na zemi. (2) V 3. kapitole pohrdl Bohem Židů; nyní ho uznal za pravého Boha nebes, který má jeho život ve svých rukou. (3) Jeho sobectví a vyvyšování sebe sama nahradilo oslavování Boha.

Skutečná lítost a pokání znamená, že se změnilo naše myšlení, náklonnosti, přesvědčení a názory. Odvrátili jsme se od hříchu k Bohu a rozhodli se mu sloužit.

3. Všimni si výrazových prostředků Da 4,31-34 (PBK – Da 4,34-37). Král zde vyjadřuje úplnou závislost na Bohu. Proč je takový postoj rozhodující pro člověka, který chce sloužit Bohu? Jak nám kříž pomáhá uvědomit si naši úplnou závislost na Bohu, zejména pokud jde o spasení?

Přehled dne: Nebúkadnesar uvěřil, a vyléčil se.

Bůh nebes se stal i jeho Bohem.

Až nyní mu věřil plně, čestně a do důsledků.

DOPORUČENÉ STUDIUM

V knize Proroci a králové si přečti kapitulu „Pravá velikost“. (PK 337-342; PK 514-521)
„Král Nebúkadnesar, před kterým Daniel tak často vyvýšil jméno Boží, prožil nakonec úplné obrácení a naučil se oslavovat, zvelebovat a vzdávat čest Králi nebes.“ (4BC 1170)

„Boží soud nad lidmi může být odvrácen, když budou činit pokání a obrátí se (Iz 38,1.2.5; Jr 18,7-10; Jon 3,1-10). Bůh oznámil Nebúkadnesarovi hrozbu soudu a poskytl mu ještě celý rok k tomu, aby dělal pokání, a zabránil tak blížícímu se neštěstí (viz Da 4,26). Král však nezměnil způsob svého života, proto se soud stal skutečností... Bůh dopředu varuje lidi i celé národy před blížícím se soudem. I dnes posílá světu poselství, v kterém ho upozorňuje, že konec se rychle blíží. Je málo těch, kteří na to dbají. Protože však byli dostatečně varováni, budou bez výmluvy, když přijde pohroma.“ (4BC 792)

Diskusní otázky

- 1. Z pohledu lidí byl Nebúkadnesar jedním z největších králů starobylého světa. Co je však pravou velikostí u Boha?**
- 2. Obrácení je dílem působení Ducha svatého na srdce jednotlivců. Můžeme nějakým způsobem pomoci člověku, aby se podvolil působení Ducha svatého?**
- 3. Tématem této kapitoly, stejně jako těch předešlých, je Boží svrchovanost. Proč je důležité, abychom to pochopili? Jakou úlohu při pochopení této klíčové pravdy sehrává sobota?**

Shrnutí

Nebúkadnesarova zkušenost, popsaná v této kapitole, je ilustrací pravdy z Př 29,23: „Člověka poníží jeho povýšenost...“ Jeho veřejné vyznání a touha vzdát Bohu slávu naznačují, že prožil skutečné obrácení.

NEOČEKÁVANÝ HOST

Text na tento týden: Da 5

Základní verš

*„Důvěřuj Hospodinu celým srdcem, na svoji rozumnost nespolehej. Poznávej ho na všech svých cestách, on sám napřímí tvé stezky.“
(Př 3,5,6)*

Na začátku 5. kapitoly vcházíme do velké hodovní síně, kde se nachází více než tisíc hostů. To vůbec není přehnané. Starověcí králové byli proslavení tím, že pořádali bohaté hostiny. Kniha Ester popisuje, že král Achašveroš připravil pro všechny své velmože a služebníky hostinu, která trvala 180 dnů (Est 1,3,4). Historik Ctesius píše, že tento perský vládce nasýtil u svého stolu denně 15 000 lidí. Na svatební hostině Alexandra Velikého „bylo 10 000 hostů“. (J. A. Montgomery)

Dan 5 představuje Nebúkadnesara jako Belšasarova otce (Da 5,2.11.13.18.22). Z toho vyplývá, že Belšasarova matka Nitocris byla pravděpodobně Nebúkadnesarovou dcerou. Slovo „otec“ v semitských jazycích může označovat nejen přímého rodiče, ale i kteréhokoliv předka anebo předchůdce. Podobně i Mefbóšet je nazván synem Saulovým (2 S 19,24), i když ve skutečnosti byl synem Jónatanovým (2 S 9,6). Ježíš byl nazván synem Davidovým (Mt 9,27) ne proto, že by David byl jeho skutečným otcem, ale proto, že byl z pokolení Davida (L 2,4).

Vstupme tedy do hodovní síně a připojme se k hostům této skutečně zvláštní oslavy.

Týden ve zkratce

Jaký byl králův hřích?

Jak král reagoval na nápis na stěně? Proč se zachoval právě tímto způsobem? Proč král neměl žádnou výmluvu? Jsme i my, podle Ř 1,20, „bez výmluvy“?

Cíl úkolu

Na příkladech dokázat či vyvrátit, zda opravdu platí tvrzení – kdo ostatním dokazuje, jakou má moc, ten ji ve skutečnosti nemá.

Pokusit se odhalit příčinu neschopnosti člověka poučit se.

Společně najít několik důvodů, proč Bůh zasahuje do dějin světa i do života lidí.

NÁPIS NA STĚNĚ

„V tu hodinu se ukázaly prsty lidské ruky a něco psaly na omítku zdi královského paláce naproti svícnu. Král viděl zápěstí ruky, která psala.“ Da 5,5

V říjnu roku 539 před Kr. se Kýros zmocnil města bez boje. Podle babylonské kroniky král Nabonid pobýval na západě země v Temane. Belšasar, jeho syn, zůstal v Babyloně a spoléhal se na silné hradby města.

1. Proč Belšasar, obklíčený nepřítelem, uspořádal hostinu a rozkázal přinést nádoby z Božího chrámu? Da 5,1-4

Byl to čin otevřeného vzdoru a výsměchu Peršanům? Nebo se Belšasar příliš spoléhal na silné hradby Babylonu? Anebo to byla prostě slavnost, která se konala obvykle v tomto čase? Ať už to bylo jakkoliv, Belšasarův rozkaz přinést nádoby z domu Hospodinova byl projevem jeho pýchy a lehkomyšlnosti.

2. Hodovníci oslavovali své bohy. Proč bylo používání nádob z Hospodinova chrámu projevem vzdoru a neposlušnosti vůči Bohu? Viz Ex 20,4,5; Iz 45,5; Ko 1,15; 1 Tm 1,17

I když byl král i jeho hosté značně opilí, všichni okamžitě vystřízlivěli, když uviděli „prsty lidské ruky“, jak něco píší na stěnu. Hlučná zábava okamžitě ustala a v hodovní síni zavládlo hrobové ticho.

3. Když se král probral z šoku, jaká byla jeho první reakce? Da 5,7

Belšasar přikázal zavolat zaklínače, hvězdopravce a planetáře. Ale podobně, jako tomu bylo v případě jeho děda, babylonští mudrci nebyli schopni králi pomoci. Nápis byl v aramejštině, která, podobně jako hebrejšтина, zapisuje jen souhlásky. Byl tak krátký, že i když jednotlivá slova přečetli, nevěděli, co mohou znamenat.

4. Všimni si, jak král zareagoval na písmo, kterému nerozuměl (v. 6). Co jeho reakce naznačuje? Měl strach, i když netušil, co slova znamenají. Co bys dělal ty, kdybys doma na stěně najednou uviděl neznámá slova?

Přehled dne: Hostina jako výsměch Peršanům.
Hostina jako výsměch vůči Bohu.
Hostina, na které nakonec vše dopadlo jinak.

RADA KRÁLOVNY

„Je v tvém království muž, v němž je duch svatých bohů. Za dnů tvého otce bylo shledáno, že je osvícený a zběhlý v moudrosti, která je jako moudrost bohů...“ Da 5,11

Zmatek, který se zmocnil Belšasara a jeho knížat, musel chvíli trvat. Zpráva o tom, co se stalo, se bleskově šířila palácem. Dostala se až ke královně, která nebyla v hodovní síni. Její identita nám není známa. Nebyla to jedna z Belšasarových manželek, protože ty společně s jeho družkami na hostině byly (v. 3). Učenci nejsou jednotní v názoru, kdo to mohl být. Domnívají se, že to byla buď Belšasarova matka nebo babička – manželka Nebúkadnesara.

1. Král zavolal všechny mudrce kromě Daniela. Zapomněl snad král na minulost? Nepoučil se z ní?

Když do hodovní síně vstoupila královna matka, podařilo se jí uklidnit ustrašeného krále. Pamatovala si nejméně dvě události, kdy Daniel vysvětlil Nebúkadnesarovy sny. Dospěla k názoru, že jestli je někdo, kdo tuto záhadu dokáže vysvětlit, pak to může být jedině Daniel. Zřejmě byl v té době už „důchodcem“, i když stále žil v Babyloně. Bůh měl v pravý čas připraveného pravého člověka.

2. Čím královna zdůvodnila své přesvědčení, že Daniel dokáže rozluštit nápis na stěně? Da 5,11.12

Dřív než požádala svého syna, aby zavolal Daniela, pronesla matka krále chválu na starého proroka. Její slova nám připomínají Nebúkadnesarovo vyznání v Da 4. To, že Danielovo jméno zmiňuje dvakrát, svědčí o tom, že ho dobře znala. Pokud to byla vdova po Nebúkadnesarovi, pak je možné, že měla stejné přesvědčení o Danielově Bohu jako její zesnulý manžel.

3. Co nám její slova o Danielovi prozrazují o moci osobního vlivu? Jaký vliv mají tvá slova na lidi, s kterými se setkáváš? Buď k sobě upřímný – co potřebuješ změnit?

Přehled dne: Dvorní astrologové byli opět zbyteční.
Stará dáma radí mladému králi, co dělat.
Starý muž má řešení.

BEZ VÝMLUVY

„Ale povýšil ses nad Pána nebes. Přinesli před tebe nádoby z jeho domu... a chválil jsi bohy stříbrné a zlaté, bronzové, železné, dřevěné a kamenné, kteří nic nevidí, neslyší ani nevědí. Boha, v jehož rukou je tvůj dech a všechny tvé cesty, jsi však nevelebil.“ Da 5,23

Podle toho, jak Belšasar Daniela přivítal, se zdá, že se s ním osobně neznal nebo ho už mnoho roků neviděl. Daniel patrně po Nebúkadnesarově smrti, od které uplynulo více než dvacet let, odstoupil z veřejné služby. Skutečnost, že Daniel i ve svém vysokém věku vstupuje do služeb perského krále (Da 6,1-3), naznačuje, že jeho odchod z politického života v Babyloně nebyl důsledkem špatného zdraví ani přibývajících věku. Jeho veřejné pokárání Belšasara (Da 5,22.23) bylo možná jedním z důvodů, které vedly Darjaveše k tomu, aby získal Daniela do svých služeb.

1. Jakého velkého hříchu se dopustil Belšasar v Božích očích? Da 5,22.23

Danielovi nečinilo žádné potíže vysvětlit tato slova. Ale dřív, než tak udělal, chtěl, aby král poznal důvod blížící se tragédie. Vzpomínkami ze života Nebúkadnesara Daniel připomenul králi Belšasarovi, že to byl nejvyšší Bůh, který udělil nejen Nebúkadnesarovi, ale i Belšasarovi moc vládnout nad Babylonem (Da 5,18.23). Vyzdvihl, že když se král Nebúkadnesar vyléčil ze své duševní choroby, uznal, že „Bůh nejvyšší má moc nad lidským královstvím a že nad ním ustanovuje, koho chce“. (v. 21).

I když Belšasar měl informace z první ruky o tom, co se stalo jeho předku Nebúkadnesarovi, nepoučil se z jeho zkušenosti. Jeho děd byl sice pyšný, ale dělal pokání a stal se Božím dítětem. Belšasar se rozhodl opačně. Nepodřídil se Božímu zákonu a jeho autoritě, odmítl se pokořit. Proto byl jeho hřích tak velký a soud rychlý.

2. V jistém smyslu říká Daniel králi, že se nemá nač vymlouvat. Proč se i my všichni nemáme čím ospravedlňovat? (Ř 1,20) Má pro nás právě z toho důvodu kříž ještě větší význam?

Přehled dne: Daniel je i ve vysokém věku ve výborné kondici.
Jako lidé jsme nepoučitelní.
Nikdo se nemůže vymlouvat.

ZVÁŽEN A SHLEDÁN LEHKÝ

„Toto pak je písmo, které bylo napsáno: Mené, mené, tekel ú-parsín.“ Da 5,25

1. Jaké bylo poselství nápisu na stěně? Da 5,26-28

V aramejštině se tento nápis skládal ze čtyř slov bez mezer. Stejně jako v hebrejštině se zapisovaly jen souhlásky. To, jak se slova četla, záleželo na tom, jaké samohlásky se doplnily. Písmena MN MN TQL PRSN mudrcům nedávala žádný smysl. Někteří v nich mohli vidět názvy tří běžných váhových jednotek – „mína, mína, šekel a půl šekelu“, což může znamenat přeloženo do našich jednotek hmotnosti – „kilogram, kilogram, gram a půl gramu“. Daniel nápis přečetl jako „mené, mené, tekel ú-parsin“ a ihned podal vysvětlení: „Sčeti, sčeti, zvažil a rozdělují“. To, že se první slovo opakuje, znamená silný důraz, podobně jako Ježíšova slova „amen, amen“ v Novém zákoně (J 3,11; 5,24).

MENE znamená „sečten“ – dny Belšasarovy vlády byly sečteny a Bůh se rozhodl ji ukončit. TEKEL znamená „zvážen“. Belšasarův život a skutky jakoby byly položeny na jednu misku vah a Boží zákon na druhou. Belšasarova strana neměla potřebnou váhu; byl shledán „lehkým“. PERES znamená „rozbitý“ anebo „rozdělený“. Belšasarovo království mělo být rozděleno a dáno Médům a Peršanům. Tato slova jsou dokonce slovní hříčkou, protože souhlásky ve slově „rozdělený“ jsou stejné jako ve slově Peršan (paras).

Poselství je jasné a konkrétní. Bůh spočítal zločiny krále a seznam uzavřel. Období politické nadvlády Babylonu skončilo. Stejně jako sny krále Nebúkadnesara a vysvobození tří mládenců z ohnivě pece, byl i záhadný nápis na stěně dalším příkladem Božího přímého zásahu do lidských dějin.

2. Charakterizuj lidi, kteří budou na Božích vahách shledáni „lehci“. Co můžeš udělat pro to, abys byl dostatečně „těžký“?

Přehled dne: Nápis na stěně v české transkripci: SČTLSČTLZVŽLRZDLJ.

Význam nápisu na stěně.

Předzvěst Božího soudu v pozemských podmínkách.

PÁD BABYLONU

„Ještě té noci byl kaldejský král Belšasar zabit. Darjaveš médký se ujal království...“
Da 5,30.31

Několikrát Bůh odložil vykonání soudu, aby dal lidem příležitost činit pokání (Jon 1). V případě Belšasara čas milosti uplynul.

Jak se Peršanům podařilo proniknout zdánlivě nedobytnou obranou města, vysvětluje řecký historik Herodotos, který událost popisuje asi o osmdesát let později. Píše, že Kýros odklonil tok řeky Eufrat. Důsledkem bylo, že klesla hladina řeky, která protékala pod městskými hradbami. Když voda sahala asi do polovice stehna člověka, perští vojáci vešli do města řečištěm. Babyloňané byli bezstarostní, protože si byli jistí, že město nemůže být dobyto. Peršané je tímto způsobem zcela zaskočili a město dobyli.

Belšasar byl zavražděn. Jeho otec Nabonid, který nebyl v Babyloně, se vzdal Kýrovi.

1. Jaké podobnosti existují mezi pádem skutečného Babylonu v roce 539 před Kr. a pádem duchovního Babylonu v době konce?

Jr 51,13; Zj 17,1 _____

Jr 51,8; Zj 14,8 _____

Jr 51,45; Zj 18,4 _____

Jr 51,60-64; Zj 18,21-24 _____

Kolem roku 597 před Kr., když byl Babylon na vrcholu své moci, Jeremjáš prorokoval, že se stane „hromadou kamení, domovem šakalů, bude k úděsu a posměchu, bez obyvatel“. (Jr 51,37) Avšak i po dobytí Peršany zůstal Babylon významným městem. Alexandr Veliký měl v úmyslu udělat z něj hlavní město své říše, ale zemřel dřív než stačil svůj záměr uskutečnit. Jeden z jeho generálů, Seleukos Níkátor, si za hlavní město vybral Opis, ležící na severu, a přejmenoval ho po sobě na Seleucii. Na výstavbu nového hlavního města použil miliony cihel z Babylona. Babylon tak pomalu upadal do zapomenutí. Jak plynula staletí, město stále více a více pustlo. V roce 200 po Kr. již bylo toto místo neobydlené a pusté. Město zůstalo pochováno pod nánosy písku až do 19. století, kdy ho odkryli archeologové.

Přehled dne: Pohled do historie Babylonu.
Proroctví předpověděla osud Babylonu.

DOPORUČENÉ STUDIUM

V knize Proroci a králové si přečti kapitolu „Neviditelný Strážce“ (PK 343-353; PK 522-538).

„Belšasar dostal mnoho příležitostí k tomu, aby mohl poznat a konat Boží vůli. Viděl, jak byl jeho děd Nebúkadnesar vyhnán z lidské společnosti. Viděl, jak byl pyšný vládce zbaven rozumu tím, jenž ho rozumem obdařil. Viděl, jak krále vyhnali z jeho království a žil mezi polní zvěř. Ale protože miloval zábavu a rád oslavoval sebe, přestal myslet na to, na co neměl nikdy zapomenout, a dopouštěl se hříchů, které přivolaly soud i na Nebúkadnesara. Promarnil příležitosti, které z milosti dostal. Nevyužil je k tomu, aby se seznámil s pravdou. ‚Co mám dělat, abych měl podíl na věčném životě?‘ byla otázka, kterou velký, ale nerozumný král lhostejně přehlížel.“ (E. G. Whiteová v Bible Echo, 25. 4. 1898)

Diskusní otázky

- 1. Belšasar věděl o mnoha Božích činech, a přece se rozhodl je ignorovat. Proč máme tendenci přehlížet, co Bůh udělal v našich životech nebo v životech jiných lidí? Jaká je toho hlavní příčina?**
- 2. Jaké praktické kroky můžeme podniknout, pokud je náš život vážen a nalezen jako nedostatečný? Proč je kříž prvním místem, kam musíme jít, pokud to chceme změnit?**
- 3. Jaký význam má tato kapitola v souvislosti s poselstvím druhého anděla ze Zj 14,8?**
- 4. Daniel vytýká králi, že nedbal na Boha, „v jehož rukou je tvůj dech“ (Da 5,23). Co tento výrok znamená? Jak zapadá do celkového kontextu předcházející kapitoly?**

Shrnutí

Přes to, co prožil jeho děd Nebúkadnesar – a Belšasar o tom velmi dobře věděl – se král rozhodl vzdorovat Bohu nebes a nést důsledky. Je to smutný příklad toho, že moudrost rodičů a prarodičů se nemusí vždy automaticky přenést na další generace. Věčný úděl jednotlivce závisí na jeho vlastním rozhodnutí.

ROZSUDEK SMRTI VE STAROVĚKU

Text na tento týden: Da 6

Základní verš

„Můj Bůh poslal svého anděla a zavřel ústa lvům, takže mi neublížili. Vždyť jsem byl před ním shledán čistý...“ (Da 6,23)

Daniel v jámě lvové. Pokud snad tento příběh není úplně první z těch, které se dozívají děti z křesťanských rodin, pak rozhodně patří mezi ty, které jim rodiče často vyprávějí. Někdy se nám může zdát, že pro svoji jednoduchost, jasnou hranici mezi dobrem a zlem, šťastný konec a Danielovu neoblomnou víru, kterou tak často vzpomínáme, nám tento příběh zevšedněl.

Poučení, které z něho vyplývá, už tak jednoduché není. Dějiny zaznamenávají příklady mnoha křesťanů, kterým – i když stáli stejně pevně jako Daniel – se nedařilo tak dobře, když je hodili do jámy lvové. Ani dnes to nekončí vždy tak šťastně a mnozí křesťané ve světě stále umírají pro svoji víru. (Naštěstí víme, že smrt není definitivní konec.)

Důležitým poučením z tohoto příběhu snad není ani to, že Bůh Daniela zachránil, ale to, že Daniel se rozhodl být věrný Bohu, i když nevěděl, jestli ho Bůh zachrání anebo ne. Tento příběh by byl mocným svědectvím i tehdy, kdyby lvi Daniela roztrhali – i když v jiném smyslu.

Týden ve zkratce

Co jsme se doposud naučili o Danielově povaze?

Jaká osidla má žárlivost?

Jaké důvody mohl Daniel uvést, kdyby se rozhodl modlit se tajně, a ne tak, jak to dělal do té doby?

Co se král naučil o Bohu, který Daniela zachránil před smrtí?

Proč nemá vynucená poslušnost v Božích očích žádnou cenu?

Cíl úkolu:

Prozkoumat, zda platí, že na Boží požehnání, které přináší pravá víra, dříve či později začne někdo žárlit a udělá všechno pro to, aby uškodil.

Vytipovat si jednoho současného politika – křesťana – a zhodnotit, jak jeho víra ovlivňuje jeho rozhodnutí a morální postoje.

Vzpomenout si na události, při kterých jsem neměl čisté svědomí; vyprávět si o nich a pak se společně modlit o pomoc k opuštění jednání, která mě oslabují v mém duchovním životě a v mých morálních postojích.

DANIEL – VĚRNÝ SLUHA

„Po jejich ovoci je poznáte.“ Mt 7,16

Když Médo-Persie dobyla Babylon, Bůh chránil Daniela, aby nebyl zavražděn jako Belšasar a jeho hodnostáři. Nový král Darjaveš sestavoval novou vládu. Daniela ustanovil jako jednoho ze tří vysokých úředníků, kteří řídili celou říši. Zřejmě se doslechl o Danielově výjimečné moudrosti a jeho schopnostech. Mít tak schopného místního úředníka při správě porobeného národa Peršanům přišlo vhod.

Daniel svým životem představuje lidi, jaké si Bůh přeje mít. Ellen Whiteová napsala: „Svět potřebuje muže a ženy, kteří se nenechají koupit ani prodat; čestné, kteří se nebojí nazvat hřích jeho pravým jménem, jejichž svědomí je věrno povinnosti jako střelka pólu. Takové, kteří by stáli za pravdou, i kdyby padla nebesa.“ (Ed 57)

1. Kterými vůdcovskými schopnostmi vynikal Daniel? Da 6,4.5 (Da 6,3.4 – PBK)

2. Jak popisují uvedené verše Danielův charakter?

Da 1,8 _____

Da 5,11.12 _____

Da 2,20-23 _____

Da 2,49 _____

Da 5,17 _____

Přehled dne: Daniel na nejvyšším postu v Médsko-Perské říši.
Správné postoje rozhodují o nejvyšších postech.

SPIKNUTÍ PROTI DANIELOVI

„Nenajdeme proti Danielovi žádnou záminku, ledaže bychom našli proti němu něco, co se týče zákona jeho Boha.“ Da 6,6

1. Přečti si Da 6,5.6. Znamenají snad tato slova, že by byl Daniel bezhříšný? Pokud tomu tak není, proč? Co říkají o Danielově charakteru?

I když samotný text nesděluje důvod, proč chtěli satrapové Daniela obvinít, je víc než pravděpodobné, že na něj žárlili. Byl to vlastně cizinec, Žid, který zastával v království vysoké postavení. Z veršů 3 a 4 vyplývá, že Daniel byl jedním z nejmocnějších a nejvlivnějších lidí na královském dvoře; zdá se, že byl druhý po králi. Můžeme si lehce představit, že byli lidé, kterým se to nelíbilo a toužili v tomto postavení vidět sebe. Opět zde vidíme známky prvního hříchu, jehož se dopustil Lucifer v nebi, když toužil po postavení, které mu nepatřilo.

2. Na kterou oblast Danielova života se knížata a satrapové rozhodli zaútočit? Proč? Da 6,5

Když se jim nepodařilo najít v Danielově povaze ani v jeho profesní činnosti nedostatek, kvůli kterému by ho mohli před králem obvinít, zaměřili se na jeho náboženství. Protože mezi jeho náboženským životem a výkonem jeho povinností nebyl žádný zjevný rozpor, museli nějaký vymyslet.

Jejich tvrzení Darjavešovi, že všichni úředníci, knížata, satrapové, rádcové a vojevůdci se na něčem usnesli, bylo přehnané. Velká většina z nich byla pravděpodobně roztroušena po království a ani nevěděli, co se chystá. Svými lichotkami dosáhli přesně toho, co chtěli. Hodili návnadu – a král se chytil!

3. Kdo z nás neokusil strašná a nemilosrdná pouta, kterými nás dokáže spoutat žárlivost!? Zkus si vzpomenout, na co nebo na koho jsi žárlil. Proč? Nezdá se ti nyní, že to byla úplně malicherná věc? Proč nám jen smrt vlastního „já“ pod křížem může pomoci uniknout z jejich osidel?

Přehled dne: Žárlivost stojí často za činy politiků.

Politik se správnými postoji je okamžitě trnem v oku.

Politik, který se nevzdá svých postojů, bude předhozen lvům.

„Daniel... vešel do svého domu... Třikrát za den klekal na kolena, modlil se a vzdával čest svému Bohu, jako to činíval dříve.“ Da 6,11

Zavřít okenice a modlit se k Bohu o samotě ve svém pokoji – to by byla pro Daniela snadná cesta, jak uniknout z pasti. Vždyť i Ježíš v kázání na hoře pověděl: „Když se modlíš, vejdi do svého pokojíku, zavři za sebou dveře a modli se k svému Otci, který zůstává skryt.“ (Mt 6,6) Bylo by na tom něco špatného? Proč si dělat zbytečné problémy?

1. Vypiš důvody, proč měl Daniel i nadále dělat to, co dělával doposud, i když se tím zjevně chytil do nastavené pasti. Kterými biblickými verši bys podpořil své argumenty?

Když bylo v Kalifornii uzákoněno svěcení neděle, A. T. Jones vyzýval adventisty, aby se otevřeně postavili proti tomuto zákonu; aby vykonávali jakoukoliv práci, kterou běžně v neděli dělali. Ellen Whiteová však výslovně prosila adventisty, aby těmito zákony nepohrdali. „Pohrdání nedělními zákony povzbudí v pronásledování ty náboženské horlivce, kteří se je snaží prosadit. Nedejte jim příležitost, aby vás mohli označit jako ty, kdo porušují zákon... Člověk nedostává znamení šelmy, protože uznává, že je moudřejší zachovat klid a zdržet se práce, která někoho pohoršuje. Ten čas můžete využít k tomu, že budete konat dílo největšího významu.“ (9T 232) Na jiném místě v souvislosti s nedělními zákony píše: „Kdekoliv je to trochu možné, měly by se v neděli konat bohoslužby.“ (9T 233) Proč zaujala E. G. Whiteová stanovisko, které je protichůdné k postoji A. T. Jonese?

2. Ať to Daniel udělal z jakýchkoliv důvodů, vybral si těžší cestu. Předpokládejme ale, že by vysobožen nebyl a rozsápali by ho lvi. Bylo by jeho rozhodnutí i tak správné? Zkus svou odpověď zdůvodnit.

Přehled dne: Daniel správně odhadl čas, kdy šlo o jeho víru a jeho věrnost Bohu. EGW správně odhadla, že ještě nepřišel čas, kdy půjde o víru a věrnost církvi ostatků.

DANIEL V JÁMĚ LVOVÉ

„Můj Bůh poslal svého anděla a zavřel ústa lvům, takže mi neublížili. Vždyť jsem byl před ním shledán čistý a ani proti tobě, králi, jsem se ničeho zlého nedopustil.“ Da 6,23

1. Otázka Darjaveše ráno nad jámou prozrazuje, že byl dobře obeznámen s Danielovou vírou. (Da 6,20) Co nás tato slova učí o svědectví, kterým Daniel reprezentoval svého Boha?

Danielova odpověď nás úplně fascinuje. Říká, že Bůh ho ušetřil díky jeho „nevině“. Co tím chtěl Daniel říci? Člověk jako Daniel, který byl v úzkém spojení s Bohem, si určitě musel být vědom své hříšnosti. Stěží si umíme představit, aby si někdo, kdo s Bohem prožil takové zkušenosti, neuvědomoval své morální nedostatky a svoji hříšnost.

2. Co nám verše Ř 3,9-20 říkají o lidské přirozenosti?

Můžeme usuzovat, že Daniel, v ostrém protikladu k Belšasarovi (viz Da 5,6), jedná s čistým svědomím. Ví, že žil v souladu s Bohem a nedělal nic, za co by měl být hozen do jámy s vyhladovělými šelmami. Jinými slovy, Daniel nekradl peníze z královské pokladny ani tajně nepřipravoval vzpouru. Nedopustil se ničeho, zač by měl být právem takto potrestán. V tomto smyslu měl čisté svědomí, a to ho nepochybně naplňovalo vnitřním pokojem. I když Daniel nevěděl, jak vše skončí, čisté svědomí mu v této situaci dodávalo potřebnou odvahu.

3. Ať uděláš cokoli špatného, můžeš si být jist tím, že dříve nebo později vše vyjde na povrch (Mt 10,26). Pros Boha, aby ti pomohl rozhodnout se zanechat tvůj hřích a dal ti sílu zvítězit nad ním. Dělej pokání a obrať se k Bohu dřív, než se hřích objeví znovu a bude na tebe útočit.

Přehled dne: Pokorná odvaha k morálním postojům je důsledkem čistého svědomí. Všechno špatné jednou vyjde na povrch. Výzva k zanechání nesprávného jednání, jehož důsledky nás jednou jistě dostihnou.

DARJAVEŠ VELEBÍ BOHA

„Vydávám rozkaz, aby se v celé mé královské říši všichni třásli před Danielovým Bohem a obávali se ho, neboť on je Bůh živý a zůstává navěky...“ Da 6,27

Darjaveš byl „velice potěšen“, když zjistil, že Daniel přežil noc v jámě se lvy. A současně si vylil hněv na mužích, kteří ho tak podvedli. I když se nám takový trest může zdát velmi tvrdý a nespravedlivý (jejich ženy a děti byly hozeny do jámy s nimi), vyvraždit s odsouzení celé jejich rodiny bylo běžným zvykem tehdejších vládců. Z čistě praktického hlediska to mělo lidi zastavit před porušováním zákonů; na druhé straně je to varovný příklad toho, jak naše hříchy a špatné skutky mohou ovlivnit jiné.

1. Pozorně si přečti Da 6,25-27. Co král věděl o Danielově Bohu? Byl obraz Boha, jak ho král popsal, pravdivý?

Jasně vidíme, že král správně vnímal Boží charakter a jeho moc, což po takovém neobvyčejném projevu jeho síly a povahy není nic zvláštního. Jeho chápání však mělo ještě své mezery. Nejlépe to vidíme na dekretu, který vydal.

2. Co z králova nařízení ukazuje na jeho nedostatečné poznání Boha? Da 6,26

V jistém smyslu Bůh chce, abychom se „třásli“ před ním a „obávali se ho“. On je svatý a čistý – a my – nesvatí a nečistí. Takové nařízení nikdy nemůže vydat žádný člověk ani vláda a dokonce ani církve. Vztah s Bohem musí být založen na našem osobním setkání s ním, na poznání jeho lásky, milosrdenství a síly v protikladu k naší hříšnosti, bezmocnosti a velké potřebě vykoupení. Pokud ho uctíváme z jiných pohnutek, dostáváme se do podobné situace jako král.

3. Jeden muž studoval Bibli společně se svojí mladou dcerou. Když jí řekl, jak velice touží, aby milovala Boha, zeptala se ho: „Otče, nutil bys mě milovat Boha, kdybys mohl?“ Jak bys odpověděl a proč?

Přehled dne: Spravedlnost je spravedlnost, i když je krutá.

Krále se dotkla pravda o Bohu nebes.

Král dělá „medvědí službu“ pravdě – vnucuje ji.

DOPORUČENÉ STUDIUM

V knize Proroci a králové si přečti kapitulu „Ve lví jámě“. (354-360)

„Daniel, premiér největšího pozemského království, byl zároveň Božím prorokem, kterého inspirovalo samo nebe. Byl to člověk s podobnými nedostatky, jaké máme my, a přece o něm inspirované pero píše jako o člověku bez viny. Ve svých obchodních jednáních, které jeho nepřátelé podrobili nejpřísnější kritice, se nedopustil nejmenší chybičky. Ukázal nám příklad, čím se může stát každý podnikavý člověk, jehož srdce je obrácené a posvěcené a jehož pohnutky jsou v Božích očích správné.“ (E. G. Whiteová, Conflict and Courage, 254)

„Z historie Danielova vysvobození si můžeme všípít, že v době zkoušek a sklíčenosti mají děti Boží zůstat právě takovými, jakými byly, když jejich vyhlídky byly skvělé a nadějně a kdy se jim dařilo vše, jak si jen mohli přát. Daniel v jámě lvové byl též Daniel, který stál před králem jako hlava knížat a prorok Nejvyššího. Člověk, jehož srdce se upírá k Bohu, bude též v hodině své největší zkoušky, jako je ve chvíli, kdy se mu daří, kdy se hřeje v paprscích světla a přízně Boží i lidí. Víra se dotýká neviditelného a sahá po věčných skutečnostech.“ (PK 357; PK 545)

Diskusní otázky

1. **V čem je život Ježíše a Daniela podobný? V čem jsou rozdíly?**
2. **Jaká je souvislost mezi osobním náboženským životem a schopností snášet zkoušky víry? Jde o to, kolik času stráví člověk na modlitbě a při studiu Božího slova?**
3. **Ještě jednou si přečti poslední větu druhého citátu. Vyjádři ji vlastními slovy. Jak můžeš tuto myšlenku uvést do praktického života?**

Shrnutí

Na základě Danielovy zkušenosti v jámě lvové jsme zjistili, že ti, kdo zdědí Boží království, nemusí být nezbytně fyzicky nejsilnější a rozumově nejbystřejší lidé. Spíše tam budou ti, kteří se úplně podřídili Bohu a odevzdali mu svůj život – bez ohledu na to, jaké to bude mít důsledky.

DANIELOVA LEKCE Z HISTORIE

Text na tento týden: Da 7

Základní verš

*„Žádným způsobem se nedejte od nikoho oklamat, protože nena-
stane (příchod Pána Ježíše), dokud nedojde ke vzpouře proti Bohu
a neobjeví se člověk nepravosti, Syn zatracení.“ (2 Te 2,3)*

Vidění popsané v Da 7 (přibližně v roce 553 před Kr., což je první rok společné vlády Belšasara a jeho otce Nabonida) je do značné míry paralelní s viděním z druhé kapitoly. Existuje několik důvodů, proč je vidění zopakováno:

1. Od Nebúkadnesarova vidění z Da 2 uplynulo už padesát let.
2. Pro zapamatování je dobré, když se důležité věci opakují.
3. Da 2 je stručný pohled do budoucnosti – od doby Nebúkadnesara až po druhý příchod. Da 7 se zaměřuje na období mezi čtvrtou říší a Kristovým návratem na zem.
4. Da 2 popisuje světové říše z politického a vojenského hlediska. Da 7 se zaměřuje na duchovní mocnost, která sehrává ve velkém sporu důležitou úlohu.

Důvody, proč je děj této kapitoly paralelní s druhou kapitolou, mohou být různé. Nic to však nemění na tom, že Da 7 je proroctví, které obsahuje významné a závažné poselství pro naši dobu.

Týden ve zkratce

Co tvoří základ vidění popsáního v Da 7?

Co symbolizuje čtvrté zvíře?

Co znázorňuje malý roh, který vyrostl mezi rohy čtvrtého zvířete?

Jak ospravedlnila středověká církev pronásledování „heretiků“?

Cíl úkolu:

Zdůraznit vzácnost a důležitost správných pravidel, podle kterých můžeme vykládat proroctví.

Přijmout fakt, že Bůh otevřeně ukázal, kam až může zajít církev, když nestojí na biblických základech.

Mít na zřeteli, že proroctví nemluví jen o historii, ale i o mně a mých postojích.

VIDĚNÍ

„A z moře vystoupila čtyři veliká zvířata, odlišná jedno od druhého.“ Da 7,3

Ve snu Daniel vidí, jak čtyři nebeské větry rozbouřily velké moře a z vody vystoupila čtyři zvířata.

1. Jak můžeme na základě Písma vysvětlit symboly, které se vyskytují v tomto vidění?

Větry (Jr 25,31-33) _____

Voda (Iz 57,20; Zj 17,15) _____

Čtyři zvířata (Da 7,17) _____

Lev (Da 2,38) _____

Medvěd (Da 5,28; 8,20) _____

Levhart (Da 7,6; 11,2) _____

Jakákoli historická kniha popisující starověk potvrdí, že velké světové mocnosti, které následovaly po Babylónu, byly Médo-Persie a Řecko. Kdo však byla čtvrtá velmoc, kterou představovalo hrozné a strašné zvíře? I když Písmo neuvádí jeho konkrétní jméno, dějiny potvrzují, že mocnost, která porazila Řecko, byl Řím. Pouze ten totiž odpovídá popisu čtvrtého zvířete.

2. Jaké podobnosti existují mezi popisem čtvrtého království z Da 2 a čtvrtým královstvím z Da 7? Da 2,40; 7,7.23

„Štafetu“ světových velmocí odevzdalo Řecko Římu v boji o Pydnu v roce 168 před Kr., kde Římané definitivně zvítězili nad Makedonii. Ta byla rozdělena do čtyř konfederací, jež se nakonec staly Římskými provinciemi. Poté, co Římané získali Makedonii, zaměřili se na ostatní řecké státy s úmyslem odměnit své přátele a potrestat nepřátele. V roce 133 před Kr. Attalus III, král Pergamu, odkázal své království po své smrti Římu a v roce 63 před Kr. se i Sýrie a Judsko staly Římskými provinciemi. V rozmezí několika následujících let se Římské legie vydaly na západ a dobyly Španělsko, Francii a Anglii. Nakonec, v roce 30 před Kr., se i Egypt – poslední z velkých helénistických království – stal Římskou provincií. Celý svět se sjednotil pod korouhví Říma. I v tomto případě dějiny potvrzují pravdivost Boží předpovědi světových událostí.

Přehled dne: ‚Sola scriptura‘ znamená: Písmo se vykládá Písmem.
Srovnání podobností železného království a království šelmy.

„A deset rohů – z toho království povstane deset králů. Po nich povstane jiný, ten se bude od předchozích lišit...“ Da 7,24

Římská říše nebyla dobyta další světovou mocností, jako tomu bylo v případech předešlých království; Římská říše se rozpadla. Od roku 330 po Kr., když císař Konstantin přeložil sídlo vlády z Říma do Konstantinopole, západní polovice říše začala pomalu upadat. Ztrácela moc i životaschopnost a její státní aparát jaksi „chřadl“. Tehdy přišly barbarské kmeny ze severu, které říši rozdělily na několik menších částí. V roce 476 po Kr. byl sesazen z trůnu poslední západořímský císař Romulus s posměšným příjmením Augustulus.

1. Co se stalo se čtvrtým zvířetem podle Da 7,19.20.24?

Proroctví nemluví o rozích nezávisle na zvířeti. Právě naopak, jsou představeny jako pokračování jejich aktivit. Rohy jsou totožné se směsicí železa a hlíny na nohou a prstech sochy z Da 2. Čtvrtá říše z Da 2 se rozpadla; Da 7 to přisuzuje činnosti deseti rohů znázorňujících evropské národy, které povstaly z Římské říše a ve velké míře si udržely její kulturu.

2. Jaké jsou charakteristické znaky malého rohu? Čeho je malý roh symbolem? Da 7,8.24.25

Historici zaznamenávají, že „z ruin politického Říma povstalo významné morální impérium, které se rozrostlo do mohutné podoby Římské církve“. (Alexandr Flick) A skutečně, i když si západní polovici Římské říše podmanily germánské kmeny, Římský biskup se na západě stal významnou osobností a brzy uplatňoval nejen svoji duchovní, ale i politickou moc. „Římská církev se tímto způsobem snažila postupně zaujmout postavení světové Římské říše, jejímž je vlastně současným pokračováním; tato říše nezanikla, prošla jen proměnou.“ (Adolf Harnack)

3. Malý roh, který pronásleduje svaté, dostal moc od Římské říše a nikdy nepřestal být Římskou velmocí. Proč je důležité na to nezapomínat, zejména pokud jde o události posledních dnů, kdy se vedou různé spekulace o identitě soupeřů, kteří budou stát proti sobě?

Přehled dne: Rozpad a rozdělení Římské říše.
Kultura Říma v samých základech církve i Evropy.
Římská říše a Římská církev.

PRONÁSLEDOVÁNÍ SVATÝCH

„Bude mluvit proti Nejvyššímu a bude hubit svaté Nejvyššího...“ Da 7,25

1. Ježíš upozornil učedníky, že jeho následovníci budou pronásledováni (Mt 24,9). Co čteme o činnosti malého rohu? Da 7,25

Křesťané byli pronásledováni již v období pohanského Říma (čtvrté zvíře). Pronásledování svatých, o kterém je zmínka v Da 7,25, je však vyvoláno malým rohem, který se objevil až po ukončení pohanského období Říma. Toto pronásledování známe pod pojmem „inkvizice“. Vzrůstající hrozba tzv. heretických skupin vedla středověkou církev k tomu, že k potlačení „kacířství“ používala světskou moc. V současnosti, s ohledem na snahy o sjednocení křesťanství, se už spáchané ukrutnosti nepřipomínají. V rukou malého rohu ale zahynulo velké množství lidí – jak je to popsáno v Da 7.

2. Stěží dokážeme pochopit, jak mohli ti, co se prohlašovali za Ježíšovy následovníky, trápit, mučit a zabít jiné křesťany. Čím zdůvodňovali své hrozné činy, které dělali ve jménu Ježíše? Viz J 16,2

Teologický podklad inkvizice je založen na Augustinově (354–430) chápání L 14,23, kde Ježíš v podobenství o hostině říká: „...a přinut je...“ Augustin těmto slovům rozuměl tak, že to znamená „přinut je, kdyby nešli dobrovolně“.

Významný římskokatolický teolog Tomáš Akvinský (1224–1274) odpověděl na otázku týkající se kacířů takto: „Jestliže světská moc bez váhání odsoudí padělatele peněz a zločince, oč spíše by měli být heretici hned po usvědčení z kacířství nejen vyloučeni z církve, ale vydáni přímo na smrt.“

3. Toto myšlení má sloužit jako výstraha. Ti, co se domnívají, že za jejich jednáním stojí Bůh, jsou schopni vykonat mnoho špatného. Proč musíme být při zdůvodňování svého jednání velmi opatrní, zejména když něco děláme v Božím jménu a myslíme si, že jde o jeho věc?

Přehled dne: Obrana církve se neobejde bez krve nepravověrných.
Teologie inkvizice.
Církev se neobejde bez pokory před Božím Slovem.

ZMĚNA ČASŮ A ZÁKONA

„Bude se snažit změnit doby („časy“ – PBK) a zákon.“ Da 7,25

1. Srovnej Da 2,21 s Da 7,25. Co si chce malý roh přivlastnit z toho, co patří výlučně Bohu? Jak je to podobné tomu, co je napsáno v 2 Te 2,3.4?

Slovo pro „doby“ („časy“ – PBK) v tomto verši je totéž aramejské slovo, které je použito i v Da 2,21. Bůh jako Stvořitel časů je může měnit. Malý roh si osvojuje toto právo tím, že se pokouší změnit „čas“ soboty – přikázání, které vyzdvihuje Boha jako Stvořitele.

2. přečti si verše Gn 2,1-4; Ex 20,8; Iz 40,28. Jaké je jejich poselství pro nás, zejména v kontextu dnešní části?

Jako adventisté rádi používáme různé citáty ze starších katolických zdrojů, abychom protestantům, kteří vyhledávají, že pravidlem jejich víry je Bible, vytkli svěcení neděle. Bible nepřikazuje světit neděli; ta byla oficiálně ustanovena autoritou Římské církve.

Proč došlo k této změně? Vnější a vnitřní nátlak na církev přinutil mnohé křesťany radikálně se od Židů oddělit. Konflikt mezi Židy a Římany způsobil, že mnozí z křesťanů (ve snaze vyhnout se represivním prostředkům, které byly uplatňovány na Židy v Římské říši) přijali novou identitu. Židokřesťané, kteří trvali na doslovném dodržování určitých mojžíšovských předpisů, paradoxně způsobili, že mnozí další, pokud to jen bylo možné, přerušili svazky s judaismem.

V prvních čtyřech stoletích křesťané nikdy nezaměnili sobotu za neděli, ale určitý čas světili oba dny, jak se o tom píše v díle neznámého autora ze 4. století. „Zachovávejte sobotu a sváteční den Páně, protože první je památkou stvoření a druhý vzkříšení.“ (The SDA Bible Student's Source Book)

3. Změna soboty na neděli nenastala „přes noc“. Odpadnutí od Božího zákona začalo pomalu, ale jistě. Může nastat jen tehdy, když to jednotlivci, jeden po druhém, dovolí. Kdyby lidé zůstali věrní, ke změnám by nikdy nedošlo. Jaké poučení z toho pro nás vyplývá?

Přehled dne: Čas je v ruce Stvořitele a církev je „v rukou“ času. Křesťané často přemýšlejí rozumně, ale ne biblicky. „Rozumné důvody“ pro čas neděle.

PROROCKÝ ČAS

„Svatí budou vydáni do jeho rukou až do času a časů a poloviny času.“ Da 7,25

O tomto časovém období tři a půl času, anebo tři a půl roku, je zmínka také v Da 12,7 (v různých obměnách i v knize Zjevení). Všechny uvedené verše popisují stejné prorocké období.

1. Vyhledej si uvedené verše a z každého vypiš časové proroctví. Co je možné zjistit, pokud se texty vzájemně srovnají?

Da 7,25 _____

Da 12,7 _____

Zj 11,2 _____

Zj 11,3 _____

Zj 12,6 _____

Zj 12,14 _____

Zj 13,5 _____

Při srovnání těchto veršů zjistíme, že prorocký rok má 360 dní. Z toho vyplývá, že tři a půl roku je 1260 prorockých dnů anebo 42 prorockých měsíců. Jako adventisté věříme, že v těchto proroctvích je nutné uplatnit princip „den za rok“.

Biblické důvody pro použití tohoto principu jsou následovné: (1) Protože vidění jsou symbolická, i uvedený časový údaj je symbolický. (2) Když vidění pokrývají dlouhá časová období, na uvedené časové údaje bychom se také měli dívat jako na dlouhá časová období. (3) Neobyčejný způsob, jakým jsou tato časová období vyjádřena, naznačuje, že je musíme chápat symbolicky; skutečnost, že v žádném časovém výrazu není nikdy použito slovo „rok“, můžeme vysvětlit jen na základě principu „den za rok“. (4) Praktická zkouška tohoto principu v Da 7,24-27 svědčí o tom, že se skutečně jedná o roky.

2. Pozorně si přečti Da 7, zvláště verše, které popisují činnost malého rohu. Všimni si, že je to mocnost, která povstala z pohanského Říma, čtvrtého zvířete (Da 7,7.8.19.20), a existovala, dokud nenastal soud (v. 26), který vyvrcholí koncem světa (v. 27). Můžeme v této časové souslednosti zřetelně vidět princip „den za rok“? Jak jinak by toto proroctví překlenulo tak dlouhé časové období, kdyby princip „den za rok“ nebyl vhodným výkladovým postupem?

Přehled dne: $3,5 = 42 = 1260$; Jedno a totéž časové období v proroctvích i v historii. Prorocké počítání na základě klíče: 1 den = 1 rok.

DOPORUČENÉ STUDIUM

V knize Velké drama věků si přečti část kapitoly uvedenou na stranách 38-41. (GC 51-55)

Všimni si paralel mezi Da 2 a Da 7. Jasně vidíme, že tyto dvě kapitoly mluví o stejných událostech, jen z odlišného pohledu.

Da 2	Da 7
Babylon	Babylon
Médo-Persie	Médo-Persie
Řecko	Řecko
Řím	Řím
Druhý příchod	Druhý příchod

Diskusní otázky

1. **Jak již bylo zmíněno, adventisté často citují Katechismus katolické církve, kde se jasně píše, že při změně soboty na neděli použil Řím svoji autoritu a moc. Ve většině případů však jde o citáty ze starších vydání. Zdá se, že dnes Řím řeší tento problém jiným způsobem. Nejlepším příkladem je apoštolský list vydaný papežem Janem Pavlem II. v roce 1988, který je nazván Dies Domini (Den Páně). Papež v něm napomíná svoje ovečky, aby byly věrné v zachování „neděle“. Zajímavé však je, že při změně soboty již nevzpomíná autoritu církve, jak to obhájci Říma a neděle v minulosti tak často dělávali. List na několika místech vyznívá podobně jako naše obrana sedmého dne – soboty. Papež se dokonce vrací až k zprávě o stvoření v Gn 1 jako jednomu z důvodů zachování neděle (cituje dokonce Gn 2,2). Proč Řím změnil svůj přístup k neděli, kterou nazývá „dnem Páně“? Jak tato změna zapadá do našeho chápání událostí posledních dnů?**

Shrnutí

Bůh promítl Danielovi předobraz světových dějin od pádu Babylonu až do času, kdy svatí dostanou věčné království. Po čtyřech světových mocnostech (Babylon, Médo-Persie, Řecko a Řím) povstala nábožensko-politická mocnost, která bude trvat až do času konce.

PŘEDADVENTNÍ SOUD

Text na tento týden: Da 7,9-14.21.22.26-28

Základní verš

„Přišel totiž čas, aby soud začal od domu Božího. Jestliže začíná od vás, jaký bude konec těch, kteří se Božímu evangeliu vzpírají?“ 1 Pt 4,17

V posledních dnech druhé světové války byl Dietrich Bonhoeffer, mladý německý teolog, odveden ze své vězeňské cely a popraven pro vlastizrady. V roce 1996 berlínský soud oficiálně vyhlásil, že Dietrich Bonhoeffer se nedopustil zločinu, který mu byl připisován, a je nevinen.

Něco podobného se stane na předadventním soudu. I když satan a jeho následovníci obviňují a pomlouvají Boží lid, na tomto soudu budou Boží děti před celým vesmírem zbaveny všech obvinění. Soud probíhá v zájmu věrného Božího lidu. Nebeský tribunál rehabilituje Boží lid a vynese rozsudek ve prospěch svatých (Da 7,22). Předadventní soud proto patří k dobré zprávě. Zdaleka to není přežitek dějin adventismu, ale nutná součást Božího plánu spasení – jen když mu člověk porozumí, dokáže plně ocenit dobrou zprávu evangelia.

Týden ve zkratce

Proč potřebuje vševědoucí Bůh něco vyšetřovat?

Jak nám téma velkého sporu pomáhá pochopit, proč je soud tak potřebný?

Jak je myšlenka předadventního soudu představena ve Starém a v Novém zákoně?

Jaký význam má soud?

Jakou jistotu nám soud dává?

Jaká souvislost existuje mezi soudem a druhým příchodem?

Cíl úkolu:

Pochopit, že to, co nazýváme předadventním soudem, je trvale přítomno ve všech částech Bible.

Prožívat radost z toho, že Bůh ve svém Synu člověka obhájí a ochrání všechny, kteří se postaví na jeho stranu.

Cítit závažnost doby, ve které žijeme, a být znovu motivován ke zvěstování evangelia (díla spásy Syna člověka, které dnes koná pro mne v nebesích).

VYŠETŘUJÍCÍ SOUD VE STARÉM ZÁKONĚ

„Bůh mu řekl: ‚Kdo ti pověděl, že jsi nahý? Nejedl jsi z toho stromu, z něhož jsem ti zakázal jíst?‘“ Gn 3,11

Adventisté sedmého dne věří, že Da 7 hovoří o soudu, který známe jako předadventní nebo také vyšetřující soud. Je zajímavé, že o vyšetřování před soudem čteme hned na prvních stránkách Bible.

1. Jak nám uvedené verše představují „vyšetřující“ soud? Gn 3,9-19; 18,20.21; 19,24.25

To, jak Bůh postupoval při prvním hříchu, je určitý model soudní praxe. Nejprve se objevuje otázka – probíhá vyšetřování: „Kde jsi?“ „Kdo ti to pověděl?“ „Jedl jsi ze stromu?“ „Cos to učinila?“ Teprve když je celý případ vyšetřen, Bůh vyhláší verdikt (Gn 3,9-19).

Výmluvný je také způsob, jakým Písmo popisuje Boží zacházení se Sodomou a Gomorou. Gn 18 a 19 nám prozrazuje, že dříve než Bůh dopustil trest, zvážil situaci. Když Mojžíš zapsal Boží řeč: „Sestoupím a uvidím...“, jednoduše tím sděluje, že si Bůh chtěl ověřit skutečná fakta, dříve než uloží trest.

Když Bůh vyšetřuje, zdá se – alespoň v případě Adama a Evy – že požaduje vysvětlení od pachatelů. Vyšetřování tak vlastně usvědčuje viníky o hříšnosti jejich jednání.

Je důležité dát si do souvislosti Boží vyšetřování s velkým sporem. Ve vesmíru nejsme sami; problém hříchu, zla a vzpoury se netýká jen lidí. Ostatní inteligentní bytosti sledují dění na zemi, avšak nejsou vševědoucí (jako Bůh). Když si to uvědomíme, lépe pochopíme, proč je nutné před zahájením soudu vést proces vyšetřování.

2. Jak nám – i ostatním bytostem, které sledují, co se děje – pomáhá velký spor pochopit, proč je nutné dříve, než bude rozsudek vykonán, jednotlivé případy vyšetřit? Proč by nebylo správné potrestat anebo osvobodit někoho, aniž by nejprve byla předložena všechna fakta?

Přehled dne: Podstata předadventního soudu.

Předadventní soud není adventistickou novinkou.

Ráj a Sodoma – dva příklady vyšetřování a soudu před spravedlivými soudními výroky.

Soud neodsuzuje – soud ukazuje, že Bůh má právo soudit a soudit spravedlivě.

PŘEDADVENTNÍ SOUD V NOVÉM ZÁKONĚ

„Když král vstoupil mezi stolovníky, spatřil tam člověka, který nebyl oblečen na svatbu.“
Mt 22,11

O předadventním soudu a vyšetřování čteme i na stránkách Nového zákona. Nejlepším příkladem je podobenství o svatební hostině v Mt 22.

1. Která slova v Mt 22,1-14 naznačují, že předtím, než byl vynesen rozsudek, proběhlo vyšetřování?

„Kráľ vstoupil mezi stolovníky...“ Výsledek vyšetřování určuje, kdo na svatbě zůstane a kdo ne. V tomto smyslu je to obraz předadventního soudu v nebi, který právě nyní probíhá.

2. Pozorně si přečti J 5,28.29 a Zj 20,5.6. Kde se v těchto verších setkáváš s myšlenkou, že soud započal dříve, než se události těchto versů začaly uskutečňovat?

Mnozí bibličtí vykladači připouštějí, že Zj 20 popisuje dvě doslovná vzkříšení mrtvých – na začátku a na konci tisíciletí. Vzhledem k tomu, že při prvním vzkříšení vstanou jen „blahoslavení a svatí“, musí předtím proběhnout soud, který určí, kdo při prvním vzkříšení vstane z mrtvých.

Tak to nevykládají pouze adventisté. Luteránský teolog J. A. Seiss píše: „Vzkříšení a proměna živých ‚v jednom okamžiku‘ jsou výsledkem a projevem předcházejícího soudu. Jsou to důsledky rozhodnutí, která již byla učiněna. Přesněji řečeno, lidé nejsou vzkříšeni proto, aby byli postaveni před soud. Vzkříšení a proměna jsou výsledkem soudu, který už proběhl – nad mrtvými, když byli mrtví, a nad živými za doby jejich života. ‚První vstanou ti, kteří umřeli v Kristu‘, protože o nich už bylo rozhodnuto, že patří Kristu; živí svatí jsou vychvázeni do oblaků společně s nimi, protože soud o nich už rozhodl, že jsou svatí a hodni získat onen svět.“

3. Znovu si přečti podobenství z Mt 22 a zaměř se na jednu myšlenku – touhu hostitele, aby pozvaní přišli na svatební hostinu jeho syna. Co nám to prozrazuje o Božím charakteru a jeho touze zachránit všechny, kteří byli na hostinu pozváni?

Přehled dne: Předadventní soud v podobenstvích NZ.
Vzkříšení následuje až po soudu.

SYN ČLOVĚKA A PŘEDADVENTNÍ SOUD

„Viděl jsem v nočním vidění, hle, s nebeskými oblaky přicházel jakoby Syn člověka; došel až k Věkovitému...“ Da 7,13

Daniel sledoval scénu nebeského soudu a viděl, že s nebeskými oblaky přichází k Věkovitému (Starému dnu – PBK) „jakoby Syn člověka“ (Da 7,13). Výraz „jakoby Syn člověka“ znamená, že tato osoba měla lidskou podobu. Nový zákon označuje tímto výrazem osobu Ježíše (Mt 20,28).

1. Kdo je to „Syn člověka“ a jakou úlohu plní při předadventním soudu? Mk 10,45; J 5,22; 1 Tm 2,5

„Syn člověka“ byl Ježíšův oblíbený výraz, který používal, když mluvil o sobě. Ježíš použil toto označení asi čtyřicetkrát, aby zdůraznil své spojení s lidstvem (Mt 8,20; 9,6; 10,23; 11,19; 12,8 atd.). Současně to byl mesiášský titul (právě na základě Da 7,13). Můžeme si proto být jisti, že středem scény nebeského soudu v Da 7 je Ježíš Kristus.

2. Jaký je konečný verdikt nebeského soudu? Da 7,22

Je důležité si uvědomit, že tento soud končí pro Boží lid dobrou zprávou. Verš 22 říká: „království dostali do držení svatých“. To znamená, že rozsudek byl vyhlášen ve prospěch svatých, ve prospěch Božího lidu. Tato kapitola kromě jiného popisuje, co všechno Bůh pro svůj lid a za něj udělal.

3. přečti si Da 7,18.22.27. I když jsou v těchto verších malé rozdíly, všechny píší o jedné a téže události. Jakou naději přinášejí Božímu lidu?

V Da 7 vidíme, jak uprostřed nepokoje, pronásledování a násilí – které tato kapitola popisuje – Bůh jedná v zájmu svého lidu. I my se ocitáme uprostřed tohoto velkého sporu: na to se právě kapitola 7 zaměřuje. Ale také nám ukazuje, jak tento spor nakonec definitivně skončí, a to je důležitým a krásným poselstvím pro celý Boží lid.

4. Ježíš, jenž nás tak velice miluje, který zemřel za naše hříchy a je naším prostředníkem, soudcem a zástupcem, je centrálním bodem tohoto soudu. Přináší nám toto vědomí útěchu, naději a jistotu?

Přehled dne: Syn člověka – obhájce na předadventním soudu.
Syn člověka – obhajuje všechny svaté.
Syn člověka – obhajuje nás před satanovými obviněními.

OSPRAVEDLNĚNÍ A ODSOUZENÍ – MALÝ ROH, SVATÍ A PŘEDADVENTNÍ SOUD

„Království, vladařská moc a velikost všech království pod celým nebem budou dány lidu svatých Nejvyššího. Jeho království bude království věčné...“ Da 7,27

Pokud se soud v Da 7 týká skutečně svatých, proč je vzpomínán v souvislosti s pronásledováním malým rohem?

To je zajímavá otázka. Odpověď můžeme najít na základě hebrejského chápání spravedlnosti a soudu, jehož součástí není jen ospravedlnění nevinného, ale i potrestání viníka. Malý roh pronásleduje Boží lid. Soud nejen Boží lid obhajuje a přisuzuje jim práva svatých, ale také vynáší rozsudek nad bezbožnými v čele s malým rohem.

Jinými slovy – v kontextu předadventního soudu dává popis zániku malého rohu, symbolu zla, přesný smysl. Není na tom nic zvláštního, že se o svatých mluví ve stejné souvislosti. Pro hebrejské chápání spravedlnosti, soudu a ospravedlnění je to typické – všechno probíhá současně.

1. Jak nám verše Dt 25,1 a 1 Kr 8,32 potvrzují myšlenku, o níž jsme uvažovali?

V obou verších vidíme stejný princip jako v Da 7 – bezbožní jsou potrestáni, spravedliví ospravedlněni. To je princip soudu. A současně také důvod, proč Da 7 zmiňuje v souvislosti se soudem zánik malého rohu. Konečným verdiktem není jen Boží lid ospravedlněn, ale i pronásledovatel potrestán.

Roy Gane z Andrews University napsal: „Když je u soudu případ, který končí pro jednu stranu vítězstvím a pro druhou prohrou, je to proto, že zájmy těchto dvou stran jsou navzájem neslučitelné. Vyšetřováním se zjistí, že jedna má pravdu a druhá se mýlí. ‚Roh‘ je protiklad ke Kristu. Pronáší arogantní výroky proti ‚Nejvyššímu‘, utlačuje jeho lid a chce změnit Boží zákon. Tato mocnost, představovaná rohem, je vzbouřenec, který si dělá nárok vládnout místo Krista.“

Když Kristus vyhraje soudní spor, jeho věrný lid vyhraje s ním. Je osvobozen od nátlaku na svobodu svědomí a získává království.“

Přehled dne: Hebrejská spravedlnost – dobro obhájit, zlo odstranit.
Výsledkem soudu je ospravedlnění věrných a potrestání ostatních.
Bůh nám nabízí spasení.

ČAS PŘEDADVENTNÍHO SOUDU

„Až přišel Věkovitý a soud byl předán svatým Nejvyššího; nadešla doba a království dostali do držení svatí.“ Dan 7,22

I když nám Da 7 neposkytuje přesný časový údaj o začátku předadventního soudu, představuje nám časový rámec, do kterého tento soud zapadá.

1. Co nám Da 7,8-10.21.22.25.26 říká o čase, kdy bude probíhat vyšetřování?

Všechny tři linie umísťují začátek soudu až „po“ popsání činnosti malého rohu. Nejprve tu je mocnost, která je představena malým rohem, a její činnost. Pak začíná v nebi soudní proces.

V souvislosti s malým rohem je zde zmínka o „čase, časech a polovici času“ anebo o 1260 letech (Da 7,25). Soud začíná „po“ popsání tohoto časového období. Zopakujme si, co jsme zjistili v minulém úkole: Toto 1260leté období je spojeno s činností malého rohu, který vyrostl ze čtvrtého zvířete – pohanského Říma. To znamená, že soud začíná nejméně 1260 roků „po“ objevení malého rohu na jevišti dějin (roky 583 a 1798 považujeme za začátek a konec 1260letého prorockého období). Důležité přitom je, že v 6. století se tato bytost ustanovila za významnou světovou mocnost.

2. Jestliže se malý roh stal mocností asi v 6. století a soud začal o 1260 let později, k jakému časovému údaji se přibližně dostáváme v souvislosti se začátkem nebeského soudu?

S ohledem na soud je důležité si uvědomit, že jde o předadventní soud. To znamená, že probíhá před druhým adventem Ježíše Krista. Verše 22 a 25 skutečně svědčí o tom, že soud se koná před druhým příchodem, ale také druhým příchodem vyvrcholí. Soud končí tím, že království dostávají svatí.

Danielova kniha je vlastně popisem soudu, který probíhá po 1260letém období a před druhým příchodem Ježíše Krista.

3. Důkladně si prostuduj Da 7, zvláště souvislosti událostí: malý roh, nebeský soud, druhý příchod. Potom je zkus někomu jasně a přesvědčivě vysvětlit.

Přehled dne: Začátek předadventního soudu – někdy po 1260 letech.

Doba předadventního soudu je dnes.

I dnes dělá Kristus všechno pro to, aby se spasení stalo skutečností.

DOPORUČENÉ STUDIUM

„Všem, kteří upřímně činili pokání z hříchu a vírou se domáhali krve Kristovy jako své smířující oběti, bylo odpuštěno a jejich jména byla zapsána do nebeských knih. Protože se stali účastníky Kristovy spravedlnosti a jejich povahy jsou v souladu s Božím zákonem, jejich hříchy budou vymazány a bude uznáno, že jsou hodni věčného života.“ (E. G. Whiteová, *The Faith I live By*, 212)

„Ježíš neomlouvá jejich hříchy, ale ukazuje jejich lítost a jejich víru, a žádá pro ně odpuštění, pozvedá své raněné ruce před Otcem a svatými anděly a říká: Znímám je jménem. Vyrýl jsem je na dlaních svých rukou. ‚Zkroušený duch, to je oběť Bohu. Srdcem zkroušeným a zdeptaným ty, Bože, nepohrdáš!‘ (Ž 51,19) Žalobci svého lidu říká: ‚Hospodin ti dává dütku, satane, dütku ti dává Hospodin, který si vyvolil Jeruzalém. Což to není oharek vyrvaný z ohně?‘ (Za 3,2) Kristus přikryje své věrné svou spravedlností, aby je mohl představit svému Otci jako ‚církve slavnou, bez poskvrny, vrásky a čehokolí podobného‘ (Ef 5,27). Jejich jména jsou zapsána v knize života a je o nich napsáno: ‚Budou chodit se mnou v bílém rouchu, protože jsou toho hodni.‘ (Zj 3,4)“ (VDV 317; GC 484)

Diskusní otázky

- 1. Vidíš v uvedených citátech E. G. Whiteové rovnováhu mezi milostí a skutky? Když zmiňuje ty, jejichž život je „v souladu s Božím zákonem“, jedná se o spasení ze skutků, anebo o spasení z víry, která se projevuje skutky? Vysvětli, v čem spočívá rozdíl.**
- 2. Řekli jsme, že soud v Da 7 vyvrcholí druhým příchodem – událostí závažného významu. Pomáhá nám vědomí jeho důležitosti lépe pochopit své poslání?**

Shrnutí

Po nadvládě malého rohu zde na zemi, nadvládě, která trvá tři a půl času, zasedne v nebi soudní tribunál. Na tomto předadventním soudu jsou hříchy Božího lidu vymazány, malý roh je odsouzen a svatým je předávána věčná vláda, která nebude nikdy zničena.

ÚTOK NA SVATYNI

Text na tento týden: Da 8

Základní verš

„Vypjal se až k veliteli toho zástupu, zrušil každodenní oběť a rozvrátil příbytek jeho svatyně.“ (Da 8,11)

Vidění popsané v Da 8 je završením symbolických vidění knihy Daniel. V této kapitole se také nachází verš: „Řekl mi: Až po dvou tisících a třech stech večerech a jitrech dojde svatyně spravedlnosti.“ Tento verš je vyvrcholením kapitoly a sehrával klíčovou úlohu při vzniku a formování Církve adventistů sedmého dne.

Dříve než začneme, musíme si vyjasnit jednu věc: Z historického kontextu kapitoly je zřejmé, že se v ní hovoří o svatyni v nebi, kde nyní Kristus slouží jako náš Velekněz (Žd 8,1.2). Z její celkové osnovy vyplývá, že se v ní nemluví o ozbrojeném boji, v kterém pohanští vojska znesvětila pozemskou svatyni. Dosah kapitoly překračuje jakýkoli místní, pozemský, politický anebo vojenský zápas. Tento boj se týká oblasti duchovní. Tato kapitola nám umožňuje vidět velký spor z úplně jiného úhlu pohledu, jehož součástí je mohutný náboženský systém, který se postavil do opozice vůči dílu a službě Ježíše Krista a proti jeho lidu.

Boží soud se koná v zájmu jeho lidu, ale i proti malému rohu, který si přisvojuje právo konat Kristovo dílo a stát na jeho místě.

Týden ve zkratce

Jakým způsobem byla pozemská svatyně znesvěcena?

Co znázorňují symboly v Da 8?

Koho představuje malý roh, který povstal po zániku Řecka?

Jaká je podstata jeho útoku proti Božímu lidu a svatyni?

Cíl úkolu:

Ukázat na souvislosti mezi poznáním a přijetím biblického učení o svatyni a lepším porozuměním Bible, biblických proroctví a vlastní identity, jako člena CASD.

Pochopit, že podstatou činnosti malého rohu je konat dílo spásy místo Boha.

Vidět malý roh jako výstražný příklad pro církev i pro jednotlivce.

Říci si, která praktická část mého života je těmito pravdami ovlivněna, a naplá- novat kroky, které mohou ovlivnit můj sbor, aby nedopadl jako malý roh.

POSKVRNĚNÍ POZEMSKÉ SVATYNĚ

„Jakože jsem živ, je výrok Panovníka Hospodina, poněvadž jsi poskvrnil mou svatyni všelijakými ohyznými a ohavnými modlami, ani já ti nic neslevím a nebude mi tě líto, ani já nebudu znát soucit.“ Ez 5,11

Ve Starém zákoně byla pozemská svatyně, v níž se Bůh zjevoval svému lidu, považována za svatou. Jestli chceme správně pochopit symboliku Da 8,9-14, bude dobré, když si prostudujeme, jak mohlo být toto svaté místo znečištěno a znesvěceno.

1. Jak znečišťovaly starozákonní svatyni oběti za hříchy? Lv 4,1-7.27-31

Tento druh „poskvrnění“ svatyně Pán Bůh dovolil, aby mohly být hříchy kajícího se hříšníka odpuštěny. (Viz Lv 15,31; Nu 19,20)

2. Jak jinak mohla být pozemská svatyně poskvrněna? Ž 74,3-7; 79,1; Ez 23,37.38

Boží chrám v Starém zákoně byl znesvěcen příchodem cizích vojsk a uloupením chrámového pokladu. Písmo říká, že Boží nepřátelé poskvrnili svatyni tím, že ji zničili (Ž 79,1). Ale ještě předtím, než byl chrám zničen, ho poskvrnili samotní Hebrejové. Ani ne tak svými vyznanými hříchy, ale tím, že „v domě, který je nazýván mým jménem, postavili ohyzné modly, a tak jej poskvrnili.“ (Jer 7,30; 32,34).

Starozákonní svatyně tedy mohla být znečištěna několika způsoby: (1) vyznanými hříchy lidu při slavnosti smíření, (2) prostřednictvím protizákonného styku s ceremoniálně nečistými osobami, (3) znesvěcením anebo zničením svatyně Božími nepřáteli a (4) samotnými Izraelci, kteří do svatyně umístili svoje modly a postavili cizí oltáře. Na základě těchto poznatků budeme nyní studovat Da 8.

3. Je možné něco znesvětit svým jednáním? Oč vlastně jde při znesvěcení? Musí být poskvrnění vždy fyzického charakteru?

Přehled dne: Svatyně ve Starém zákoně a její poskvrňování.
Poskvrňování povolené – hříchy lidu a krev obětí.
Poskvrňování nepovolené – všechno ostatní.

VIDĚNÍ O BERANU A KOZLU

„Kozel se velice vzmohl. Když byl na vrcholu moci, zlomil se ten velký roh a místo něho vyrostly čtyři nápadné rohy...“ Da 8,8

Da 2 zešíroka představuje politická království, která ovládnou dějiny tohoto světa. Da 7 nám poskytuje stejný přehled na základě odlišných symbolů a zabývá se politickými aktivitami malého rohu. V Da 8 se opět setkáváme s některými královstvími z Da 2 a 7, avšak tato kapitola se soustřeďuje na náboženské aktivity malého rohu.

1. Koho představuje – podle andělova výkladu – beran, kozel a „velký“ roh, který měl mezi očima? Da 8,20.21

Beran _____

Kozel _____

Velký roh _____

Alexandr Veliký (znázorněný rohem) jako první vyhnal Peršany z Malé Asie. Po porážce Egypta se vydal směrem na východ a zastavil se až v Indii. Během 10 let ušel se svými vojsky více než 15 000 km. Když se vrátil do Babylona, měl teprve 32 roků – a svět mu ležel u nohou. Na jeho dvůr v Babyloně přišli vyslanci až z Francie a Španělska. A přece, v roce 323 před Kr. umírá na vrcholu své slávy na horečku a vyčerpání.

2. Koho představovaly čtyři rohy, které nahradily nápadně velký roh? Da 8,22

Rohy v Písmu někdy představují politické mocnosti (Da 8,21; Za 2,1-4; Za 1,18-21 – PBK). Daniel předpověděl, že se Řecko rozdělí na čtyři království, což se přesně stalo. Po smrti Alexandra Velikého přešla moc na jeho generály, kteří začali mezi sebou soupeřit, a říše se rozpadla. Rozhodující bitva proběhla u města Ipsus ve Frýgii (301 př. Kr.). Vítězové si říši rozdělili. Čtyři rohy proto představují čtyři království (Da 8,22), která vznikla na území původní Alexandrový říše.

3. Všimni si, jak přesně Daniel předpověděl události, které se staly staletí po jeho smrti. Naznačuj tyto události fakt, že Bůh má pod kontrolou dění na tomto světě? Posilňují tato proroctví naši víru?

Přehled dne: Beran a kozel v proroctví – dvě říše.
Beran a kozel ve svatyni – obětní zvířata.
Rohy v proroctví - čtyři království.
Rohy v proroctvích všeobecně – říše.

MALÝ ROH

„Z jednoho z nich vyrazil jeden maličký roh, který se velmi vzmáhal...“ Da 8,9

V Da 8,8.9 čteme, že když se velký roh zlomil, „místo něho vyrostly čtyři nápadné rohy do čtyř nebeských větrů. Z jednoho z nich vyrazil jeden maličký roh...“

Většina komentátorů předpokládá, že malý roh vyrostl z jednoho ze čtyř rohů; hebrejská gramatika však naznačuje něco jiného – malý roh povstal z jednoho ze čtyř větrů nebe, ne z jednoho ze čtyř rohů.

Poslední část verše 8. říká: „...místo něho vyrostly čtyři nápadné rohy do čtyř nebeských větrů.“ První slova 9. verše „Z jednoho z nich...“ navazují tedy na „čtyři větry nebe“, ne na „čtyři nápadné rohy“. Z toho vyplývá, že malý roh povstává spíše z jednoho ze čtyř větrů (čtyři větry – čtyři světové strany) než z jednoho ze čtyř rohů.

Z historie víme, že mocnost, která přišla po čtyřech řeckých královstvích, byla říše Římská, která vznikla na západ od těchto království.

1. Pomáhá nám srovnání kapitol 2, 7 a 8 lépe pochopit, proč malý roh v Da 8 musí představovat Řím?

Daniel 2:	Daniel 7:	Daniel 8:
Babylon	Babylon	—
Médo-Persie	Médo-Persie	Médo-Persie
Řecko	Řecko	Řecko
Řím	Řím	Řím

Důležité je nezapomínat, že Danielova kniha nedělá velký rozdíl mezi pohanským a náboženským Římem. Představuje je jako jednu mocnost. Jasně to vidíme například v kapitole 7. Malý roh (papežský Řím), který vyrostl na čtvrtém zvířeti, je stále součástí čtvrtého zvířete, které bylo symbolem Říma, nejen úseku jeho pohanské vlády. Malý roh v Da 8 se objevuje na scéně po Řecku a trvá až do doby, kdy bude zničen bez zásahu lidské ruky (Da 8,25). Pohanský Řím přichází po Řecku a ve své papežské podobě existuje dodnes.

2. Prostuduj si paralely mezi uvedenými kapitolami, abys mohl toto důležité téma studovat s někým, kdo o to má zájem.

Přehled dne: Po velkých rozích malý roh.

Malý roh nepovstává z velkých rohů, ale z jedné světové strany. Jeden roh a dvě říše.

ČINNOST MALÉHO ROHU

„Vypjal se až k veliteli toho zástupu, zrušil každodenní oběť a rozvrátil příbytek jeho svatyně.“ Da 8,11

Velmoc, která nastoupila po Řecku, je Řím – pohanský a později papežský. To, že prorocství říká, že malý roh se stal „až příliš velkým“ – oproti Médsko-Persii, která se stala „velkým“ (Da 8,4) a Řecku, které se stalo „náramně velkým“ (v. 8) – nám nedovoluje ztotožnit ho se syrským králem Antiochem Epifanem, který nebyl významnější než Médsko-Persie a Řecko. Byl to Řím ve svém pohanském a papežském období. Je však zřejmé, že Da 8 se soustřeďuje zejména na jeho období papežské moci.

1. přečti si Da 8,9-12. Popiš činnost malého rohu. Co myslíš, o co tady jde?

Z toho, co dělá, jednoznačně vyplývá, že jde o duchovní mocnost, která je proti Boží pravdě. Verš 12. dokonce říká, že „pravdu srazil na zem“.

2. Co je předmětem útoku malého rohu?

1. „Velitel zástupů“ („Kníže vojska“ – PBK) – znám již v Joz 5,14. Knížetem (velitelem, vévodou) vojska Božího lidu musí být Ten, kdo je nazván „pomazaným vévodou (knížetem)“ (Dan 9,25), „Míkael, váš ochránce“ (Da 10,21) a „Míkael, velký ochránce, a bude stát při synech tvého lidu“ (Dan 12,1), neboli Kristus.
2. „Každodenní (ustavičná – PBK) oběť“ – hebrejské slovo *šamid* (ustavičná, nepřetržitá nebo každodenní) se ve Starém zákoně vyskytuje 103krát. Často se používá v souvislosti s každodenní službou v pozemské svatyni. Tento verš svědčí o tom, že malý roh napadá Kristovu každodenní službu v nebeské svatyni.
3. „Příbytek jeho svatyně“ – jediná svatyně, která v čase malého rohu (papežství) fungovala jako „jeho svatyně“, byla svatyně v nebi. Malý roh tedy útočí na samotnou svatyni v nebi.

3. Útoky nemusí mít vždy fyzickou povahu. Může jít o „překroucení“ pravdy nebo zamlčení její částí? Co podle tebe může znamenat, že malý roh „pravdu srazil na zem“? (Da 8,12)

Přehled dne: Malý roh je nějakým způsobem agresivní.
Nejprve si podmanil svět silou zbraní.
Potom si podmanil svět silou strachu.

MALÝ ROH A „KAŽDODENNÍ“ OBĚŤ

„Zástup byl sveden ke vzpouře proti každodenní oběti. Pravdu srazil na zem a dařilo se mu, co činil.“ Da 8,12

1. Jak „zrušil“ malý roh každodenní oběť a „rozvrátil“ příbytek Kristovy svatyně? Da 8,11

Tím, že prostředníky lidí se skrze zpověď stali kněží a že při každé mši se Kristus obětuje znovu, papežství odstranilo Kristovu přímluvnou službu v nebeské svatyni z vědomí lidí. Tím, že Kristovu kněžskou službu v nebeské svatyni nahradilo službou kněží, „rozvrátilo“ „příbytek jeho svatyně“ a poskvřnilo ho (v. 11).

2. Jaké „vojsko“ má malý roh podle Da 8,12?

V Starém zákoně tvořili „vojsko“ svatyně Levité, kteří v ní sloužili. Malý roh má své vojsko služebníků, kteří slouží tomuto systému. Při zpovědi kněz odpouští hříchy slovy: „Milosrdný Bůh Otec... ať ti službou Církve udělí odpuštění a pokoj. A já ti dávám rozehřešení od tvých hříchů ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého.“ (Katechismus katolické církve, Trnava, 1998, čl. 1449, str. 370)

Ježíš nabízí dokonalé odpuštění těm, kteří spoléhají na jeho dokonalou spravedlnost. A právě moc odpouštět si přisvojuje systém, který v podstatě sám sebe staví do pozice samého Ježíše Krista. Místo spoléhání se přímo na Krista a na to, co pro nás vykonal, jsou věřící vedeni k tomu, aby byli závislí na církvi jako na nástroji, prostřednictvím kterého se uděluje všechno, co nám Kristus nabízí.

3. Představ si, že bys byl veden k tomu, že bez ohledu, co pro nás Ježíš učinil, můžeš odpuštění a požehnání získat jedině prostřednictvím Církve adventistů s. d. Jinými slovy, všeho, co Kristus pro nás udělal, se nám dostává jen díky církvi, která jediná má právo udělovat Boží spásnou milost. Proč musí křesťané takovouto teorii odmítnout, nejen pokud jde o naši církev, ale i všechny ostatní?

Přehled dne: Malý roh si hraje na malého boha.

Malý roh dělá to, co dělá Bůh.

I já jsem malým bohem, pokud dělám to, co malý roh – беру spásu do vlastních rukou.

DOPORUČENÉ STUDIUM

Uvádíme několik citátů z Katechismu katolické církve. Všude, kde se nachází slovo „církev“, jej zkus nahradit slovem „Bůh“ anebo „Kristus“. Zřejmě ti to lépe pomůže porozumět tomu, o čem se píše v Da 8. Po přečtení těchto citátů si přečti 2 Te 2,4.

„V církvi se nachází ‚plnost všech prostředků spásy‘.“ (Katechismus katolické církve, Trnava 1998, čl. 824, str. 219)

„Koncil na základě Svatého Písma a Tradice učí, že tato putující Církev je nutně potřebná pro spásu.“ (tamtéž, čl. 846, str. 225)

„Církev... má a spravuje plnost prostředků spásy.“ (tamtéž, čl. 868, str. 230)

„Neexistuje hřích, i kdyby byl jakkoliv těžký, který by svatá Církev nemohla odpustit.“ (tamtéž, čl. 982, str. 255)

„Kdyby v Církvi nebylo odpuštění hříchů, nebylo by žádné naděje na budoucí život a na věčné vysvobození.“ (tamtéž, čl. 983, str. 256)

Pod vlivem tohoto učení se z myslí mnoha křesťanů vytratilo vědomí o Kristově službě v nebeské svatyni, která byla nahrazena účinnými a zavádějícími praktikami. Při mši a zpovědi jsou myslí křesťanských věřících odváděny od toho, aby si uvědomovaly neustálou závislost na prostřednické službě našeho Spasitele v jeho svatyni. Propracované obřady, které se vykonávají v Ježíšově jménu, zastíňují službu Ježíše Krista, důsledkem čehož se vytrácí z vědomí lidí.

Diskusní otázky

- 1. Proč musí Církev adventistů s. d. v současnosti, kdy většina církví usiluje o sjednocení křesťanství, stát pevně za svým názorem, pokud jde o malý roh?**
- 2. Musíme připomenout, že slovo „antikrist“ neznamena jen „proti Kristu“, ale i „na místě Kristově“. Pokud se ještě vrátíme k uvedeným citátům z Katechismu, jaké závěry vztahující se na Řím z nich musíme vyvodit?**

Shrnutí

Vidění o beranovi (Médo-Persie) a kozlu (Řecko) tvoří pozadí pro vystoupení malého rohu (pohanský a papežský Řím). Vidění se ale zaměřuje na náboženské aktivity malého rohu. Tím, že Kristovu službu v nebi nahradil zpovědí a mší, odstranil malý roh „ustavičnou oběť“ a rozvrátil a poskrnil „příbytek jeho svatyně“.

OČIŠTĚNÁ SVATYNĚ

Text na tento týden: Da 8,9-14

Základní verš

„Řekl mi: Až po dvou tisících a třech stech večerech a jitrech dojde svatyně spravedlnosti.“ (Da 8,14)

Mnozí křesťané se domnívají, že proroctví z Da 8 naplnil syrský král Antiochus Epifanes (2. stol. před Kr.), kterého ztotožňují s malým rohem. Někteří vidí v tomto králi předobraz budoucího antikrista, který nejprve se Židy uzavře smlouvu, a pak se obrátí proti nim. Jako adventisté s. d. musíme takové výklady rozhodně odmítnout. Máme pro to mnoho důvodů. Jedním z nich je, že Antiochus vůbec neodpovídá popisu malého rohu. Na základě historického principu výkladu, podle kterého se proroctví naplnilo v dějinách (tento výklad si vyžaduje samotný text knihy Daniel), věříme, že Da 8,9-14 popisuje velký spor mezi Kristem a satanem, zápas mezi Božím plánem spasení a falešným systémem malého rohu. Tento boj probíhá v duchovní oblasti a končí druhým příchodem Ježíše Krista.

V našem úkole si přiblížíme tento zápas na základě Da 8, jehož děj vrcholil významným okamžikem – očištěním nebeské svatyně.

Týden ve zkratce

Proč musí být svatyně očištěna?

Proč musíme 2300 dnů považovat za prorocké období?

Proč věříme, že soud v Da 7 a očištění svatyně v Da 8 jsou totožné události?

Proč musí jít v Da 8 o svatyni v nebi, a ne na zemi?

Co se stane, když bude svatyně očištěna?

Cíl úkolu:

Pochopit, že bez poznání obřadů v starozákonní svatyni neporozumíme událostem, které se nás dnes bezprostředně týkají.

Umět vysvětlit, proč předadventní soud a očištění svatyně jsou jedna a táž událost.

Neztratit ze zřetele, že proroctví mne staví před dilema, na které straně budu stát.

Vyjádřit rozhodnutí, že za všech okolností budu stát na Boží straně.

STAROZÁKONNÍ SVATYNĚ JE OČIŠTĚN

„A nevešel do svatyně s krví kozlů a telat, ale jednou provždy dal svou vlastní krev, a tak nám získal věčné vykoupení.“ Žd 9,12

Starozákonní obětní systém se skládal ze dvou částí – z každodenní služby a z výroční služby (Den smíření jednou v roce). Při každodenní službě kněží přinášeli předepsané oběti každý den. I Izraelci mohli přinášet své vlastní oběti, které obětovali za pomoci kněží a pod jejich dohledem. Touto každodenní službou po celý rok se hříchy Izraelců přenášely do svatyně, v důsledku toho pak byla svatyně posvrtněná.

1. Co znamenalo, že svatyně byla očištěna, a od čeho byla očištěna? Lv 16,16-19

2. Jak byla starozákonní svatyně očištěna od hříchů lidu? Lv 16,15-19

Jednou v roce, při Dni smíření, se konal zvláštní obřad, kterým byla svatyně očištěna od hříchů lidu, které se v ní za celý rok nashromáždily. V tento den přinesl velekněz nejprve oběť za sebe a svoji rodinu. Potom provedl losování o dvou kozlech – jeden byl určen pro Hospodina, druhý pro Azázela. Kozla určeného losem pro Hospodina pak zabil a jeho krev vnesl do svatyně svatých, kde jí pokropil víko schrány (slitovnici). Cestou ven potřel krví rohy kadidlového oltáře i oltář pro pálené oběti. Tímto obřadem očistil svatyni od nahromaděných hříchů lidu.

3. Čeho byl symbolem kozel pro Hospodina? Žd 9,11.12

Starozákonní oběti symbolizovaly oběť Ježíše Krista. Když se Bůh díval ve Starém zákoně na oltář, neviděl na něm zvíře, ale Beránka Božího, který zemřel na golgotském kříži – krvavou oběť svého Syna. Díky tomuto budoucímu vykoupení hříšníkovi odpustil. Obřad ve Dni smíření je dalším vyjádřením toho, jak Bůh zachrání svůj lid prostřednictvím Kristovy krve, která za něj byla prolita.

4. Prostuduj si Lv 16. Kolikrát je v této kapitole vzpomenua krev? Jak lid získal očištění a odpuštění? Viz také Mt 26,28

Přehled dne: Dva druhy služby ve starozákonní svatyni – denní a výroční (jednou za rok).
Denní – Bůh odpouští vždy a všechno.
Výroční – Bůh odstraní příčinu hříchu.

DVA TISÍCE TŘI STA DNŮ

„Až po dvou tisících a třech stech večerech a jitrech dojde svatyně spravedlnosti.“ Da 8,14
Mnozí považují 2300 dnů za skutečné dny a vztahují je na Antiocha Epifana, který žil v 2. století před Kr., a to navzdory tomu, že Antiochus Epifanes nezapadá do proroctví o 2300 dnech, i když se text snaží násilně tomu přizpůsobit. (Někteří kvůli tomu rozdělili období 2300 dnů na dvě poloviny po 1150 dnech, avšak ani to početně neodpovídá.)

1. Jak dokážeme, že 2300 dnů znamená 2300 roků, a že tedy proroctví sahá do doby několik století po Antiochovi?

I když existuje více důkazů, že 2300 dnů znamená 2300 roků, zaměříme se na dva:

(1) Samotný anděl Gabriel o proroctví pověděl, že „to vidění se týká doby konce“. Proto by nebylo správné, kdybychom ho vztáhli na události, které se odehrály dokonce před narozením Ježíše Krista. Gabriel říká: „...vidění se týká doby konce.“ „Ty pak podřiz to vidění v tajnosti, neboť se uskuteční za mnoho dnů.“ (Da 8,17.19.26)

(2) Když srovnáme historické události v kapitolách 2, 7 a 8, zjišťujeme, že všechny tři kapitoly začínají starověkými královstvími Babylonu anebo Médo-Persie a směřují k době konce:

DANIEL 2:	DANIEL 7:	DANIEL 8:
Babylon	Babylon	_____
Médo-Persie	Médo-Persie	Médo-Persie
Řecko	Řecko	Řecko
Pohanský Řím	Pohanský Řím	Pohanský Řím
Papežský Řím	Papežský Řím	Papežský Řím
_____	Soud v nebi	Očištění svatyně
Kámen odlomený bez zásahu rukou (druhý příchod – v. 45)	Svatým dáno království (druhý příchod – v. 27)	Zničen bez lidského zásahu (druhý příchod – v. 25)

Na základě srovnání můžeme v tomto případě použít princip „den za rok“.

Z toho, co jsme si řekli, vyplývá, že soud v Da 7, který vrcholí druhým příchodem, probíhá současně s očišťováním svatyně v Da 8. Protože jde o stejné události a soud probíhá před druhým příchodem, očišťování svatyně se rovněž týká konce světa (což by přirozeně nebylo možné, kdybychom 2300 dnů považovali za doslovné dny).

Přehled dne: Nebiblický výklad 2300 večerů a jiter.

Dva klíče k biblickému výkladu 2300 večerů a jiter.
2300 jsou roky (ne dny).

NEBESKÁ SVATYNĚ

„Máme velekněze, který usedl po pravici Božího trůnu v nebesích jako služebník pravé svatyně a stánku, který zřídil sám Hospodin, a nikoli člověk.“ Žd 8,1.2

V oddíle na pondělí jsme si ujasnili, proč v prorockém období 2300 dnů z Da 8,14 nemůže jít o skutečné dny, ale musí to být roky, které očišťování svatyně umísťují do doby konce. Důkazem bylo, že očištění svatyně probíhá současně s předadventním soudem z Da 7.

V Da 7 je po 1260letém období vlády malého rohu následující významnou událostí soud. V Da 8 – po útocích malého rohu, zaměřených na Boží lid, Ježíše Krista a jeho svatyni – je následující významnou událostí očišťování svatyně na konci 2300 let. Očišťování svatyně v Da 8,14 je potom událost totožná se soudem v Da 7,9-14 (viz tabulku v pondělí).

Daniel 7	Daniel 8
Malý roh (v. 24.25)	Malý roh (v. 9-12)
Soud (v. 26)	Očištění svatyně (v. 14)

V této souvislosti si musíme připomenout dvě věci. Za prvé, v úkole číslo 8 jsme řekli, že soud v nebi z Da 7 – který nastane po 1260letém období – je událost, která se odehraje na konci dějin. Soud tedy začíná někdy v tomto časovém rámci (je důležité zdůraznit, že tento soud vyvrcholí druhým příchodem). Za druhé, jestliže očišťování svatyně je událost totožná se soudem, pak je to také něco, co se odehrávalo teprve nedávno (a ne něco, co se uskutečnilo ještě dříve, než Ježíš žil a zemřel na zemi, když Antiochus Epifanes poskvrnil svatyni v Jeruzalémě).

1. Vzhledem k časovému uspořádání soudu a očištění svatyně, událostí, které se staly dlouho po zničení jeruzalémského chrámu, o které svatyni tady může být jediné řeč? Žd 8,1.2

Z uvedeného je zřejmé, že jde o nebeskou svatyni. Žádná jiná by totiž nezapadala do časového rámce těchto událostí.

2. Jakou nesmírnou důležitost má Kristova služba v nebeské svatyni pro plán spasení? Jak nám to pomáhá pochopit závažnost útoků malého rohu proti ní?

Přehled dne: Svatyně v Da 8 je nebeská svatyně.

Nebeská svatyně je tam, kde je Velekněz – Bůh Ježíš Kristus.

Předadventní soud a očištění svatyně jsou totožné události.

JAK DLOUHO?

„Slyšel jsem, jak jeden svatý mluví... „Jak dlouho bude platit vidění o každodenní oběti a o vzpouře, která pustoší a dovoluje šlapat po svatyni i zástupu?“ Da 8,13

1. Pozorně si přečti Da 8,13. Která otázka je zde položena?

V souvislosti s touto otázkou je důležité připomenout, že předložka „o“ v hebrejském textu otázky není a hebrejská gramatika tuto možnost ani nepřipouští. Tato otázka se proto netýká jen činnosti malého rohu (pohanského a papežského Říma), ale všeho, o čem se píše v celé kapitole – tedy včetně vidění o beranovi a kozlu (Médo-Persie a Řecko). Její doslovný překlad by potom zněl: „Jak dlouho to vidění, ustavičná, pustošící nepravost dát svatyni a vojsko šlapat?“ Jinými slovy, v otázce jsou jen vyjmenovány hlavní události z vidění. Ve verši 13 je navíc pro „vidění“ použito slovo „hazon“, a to je zmíněno i ve vidění o beranovi a kozlu, tj. Médo-Persii a Řecku.

Tuto otázku bychom potom mohli volně přeložit takto: „Jak dlouho budou všechny tyto věci trvat – tedy Médo-Persie, Řecko a konečně i útoky Říma na Kristovu nebeskou službu?“

Odpověď zní, že nebeská svatyně se začne očišťovat (nebo že soud v nebi zasedne) po ukončení 2300letého období. Soud rozhodne, že království dostanou svatí (Da 7,26-28).

Je nutné si uvědomit, že toto proroctví se týká všech událostí této kapitoly, která popisuje dějiny Božího lidu od doby Médo-Persie až po konec věků.

Obě tyto události, jak předadventní soud, tak i očištění svatyně, nám odhalují nejen skutečnost nebeského soudu, ale také klíčovou úlohu svatyně na tomto soudu.

2. Oběť zvířete, která symbolizovala oběť Ježíše Krista za nás, byla jádrem služby ve svatyni. Vyplyvá z toho, že i Ježíšova krev je středem soudu? Jakou naději nám to dává? Lv 17,11; Ř 8,1; Ef 1,7

Přehled dne: Andělova otázka: Jak dlouho to všechno bude trvat? 2300 roků.

Naše otázka: Jak dlouho to všechno bude ještě trvat? Dokud nepřijde Ježíš.

SVATYNĚ BUDE OČIŠTĚNA

„Řekl mi: Až po dvou tisících a třech stech večerech a jitrech dojde svatyně spravedlnosti.“ Da 8,14

1. Da 8,14 tvrdí, že je nutné, aby byla svatyně očištěna (došla spravedlnosti). Proč?

Pověděli jsme si, že malý roh a svatí poskvrnili nebeskou svatyni – hříchy, zakázanými praktikami, zničením.

S očištěním svatyně souvisí dvě věci: ospravedlnění Božího lidu a zánik malého rohu. Na soudu je malý roh odsouzen k záhubě, a svatí – jejichž hříchy byly odpuštěny krví Ježíše – jsou ospravedlněni a dostávají věčné království (Da 7).

Da 7 a 8 ukazuje, že součástí soudu není jen ospravedlnění svatých, ale i potrestání bezbožných. Toto chápání pomáhá vysvětlit převahu malého rohu v těchto proroctvích. Soud ve prospěch svatých přinese zánik malého rohu.

2. Jaký je význam učení o předadventním soudu?

(1) Jeho historický význam spočívá v tom, že poskytl vysvětlení pro zklamání v roce 1844. To, že Ježíš začal v roce 1844 druhou fázi své služby v nebi, vysvětluje, proč 22. října 1844 nepřišel na tuto zem (Zj 10,9.10).

(2) Jeho teologický význam spočívá v tom, že předadventní soud prozkoumá životy těch, kteří dostanou království. „Stává se, že pozemský soudní tribunál obviní některé z těchto svatých z různých zločinů i přesto, že věrně sloužili Bohu i člověku. Na předadventním soudu budou tyto nespravedlivé rozsudky pozemských soudů zrušeny nebeským soudním dvorem. Takto Bůh ospravedlní své svaté.“ (William H. Shea)

(3) Předadventní soud před celým vesmírem vyhlásí, že Bůh je spravedlivý a milosrdný (Zj 15,3.4). Boží charakter, který byl ve sporu se satanem zpochybněn, bude obhájen (Ř 3,4).

Přehled dne: Očištění proto, že svatyně byla různým způsobem poskvrněna.
Očištění proto, že Boží charakter byl různým způsobem poskvrněn.
Soud proto, aby byl Boží charakter a Boží způsob vlády očištěn.

DOPORUČENÉ STUDIUM

Některé další důvody, proč musíme při výkladu prorockého období 2300 dnů z Da 8,14 použít princip „den za rok“:

1. Samo vidění je symbolické, ne doslovné. Da 8 není o beranovi, kozlu a malém rohu. To jsou jen symboly. Proto i časový rámec bychom měli pokládat za symbolický.
2. Výraz „2300 večerů a jiter“ se běžně nepoužívá. Svědčí to o tom, že tu nejde o doslovný čas.
3. Jak jsme již řekli v části na středu, otázka ve verši 13 se týká celého vidění – tedy i Médo-Persie, Řecka a Říma (pohanského i papežského). Jde o období, které trvá tisíce roků. Kdybychom prorocké období 2300 dní chápali doslovně, trvalo by jen něco déle než šest roků, což vzhledem k událostem vyjmenovaným v otázce nepřichází v úvahu. Jediný způsob, jak můžeme smysluplně odpovědět na položenou otázku, je, že prorocké období 2300 dnů vysvětlíme na základě principu „den za rok“. Jen takový dlouhý časový úsek může zahrnout všechny zmíněné události.

Diskusní otázky

1. **Hebrejské slovo pro „očistěný“ (nisdaq) pochází z běžného starozákonního výrazu, který znamená „být spravedlivý“, „být správný“. To především odkazuje na očistění nebeské svatyně od hříchů Božího lidu, ale také na znovunastolení pravdy o Kristově službě v nebeské svatyni. To, co bylo symbolicky „svrženo“ – každodenní oběť, pravda a přibyték jeho svatyně – bude na konci 2300letého období znovu obnoveno. Když první anděl ve svém poselství oznamuje začátek Kristovy velekněžské služby v nebi (Zj 14,7), opět se zde v plném světle ukazuje pravda o Ježíšově prostřednické službě v nebi, která byla po staletí zastíněna zpovědí a mší. Diskutujte o důsledcích tohoto chápání s ohledem na naše poslání a poselství jako adventistů s. d.**
2. **Kdy je vhodné o těchto věcech mluvit s katolíky, a kdy ne?**

Shrnutí

Daniel 7 a 8 se vzájemně doplňují. Přibližují nám realitu předadventního soudu a také to, jak tento soud souvisí s Ježíšovou velekněžskou službou v nebeské svatyni. Když bude svatyně očistěna, zlo bude vyhlazeno, Boží lid ospravedlněn a pravda znovu nastolena. Rozhodně jde o událost nesmírného významu.

BOŽÍ HARMONOGRAM

Text na tento týden: Da 9

Základní verš

„Tak se stane celá tato země troskami a bude budit úděs. Tyto pronárody budou sloužit králi babylónskému po sedmdesát let.“ (Jr 25,11)

Devátá kapitola Danielovy knihy začíná nejdůležitější modlitbou Písma. Muž, kterého si oblíbilo nebe (v. 23), se ztotožnil se svým hříšným národem a horlivě prosí Boha, aby jím požehnal. Přimlouvá se dokonce za své krajany v Babyloně.

Ještě se Daniel modlí, když přichází anděl Gabriel, který mu odevzdává poselství. Někteří jej nazývají „korunovačními klenoty“ starozákonního proroctví. Izák Newton nazval stať Da 9,24-27 „základním kamenem křesťanského náboženství“, protože téměř pět set let dopředu předpovídá nejen dobu příchodu Mesiáše, ale také čas jeho veřejné služby a smiřující oběti za hřích.

Při studiu této kapitoly musíme pamatovat na souvislost mezi kapitolami 8 a 9:

1. Daniel se setkává se stejným andělem (Da 9,21).
2. Daniel vzpomíná na předešlé vidění (v. 21).
3. V Da 8,16 dostává anděl Gabriel příkaz podat Danielovi vysvětlení vidění. Tento příkaz se opakuje i v Da 9,23.
4. Předmětem Da 9,24-27 je časový údaj, který zůstal v Da 8 nevysvětlen.

Týden ve zkratce

Co je hlavní myšlenkou Danielovy modlitby?

Jak spojuje anděl Gabriel slova adresovaná Danielovi s dějem předešlé kapitoly?

Proč i v tomto případě platí princip „den za rok“? Od kterého roku máme začít počítat? Čeho všeho se týká proročké období 70 týdnů?

Čeho pro nás Ježíš dosáhl smrtí na kříži?

Cíl úkolu:

Pochopit, že proroctví mi nepřinese požehnutí, pokud mě nebude vést k pokání a k vyznání hříchů. Studovat tato proroctví o 70 týdnech a 2300 dnech tak důkladně, až padnu na kolena před Bohem a budu se modlit o odpuštění hříchů. Vyjmenovat alespoň tři věci, kterými se tato proroctví dotýkají mého srdce.

Modlit se za odpuštění nejen mých hříchů, ale i mého sboru a církve.

DANIELOVA MODLITBA

„Obrátil jsem se k Panovníku Bohu, abych ho vyhledal modlitbou a prosbami o smilování v postu, žíněném rouchu a popelu.“ Da 9,3

První rok vlády Darjaveše byl rok 539/538 před Kr. Od vidění v kapitole 8. uplynulo deset let. Babylon, přemožitel Izraele, mezitím podlehl Médo-Persii, ale Židé byli stále ještě v exilu.

1. přečti si Danielovu modlitbu. Co nám tato modlitba říká o důsledcích neposlušnosti? Je snad dnes neposlušnost méně závažná, než byla v Danielově době?

Z Danielovy modlitby zcela zřetelně vyplývá, že se Daniel vůbec nepokouší ospravedlnit anebo zakrýt hříchy svého lidu. Jeho vyznání nepůsobí dojmem, že chce něco zmírnit nebo omluvit. Vyjadřuje to tak, jak to ve skutečnosti bylo. To je důležité poučení pro náš modlitební život: Závažnost hříchu nesmíme nikdy zlehčovat. Mezi zatracenými bude mnoho těch, kteří to tak dělali.

2. Daniel upřímně prosí o Boží milosrdenství pro svůj lid. Naznačují některá jeho slova, že by si Boží lid toto milosrdenství zasloužil? Na základě čeho tedy o něj prosí?

Daniel nemá co nabídnout Bohu za jeho milosrdenství a odpuštění. Všechno, co může udělat, je prosit – „pro Pána“ (Da 9,17 – PBK) anebo pro jeho „spravedlnost“ (v. 16). Připomíná nám to slova Ellen Whiteové: „Nemáme nic, čím bychom si mohli zasloužit Boží milost. Vždy se však můžeme odvolat na svoji naprostou bezmocnost a na naléhavou potřebu jeho vykupitelské moci.“ (TV 200; DA 317) Jako hříšníci nemáme nic, čím bychom si mohli Boha naklonit. Naší jedinou nadějí je milost a slitování – jak je vidíme na kříži – a to, co Ježíš pro nás vykonal svým životem a smrtí. Kdybychom si mohli Boží milost jakýmkoliv způsobem zasloužit, nebyl by musel Kristus zemřít, aby nás spasil. Sami bychom mohli připravit plán, jak uniknout věčné záhubě. Jeho smrt je důkazem naší naprosté neschopnosti udělat cokoli pro svoji záchranu.

3. V čem je v Danielově modlitbě vyjádřeno evangelium?

Přehled dne: Vyznání hříchů: Hříchy neospravedlňovat a nezlehčovat.
Vyznání hříchů: Prázdné ruce a naděje na Boží milost.

NÁVŠTĚVA Z NEBE

„Prve při tvých prosbách o smilování vyšlo slovo a já jsem přišel, abych ti je oznámil, neboť jsi vzácný Bohu. Pochop to slovo a rozuměj vidění.“ Da 9,23

Dříve než Daniel dokončil svoji modlitbu, Bůh mu poslal odpověď. Anděl Gabriel přichází za Danielem podruhé (poprvé se mu ukázal před deseti lety – Da 8,16).

1. Jaké poslání měl splnit anděl Gabriel? Da 9,22,23

Když Gabriel říká: „Pochop to slovo a rozuměj vidění,“ (v. 23) nepoužívá běžné slovo ‚chazon‘, které se odvolává na vidění jako celek (jak je použito v Da 8,1.13 a 9,21). V tomto případě používá slovo ‚mareh‘, které se vztahuje konkrétně na vidění o prorockém období 2300 dnů. To je ta část kapitoly 8, které Daniel nerozuměl. V Da 8 Gabriel říká Danielovi, že toto vidění – ‚mareh‘ – o 2300 dnech je pravdivé (Da 8,26). Daniel však prozrazuje, že žasl a nerozuměl tomu ‚mareh‘ (v. 27), t.j. vidění o 2300 dnech. Ortodoxní židovský výklad – v souvislosti se slovy Gabriele v Da 9,23 „rozuměj vidění (mareh)“ – odkazuje právě na Da 8,14 a poznamenává, že ‚chazon‘ „se vztahuje na tu část z Danielova vidění v kapitole 8, která ho tak velice znepokojila (v. 14), tedy verše 16-26“. (Hersh Goldwurm)

2. Jak dlouho trvá prorocké období 70ti týdnů? (Da 9,24) Co znamená výraz „sedmdesát týdnů let je stanoveno tvému lidu...“?

Zde máme další důkaz platnosti principu „den za rok“. Jeruzalém byl podle příkazu k jeho obnovení znovu vystavěn několik století před Kristem. Kdybychom tento výrok vzali doslovně, pak 70 týdnů je rok a několik měsíců – což je období, které by zřejmě nesahalo po Ježíše Krista. Jestliže však použijeme princip „den za rok“, je problém vyřešen. Dostaneme časový úsek, který překlene období od znovuvybudování města po Ježíšův první příchod. Ježíš tak dokazuje platnost principu „den za rok“.

Přehled dne: Anděl Gabriel po 10 letech opět přichází.

Hebrejšтина a klíčová slova ‚chazon‘ a ‚mareh‘.

Gabriel doplňuje vidění o 2300 letech.

Gabriel údajem o 490 letech udává i začátek odpočítávání proroctví.

VÝZNAM SEDMDESÁTI TÝDNŮ

„Sedmdesát týdnů let je stanoveno tvému lidu a tvému svatému městu, než bude skončováno s nevěrností, než budou zapečetěny hříchy, než dojde k zproštění viny, k uvedení věčné spravedlnosti, k zapečetění vidění a proroctví, k pomazání svatyně svatých.“ Da 9,24

1. Co se mělo stát v prorockém období 70ti týdnů? Da 9,24

Tento verš se zmiňuje o šesti činnostech, které došly naplnění skrze Ježíšův život a jeho službu na zemi:

1. „Skoncovat s nevěrností“ – v důsledku přestoupení došlo k přerušení vztahu mezi Bohem a člověkem. Prostřednictvím své oběti na kříži Ježíš ukončil tento narušený vztah a přivedl nás zpět k Bohu.
2. „Zapečetit hříchy“ – Gabriel vyhláší, že Mesiáš se postará o lidská selhání. Vezme hříchy na sebe a skoncuje s nimi.
3. „Zproštění viny“ („vyčištění nepravosti“ – PBK) – „nepravost“ je hřích. Je to vlastně něco ne-právého, překrucování toho, co je správné. Svoji smiřující obětí na kříži Ježíš vzal na sebe hřích ve všech jeho podobách.
4. „Uvedení věčné spravedlnosti“ – pádem do hříchu lidstvo ztratilo spravedlnost. Gabriel říká, že Mesiáš přinese věčnou spravedlnost od Boha pro ty, kteří si ji přivlastní prostřednictvím víry. Ta se projeví poslušností.
5. „Zapečetit vidění a proroctví“ – zapečetit v tomto případě neznamená ‚zavřít‘, ale ‚potvrdit‘, ‚schválit‘. Naplnění předpovědí spojených s prvním příchodem Mesiáše v čase určeném proroctvím nás ujišťuje o tom, že i další předpovědi tohoto proroctví – zvláště 2300 prorockých dnů – se naplní stejně přesně.
6. „Pomazat svatyni svatých“ – chrámy byly pomazány tak, že se v nich slavnostně začaly vykonávat obřady (viz Ex 40,9). Pomazání předpověděné v tomto verši ukazuje na začátek Kristovy kněžské služby v nebeském chrámě po jeho nanebevstoupení.

2. Jak uvedené verše vyjadřují, co pro nás Ježíš udělal na Golgotě? Přečti si je a odpověď vyjádři vlastními slovy. Iz 53,5; Ř 5,11.17

Přehled dne: Popis práce předpověděného Mesiáše v šesti bodech. Ježíšovo působení naplnilo těchto šest bodů proroctví.

POMAZANÝ VÉVODA

„Věz a pochop! Od vyjití slova o navrácení a vybudování Jeruzaléma až k pomazanému vévodovi uplyne sedm týdnů. Za šedesát dva týdny bude opět vybudováno prostranství a příkop. Ale budou to svízelné doby.“ Da 9,25

1. Da 9,25 říká, že „od vyjití slova o navrácení a vybudování Jeruzaléma až k pomazanému vévodovi“ uplyne 69 týdnů (nebo 483 roků). Kterou událost a rok spojujeme s tímto dekretem a proč?

Dekrety o obnově a opětovném vystavění Jeruzaléma se spojují s lety 538 před Kr., 520 před Kr. a 457 před Kr. V krátkosti se o nich zmíníme.

Předpokládejme, že by někdo považoval za správný rok 538 před Kr. To znamená, že od rozkazu obnovit a opět vystavět Jeruzalém (538 před Kr.) po pomazaného vévodu, Ježíše Krista, uplyne 483 let. Pokud k roku 538 před Kr. připočteme 483 let, dostaneme rok 55 před Kr. Tento rok se však vůbec neshoduje s dobou Kristovy pozemské služby.

Jestliže však začneme počítat od roku 457 před Kr., výpočtem se dostaneme přesně do Ježíšových dnů. Tento dekret vydal Artaxerxes I. a zabezpečil jím úplnou obnovu občanské, justiční a náboženské pravomoci Židů v jejich vlasti (Ezd 7, 11-28).

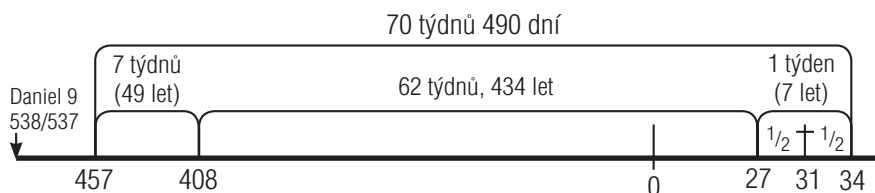
Židé i jejich nepřátelé pochopili, že dekret umožňuje opětovné vystavění tohoto města. V Ezd 4,7-13 čteme (události v knize Ezdráš nejsou seřazeny chronologicky) o skupině perských úředníků, kteří napsali králi Artaxerxovi list, v němž si stěžovali na Židy a výstavbu Jeruzaléma. Zmiňují dva důležité body: (1) město se opět staví a (2) Židé, kteří stavějí, přišli na králův rozkaz: „Známo buď králi, že židé, kteří odešli od tebe, přišli sem do Jeruzaléma a stavějí toto odbojně a protivivci se město.“ (v. 12) Jinými slovy, Židé, kteří stavěli město, sem přišli na rozkaz krále Artaxerxe. Dekret o návratu Židů zpět do Jeruzaléma vydal král v sedmém roce své vlády (podle Ezd 7), který připadá na rok 457 před Kr.

Přehled dne: Stanovení přesného roku, od kterého se začne počítat prorocký čas. Rok 457 vyhovuje po všech stránkách.

„V POLOVINĚ TOHO TÝDNE“

„Vnutí svou smlouvu mnohým v jednom týdnu a v polovině toho týdne zastaví obětní hod i oběť předávnou...“ Da 9,27

1. Prostuduj si proctví o období 70ti týdnů a seznam se s uvedenou tabulkou. Da 9,24-27

Od dekretu „o navrácení a vybudování Jeruzaléma“ (457 před Kr.) po „pomazaného vévodu“ (v. 25) uplynulo 483 let neboli 69 týdnů (7 týdnů + 62 týdnů). Po sečtení se dostáváme do roku 27 po Kr. (vyloučili jsme nultý rok, se kterým bychom měli o rok více), kdy Ježíš započal svoji pozemskou službu.

To je 69 týdnů ze sedmdesáti. Zůstává nám ještě sedmdesátý týden, posledních sedm let.

2. Co se má stát „v polovině toho týdne“, tedy v polovině posledních sedmi let prorockého období? Da 9,27

V roce 31 po Kr. – „v polovině toho týdne“ – Ježíš zemřel a „chrámová opona se roztrhla v půli odshora až dolů“. (Mt 27,50.51) To znamenalo konec pozemského obětního systému. Díky tomu, co Ježíš učinil, může každý, kdo pokorně a ve víře k němu přijde, stát před Bohem, jako by nikdy nezhrěšil. Díky Ježíši může člověk po celou věčnost prožívat radost a dokonalé štěstí.

3. Toto proctví oznamuje, že Mesiáš „utvrdí smlouvu mnohým v téhodni posledním“ (Da 9,27 – PBK). Co to znamená? Kdy to skončí?

To hlavní, co bychom si měli v souvislosti s koncem posledního týdne uvědomit, je smluvní vztah mezi Bohem a izraelským národem. Po tomto týdnu (jsme v roce 34 po Kr., kdy byl ukamenován Štěpán – Sk 7) církev obdržela zaslíbení nové smlouvy (Jr 31,31-34). Církev nyní tvoří Židé (přirozené ratolesti) a pohané (naroubované ratolesti), kteří rozšířili řady Izraele (Ř 11,17-21), a společně učí svět o pravém Bohu, Stvořiteli a Vykupiteli.

Přehled dne: 69 ze 70 týdnů sahá k začátku Ježíšovy veřejné služby.

Posledních 7 let proctví je nejdůležitějších.

V 70. týdnu byl Ježíš ukřižován a Štěpán ukamenován.

DOPORUČENÉ STUDIUM

V knize Touha věků si přečti kapitolu „Působení v Galileji“. (TV 142-145; DA 231-235)

Jedinou částí vidění, které Daniel v kapitole 8. nerozuměl, bylo ‚mareh‘ o 2300 dnech (v. 26.27). V 9. kapitole se Danielovi opět zjevuje tentýž anděl vykladač (v. 21), kterého viděl i ve vidění popsaném v kapitole 8. (v. 16), a slibuje mu, že přišel, aby mu „posloužil k poučení“ (v. 22). Naposled Daniel potřeboval pochopit vidění (‚mareh‘) o 2300 dnech (Da 8,26.27). V Da 9,23 anděl Gabriel Danielovi říká: „Pochop to slovo a rozuměj vidění (‚mareh‘).“ Nepochybně tím myslí vidění (‚mareh‘) o 2300 dnech, kterému Daniel nerozuměl. Toto vidění (‚mareh‘) bylo ovšem časové proctví, proto první věcí, kterou Gabriel Danielovi dává, je další časové proctví, které je jeho částí (je z něho „odkrojeno“ – PBK). Čeho je částí? Nesporně většího prorockého období – vidění (‚mareh‘) o 2300 dnech.

Máme tedy dvě časová proctví, která jsou velice úzce spojena; jedno je delší než druhé – a to kratší je částí (je „odkrojeno“) delšího.

Když začneme prorocké období 2300 dní počítat od dekretu o obnově a vystavění Jeruzaléma z roku 457 před Kr., dostaneme se do roku 1844 (457 před Kr. + 2300 roků = 1844).

- rok 457 před Kr. – perský král Artaxerxes vydal dekret o znovuvystavění Jeruzaléma (Da 9,25; Ezd 7,11-16)
- rok 27 po Kr. – Ježíšův křest, Ježíš začíná kázat a učit
- rok 31 po Kr. – po tři a půl roční službě je Mesiáš „v polovině týdne“ zabit (Da 9,26.27; Mt 27,60.61; Mk 16,33-39)
- rok 34 po Kr. – ukamenování Štěpána; evangelium hlásáno pohanům (Da 9,24; Sk 7,54-60; 9,15)
- rok 1844 po Kr. – konec 2300letého prorockého období; začátek vyšetřujícího soudu

Shrnutí

Daniel se v modlitbě ztotožňuje se svým lidem a přimlouvá se za něj. Jako odpověď na jeho modlitbu mu Bůh poslal anděla Gabriela, který mu vysvětlil, že Mesiáš přijde v určený čas, aby smířil lidstvo s Bohem. Zajímavé je, že právě toto nejdůležitější proctví o Ježíši je částí delšího proctví o 2300 letech.

KDYŽ KRÁLOVÉ TÁHNOU DO BOJE

Text na tento týden: Dan 10 a 11

Základní verš

„Poslyšte má slova: Bude-li mezi vámi prorok, já Hospodin se mu dám poznat ve vidění, mluvit s ním budu ve snu.“ (Nu 12,6)

Daniel 10-12 je jeden celek, který se skládá ze tří částí. První část tvoří kapitola 10., druhou pak vidění popsané v 11,2-12,4. Třetí část (Da 12,5-13) uzavírá nejen kapitolu 12., ale celou knihu proroka Daniela. Poslední vidění Daniel dostává dva roky po návratu Židů z Babylona. V tomto vidění Bůh zvedl oponu dějin a ukázal Danielovi něco z neviditelného konfliktu mezi silami dobra a zla. Podobný obraz nacházíme i ve Zj 12,7-9: Míkael a jeho andělé bojují proti knížeti tmy a jeho andělům. Závěr obou knih je stejný: Míkael, velký kníže, vítězí nad satanem a vysvobozuje svůj lid – ty, kteří byli „zapsáni v knize“ (Da 12,1).

Poslední vidění se vlastně týká stejného období dějin jako kapitoly 2, 7 a 8. Umožňuje nám nahlédnout za oponu světových dějin a vidět velký spor, který probíhá mezi Kristem a satanem.

Týden ve zkratce

Co se přihodilo Danielovi na začátku 10. kapitoly?

Co má Daniel na mysli, když mluví o „budoucích dnech“?

Jak je v těchto verších představen velký spor?

Probíhá děj kapitoly 11 souběžně s kapitolami 2, 7 a 8?

Které verše v těchto kapitolách odhalují úlohu Říma?

Co je to „ohavnost zpuštění“, o které je zmínka v Danielově knize?

Cíl úkolu:

Pocítit pokoru před textem proroctví, které nás přesahuje, s nímž si ani při nejlepší vůli neumíme ještě dostatečně poradit a srozumitelně ho vyložit.

Prosit Boha o sílu stát vždy na jeho straně a modlit se o to, abych ve víru dějin vždy věděl, která strana je Boží.

DANIEL MÁ VIDĚNÍ

„Já Daniel jsem to vidění viděl sám. Muži, kteří byli se mnou, žádné vidění neviděli, ale padlo na ně veliké zděšení a uprchli do úkrytu.“ Da 10,7

1. Na začátku této kapitoly čteme, že Daniel tři týdny truchlil a postil se. Proč? Da 10,2.3

Text kapitoly neudává žádný důvod. Může nám však napovědět situace v Palestině. Je velmi pravděpodobné, že tam v třetím roce krále Kýra (535 před Kr.) vznikla opozice Samaritánů proti Židům (jak to popisuje Ezd 4,1-5). Daniel se o tom musel doslechnout, proto se postil a modlil za svůj lid v Palestině.

Je zde zdůrazněno, že se jedná o vidění denní (Da 10,5) – na rozdíl od nočního vidění nebo prorockého snu (jako například v kapitole 7).

2. Jaký účinek mělo vidění na Daniela a jeho společníky? Da 10,7-9.17

Na muže, kteří byli s Danielem, zapůsobil vidění podobně, jako když se Ježíš ukázal Saulovi na cestě do Damašku (Sk 9,3-7). Účinek na proroka osobně byl podobný účinku, který zanechal vidění na apoštola Jana (Zj 1,17). Stejně jako Petr (Sk 10,9-11) a Pavel (2 K 12,1.2), i Daniel byl ve vytržení. Po dobu vidění vůbec nevnímal okolí. Svoji pozornost plně soustředil na věci, které mu byly ukázány, takže se zdálo, jakoby se jich zúčastňoval (Da 12,5-9).

Srovnej Danielovu zkušenost se zkušeností E. Whiteové: „Někdy přišli, když jsem měla vidění, moji přátelé a vykřikli: ‚Vždyť ona nedýchá!‘ Přiložili mi k ústům zrcadlo a zjistili, že se vůbec nezarosilo. Vyprávěla jsem, co jsem viděla, a nejevila jsem žádné znaky dýchání. Tato poselství byla podána způsobem, který měl upevnit víru všech, že v těchto posledních dnech můžeme důvěřovat duchu prorockému.“ (3SM 38.39)

3. Představ si, že by se někdo v našem středu postavil a řekl by, že měl podobné vidění jako Daniel, E. Whiteová nebo jiní proroci. Jaký postoj bychom měli k takovému člověku a jeho slovům zaujmout?

Přehled dne: Daniel se postí za svůj národ v zaslíbené zemi.
Pak má vidění ve dne.

POTOMNÍ DNY

„Přišel jsem, abych oznámil, co potkati má lid tvůj v potomních dnech.“ Da 10,14 – PBK
 „Přišel jsem, abych tě poučil o tom, co potká tvůj lid v posledních dnech.“ Da 10,14 – ČEP

1. Které dny byly pro Daniela „potomní“? Da 10,14 – PBK

Studium tohoto výrazu ve Starém zákoně ukazuje, že toto slovní spojení se může vztahovat na různá časová období v dějinách. Poprvé se s tímto výrazem setkáváme v Gn 49,1, kde Jákob říká svým synům: „Sejděte se, oznámím vám, co vás v budoucnu potká.“ („...co se s vámi dítí bude potomních dnů“ – PBK.) Jákob na sklonku života hledí prorockým zrakem do budoucnosti a předpovídá rozmach svých potomků. Vidí, jak se usídlí v Kanaánu. Upozorňuje na dvě významné a význačné postavy v dějinách – Judu a Josefa (v. 8 a 22). Předpovídá, že Mesiáš se narodí z pokolení Judova (v. 10). Jákob mluví především o budoucnosti svých potomků – izraelského národa. Potomní dny se proto vztahují na budoucnost, která začíná dobytím Kanaánu a pokračuje až do prvního příchodu Ježíše Krista.

V Dt 31,29 Mojžíš předpovídá, že po jeho smrti se děti Izraele úplně zkaží, a proto je „v posledních dnech“ zastihne zlo. Toto proroctví se naplnilo v době soudců (Sd 2,11-16) a králů (Jr 7,28-34), kdy Izrael opakovaně ve velkém rozsahu odpadl od Hospodina. V Jr 23,20 a 30,24 se tato slova vztahují na zničení Jeruzaléma v roce 586 před Kr. Jeremjáš říká, že tehdy si Židé jasně uvědomí, že pohromy, které na ně přišly, byly Božím soudem za jejich hříchy.

V Da 10 se poslední anebo potomní dny vztahují na budoucnost, která začíná v době Daniela a končí druhým příchodem Ježíše Krista. Víme to z toho, že mnohá proroctví – například Da 2 a 7 – jednoznačně sahají až do konce tohoto světa.

2. Co znamená žít v „posledních dnech“? Jaké nebezpečí se skrývá v možnosti, že nám tato slova zevšední?

Přehled dne: Potomní dny z Jákobova pohledu.
 Potomní dny z Danielova pohledu.

VELKÝ SPOR

„Avšak ochránce perského království stál proti mně po jednadvacet dní. Dokud mi nepřišel na pomoc Míkael, jeden z předních ochránců,...“ Da 10,13

„Ale kníže království Perského postavovalo se proti mně za jedenmecíťma dnů, až aj, Michal, jeden přední z knížat, přišel mi na pomoc...“ Da 10,13 – PBK

1. Přečti si Da 10,13. O jakém sporu nebo boji se tady mluví? Kde se spor odehrává? Kdo je s kým ve sporu?

„Zatímco se satan snažil působit svým vlivem na nejvyšší místa v Médo-Perském království, aby tato škodila lidu Božímu, působili andělé pro dobro vyhnanců. O tento boj jevílo zájem celé nebe. Prostřednictvím proroka Daniela je nám umožněno nahlédnout, jak těžký to byl boj mezi mocnostmi dobra a silami zla. Po tři týdny zápasil Gabriel s mocí temna, snaže se potlačit vlivy, jež působily na mysl Kýra; a než skončil tento boj, přišel Gabrielovi na pomoc sám Kristus.“ (PK 376; PK 571.572)

2. Kdo je „kníže království Perského“? (v. 13 – PBK) Viz Ef 6,12. Srovnej knížete perského království s knížetem z Da 10,21. Kdo je kníže popsáný v tomto verši?

V Da 10 vidíme, jak satan a Kristus zápasí o vliv na perského krále, ale ani jeden ho nemůže k něčemu nutit. Svobodná vůle člověka, jeden z největších darů, které člověk dostal, stála nesmírnou cenu – smrt Ježíše na kříži. Kdybychom neměli svobodnou vůli, nemohli bychom hřešit, a kdybychom nehřešili, nebyl by zapotřebí ani kříž. Kříž je největší důkaz nejen svobodné vůle člověka, ale i důsledek jejího zneužití. Jak velice je proto důležité, abychom udělali všechno, co je v našich silách, aby se naše vůle pevně držela Krista a jeho svatého zákona.

Všichni jsme součástí velkého sporu. Na čí straně skončíme, ke kterému „knížeti“ se připojíme, závisí nakonec jen a jen na našem rozhodnutí.

3. Kdyby se opona mezi tím, co vidíme, a tím, co je našim očím skryto, zvedla, co si myslíš, že bychom viděli kolem sebe? Představ si boj, který se odehrává o tvůj život. Co můžeš udělat, abys patřil k vítězné straně?

Přehled dne: Velký spor – o rozhodnutí krále Kýra.

Velký spor – o svobodu.

Velký spor – o mé srdce.

KRÁLOVÉ ZE SEVERU A JIHU

„Král Jihu se rozhořčí, vytáhne a bude s ním, s králem Severu, bojovat; ten sice postaví nesmírné množství vojska, ale to množství bude vydáno do rukou onoho.“ Da 11,11

Vidění v kapitolách 2, 7 a 8 představují sled od babylonského království až po Boží království na konci času. Měli bychom proto předpokládat, že poslední vidění v Da 11,1-12,4 – které taktéž připomíná pořadí politických království – zahrnuje přibližně stejný časový rozsah jako předešlé vidění.

1. O kterých královstvích je zmínka v Da 11,1-4? Viz také Da 8,2-22

Da 11 má několik výkladů, dokonce i v rámci naší církve. Nejmodernější interpreti ji vysvětlují jako popis války mezi následníky Alexandra Velikého. I když po prvních čtyřech verších nějaké náznaky boje určitě jsou, jak dále uvidíme, nemůže to být tématem celé kapitoly.

2. V Da 11,21.22 se mluví o králi, který zničí dokonce i „knížetem smlouvy“. Kdo je podle Písma „knížetem smlouvy“ a co znamená, že bude „zahlazen“? Viz Da 9,25-27.

V Da 9,25-27 čteme, že „pomazaný vévoda“ potvrdí smlouvu, kterou Bůh uzavřel s Izraelem na Sinaji. Izajáš nazývá Mesiáše „Vládcem (Knížetem) pokoje“ (Iz 9,6) a Daniel mluví o Míkaelovi jako o „velkém knížeti“. Z toho vyplývá, že „Kníže smlouvy“ je Mesiáš, Ježíš. Verše 21.22 tedy popisují Ježíšovu smrt na kříži – a tento poznatek nám pomáhá určit časovou osu Da 11 a 12.

Mesiáš byl „zahlazen“, když ho Římané za vlády císaře Tiberia (14-37 po Kr.) přibili na kříž. To znamená, že někde mezi verši 4 (který ukazuje na rozpad Řecka po smrti Alexandra Velikého) a 21 vstupuje na jeviště dějin pohanský Řím.

3. I když mnohé detaily Da 11 vysvětlit neumíme, tato kapitola je dalším důkazem, že Bůh bdí nad tím, co se děje tady na zemi. Když uvažuješ o svém životě, vidíš důkazy, že tě Bůh vedl, dokonce i tehdy, když jsi se ptal: Kde je Bůh? Jaké poučení si můžeš vzít z těchto zkušeností, které ti mohou pomoci v budoucích zkouškách?

Přehled dne: Události z Da 11 jsou podobné těm z Da 2, 7 a 8.

Ve verši Da 11,22 dějiny dospěly až k Římské říši a k ukřižování.

„OHAVNOST ZPUŠTĚNÍ“

„A vojska veliká podlé něho státi budou, a poškvrní svatyně a pevnosti; odejmou také obět ustavičnou, a postaví ohavnost zpuštění.“ Da 11,31 – PBK

Při studiu Da 7 a 8 jsme sledovali pořadí světových říší, z nichž poslední byl křesťanský Řím. V oddílu na středu jsme zjistili, že v době, kdy byl „kníže smlouvy“, Ježíš Kristus, zabít, byl u moci politický Řím. Ježíšova smrt nám poskytla důležitý historický mezník, který nám pomůže určit sled událostí v Da 11.

1. Které důkazy nacházíme v druhé polovině 11. kapitoly o tom, že i v této kapitole je křesťanský Řím mocností, která následuje po politických říších? Da 11,31.36

I když se zdá, že rychlý sled událostí této kapitoly nás uvádí do zmatku, některá slova ve verších 31 a 36 jsou nám blížká, protože jsme se s nimi setkali již v kapitole 7 a 8. A právě ona nám pomohou identifikovat, o kom je řeč v druhé polovině 11. kapitoly.

1. „Jeho paže se napráhnou a znesvěti svatyni...“ (11,31) – v Da 8,11 jsme četli, že malý roh rozvrátil příbytek Boží svatyně.
2. „Vymýtí každodenní oběť“ (11,31) – v Da 8,11 čteme, že malý roh zrušil každodenní oběť.
3. „Bude se vypínat a činit větším nad každého boha“ (11,36) – v Da 8,11 je napsáno, že se malý roh vypjal až k veliteli (knížeti – PBK) toho zástupu (vojska – PBK).
4. „Bude divně mluvit i proti Bohu bohů“ (11,36) – v Da 7,25 čteme, že malý roh bude mluvit proti Nejvyššímu.

2. Text jasně naznačuje, že mocnost, o které se mluví v druhé polovině 11. kapitoly, je opět malý roh. S jakým záměrem nahradí malý roh „každodenní oběť“ „ohavností zpuštění“ (PBK)? Da 11,31

Přehled dne: Od verše Da 11,23 prorocství popisuje dějiny Římské církve.
Čtyři důvody proč se v Da 11,31-36 jedná o malý roh a o církve.

DOPORUČENÉ STUDIUM

„V knihách, jež popisují historii lidstva, jeví se růst národů, vzestup a pád řídí tak, jako by byly závislé jen na vůli a hrdinství člověka. Události se ve velké míře zdají být určovány mocí člověka, jeho ctižádostí nebo svévolí. Ale ve Slově Božím ustupuje opona stranou a spatřujeme v pozadí, nade vším i ve všem, soupeření lidských zájmů, sil a hnutí – služebníky milosrdného Boha, kteří tiše a trpělivě uskutečňují záměry Jeho vůle.“ (VYCH 141; Ed 173)

V Mt 24,15 a Mk 13,14 Ježíš zmiňuje „znesvěcující ohavnost, o níž je řeč u proroka Daniela“. V obou případech o ní mluví v budoucím čase. Svědčí to o tom, že tato „znesvěcující ohavnost“ není událostí, která by se stala před Ježíšem (například za vlády Antiocha Epifana) nebo v jeho dnech, ale která se stane později. A právě to nám pomáhá lépe pochopit, koho představuje.

Diskusní otázky

- 1. Danielovi bylo třikrát oznámeno, že si ho nebe oblíbilo (Da 9,23; 10,11.19). Nevím, zda někomu z nás se stalo něco podobného. Můžeme přesto vědět, že i my jsme v nebi oblíbení? Jak nás Bůh ujišťuje, že nás skutečně miluje?**
- 2. Da 11 bývá předmětem nekonečných a všemožných spekulací. Jaké důležité poznatky nacházíme přímo v knize Daniel (například kapitoly 2, 7 a 8), které nám mohou pomoci při studiu kapitol 11 a 12 a určí nám správná východiska pro jejich pochopení?**

Shrnutí

V Da 10 bylo prorokovi umožněno vidět duchovní boj mezi Kristem a satanem. Anděl ho ujistil o tom, že Bůh ho miluje a váží si ho. Daniel viděl, jak nebeské síly působí v dvoranách pozemských vládců v zájmu Božího lidu. V 11. kapitole Daniel detailně popisuje proroctví, týkající se historie národů od Perské říše až po konec času.

ČAS KONCE ANEBO KONEC ČASU

Text na tento týden: Da 11,40-12,13

Základní verš

„Prozíraví budou zářit jako záře oblohy, a ti, kteří mnohým dopomáhají k spravedlnosti, jako hvězdy, navěky a navždy.“ (Da 12,3)

Poslední kapitola knihy Daniel nastiňuje události světových dějin v závěrečné etapě doby konce, kdy bude „doba soužení, jaké nebylo“ (Da 12,1). Po posledním vidění měl Daniel ještě otázky, ale Bůh určil plné pochopení toho vidění na dobu konce, kdy ti, kteří budou jeho prorocktví studovat, porozumí jejich důležitým odkazům (v. 4). Věříme, že i my patříme mezi ty, kteří jsou vyzváni je pochopit.

V 12. kapitole se ocitáme na prahu věčnosti. Za námi jsou významné události dějin spásy: potopa, při které bylo zachráněno jen osm lidí; odchod z Egypta, který umožnil zrod izraelského národa; a kříž, který přinesl celému lidstvu vysvobození z hříchu. Vyvrcholení dějin spásy je však stále ještě před námi – odchod vykoupených z této hříchem naplněné planety.

Týden ve zkratce

Co je myšleno pod pojmem „doba konce“?

Proč věříme, že Míkael je Ježíš?

Proč dostal Daniel příkaz zapečetit knihu až do času, kdy má přijít konec?

Co učí kniha Daniel o vzkříšení mrtvých?

Cíl úkolu:

Uvědomit si, že závěr knihy Daniel je jednoznačný.

Být přesvědčen, že spravedlnost jednoznačně zvítězí, dobro i zlo bude rozlišeno a odměněno.

Porozumět, že jednoznačnost knihy Daniel se týká i časových údajů a období. Nezapomenout, že ve složitosti života můžeme ztratit jistotu jednoznačnosti dobra a zla.

DOBA KONCE

„V době konce se s ním srazí král Jihu, ale král Severu proti němu zaútočí s vzbou a jízdou a obrovským loďstvem. Přitáhne proti zemím, zaplaví je...“ Da 11,40-45

S pojmem „doba konce“ se setkáváme jen v knize Daniel (8,17; 11,35.40; 12,4.9). Kontext v každém případě naznačuje, že jde o poslední úsek dějin před druhým Ježíšovým příchodem. Adventisté sedmého dne obvykle označují rok 1798 – což je konec 1260letého prorockého období – za začátek doby konce. Předpokládá se, že poslední verše 11. kapitoly se ještě nenaplnily, proto musíme být při jejich vysvětlování velmi opatrní.

1. Koho by mohli v době konce představovat „král severu“ a „král jihu“? Da 11,40

Král severu. V době, kdy zanikalo judské království, byl nepřítelem ze severu Babylon (Jr 1,14.15). V knize Zjevení je Babylon krycí jméno pro duchovní Řím – papežství. Král ze severu v době konce proto představuje papežství. Je to v souladu s Da 11,36-39, kde král, který se povyšuje, rovněž představuje papežství.

Král jihu. Někteří starší vykladači se domnívali, že král jihu (v Da 11,5) je symbolem pro Ptolemaia, který vládl v Egyptě po zániku Řecka. Protože se však toto pozdější proroctví (Da 11,40) vztahuje na dobu konce, výraz „král jihu“ nemůžeme použít na skutečný Egypt. Zj 11,8 užívá Egypt pro označení těch, kteří se postavili proti pravému náboženství. Tyto dvě mocnosti se nějakým způsobem dostaly do válečného konfliktu.

I když to není jednoduché pro pochopení, verše ukazují, že právě v době konce bude na světě zmatek a nepokoj. A právě to by nám mělo pomoci pochopit, že konflikty a problémy – které zdaleka nejsou důkazem toho, že Bůh neexistuje – nás ujišťují o jeho existenci, protože nás dopředu upozornil, že se to bude dít.

2. Jak nám toto uvědomění dává sílu čelit zápasům, které nás v životě potkávají?

Přehled dne: Král severu – padlé křesťanství.

Král jihu – ateismus.

Doba konce – kromě knihy Daniel výjimečný termín v celé Bibli.

„V oné době povstane Míkael, velký ochránce, a bude stát při synech tvého lidu. Bude to doba soužení... V oné době bude vyproštěn tvůj lid...“ Da 12,1 – ČEP

„Toho času postaví se Michal, kníže veliké, kterýž zastává synů lidu tvého, a bude čas soužení, jakéhož nebylo;... toho, pravím, času vysvobozen bude lid tvůj...“ Da 12,1 – PBK

1. Da 12,1 popisuje dvě významné události. Které? Na základě čeho jako adventisté víme, o které události se v tomto verši jedná?

2. Kdo je Míkael, velký ochránce (kníže), který vysvobodí věrný Boží lid?

Adventisté jsou pravděpodobně jediní křesťané, kteří v „Míkaeli“ vidí Ježíše. Uvažuj o uvedených bodech:

1. Hebrejské slovo ‚Míkael‘ znamená ‚Kdo je jako Bůh?‘ Jediný, kdo je jako Bůh, je Kristus (J 1,1).
2. ‚Kníže vojska‘ (PBK), ‚Velitel zástupu‘ (ČEP) anebo ‚Kníže knížat‘ (PBK), ‚Velitel velitelů‘ (Da 8,11.25) je také ‚Mesiáš vévoda‘ (PBK), ‚Pomazaný vévoda‘ (ČEP) (Da 9,25). Je to vlastně ‚Michal, váš kníže‘ (PBK), ‚Míkael, váš ochránce‘ (ČEP) (Da 10,21) anebo ‚Michal, veliké kníže‘ (PBK), ‚Míkael, velký ochránce‘ (ČEP) (Da 12,1).
3. Slovo archanděl se v Písmu vyskytuje jen dvakrát – v 1 Te 4,16, kde je napsáno, že Kristus přichází s hlasem archanděla, a v Ju 9, kde je archandělem nazván Míkael.

3. Co znamená výraz „kdo je zapsán v knize“? V jaké knize? (Viz Ex 32,32; Da 7,10; L 10,20; Zj 13,8; 17,8; 20,12; 20,15; 22,19)

Již při běžném čtení uvedených veršů je zřejmé, že se v nich hovoří o soudu – a to nad těmi, kteří slouží Bohu. Ti, jejichž jména jsou zapsána v knize života, jsou spaseni; ti, jejichž jména tam zapsána nejsou, jsou zatraceni. Co jiného zde může být popsáno, než konečný soud, konečné zúčtování, konečné dělení na spravedlivé a bezbožné?

„Pán chce, abychom si vážili velkého plánu vykoupení; abychom si uvědomovali, jaké přednosti máme jako Boží děti. Přeje si, abychom žili poslušně a vděčně ho oslavovali. Chce, abychom mu každý den sloužili obnoveným životem a s radostí. Touží vidět, jak naše srdce překypují vděčností, protože můžeme všechny své starosti vložit na Pána, který o nás pečuje.“ (KP 176; COL 299)

Přehled dne: Míkael je Ježíš – jedinečný výsledek adventistické interpretační tradice. Je-li kniha života, pak je i kniha smrti. Kniha života je obraz, který ukazuje na realitu soudu.

VZKŘÍŠENÍ

„Mnozí z těch, kteří spí v prachu země, procitnou; jedni k životu věčnému, druzí k poháně a věčné hrůze.“ Da 12,2

Da 12,2 je jedním z nejpůsobivějších a nejdramatičtějších veršů v celém Písmu. I když mluví o vzkříšení z mrtvých, je to současně zaslíbení i napomenutí. Je v něm ukrytá velkolepá pravda, kterou žádná věda, filozofie ani světská moudrost nemůže nikdy odhalit. Víme to jen proto, že nám to bylo oznámeno. Věříme tomu, protože nám to pověděl Pán ve svém slově.

1. Jaký princip nacházíme ve verši Da 12,2? Jaké představy to vyvolává? Viz také Dt 32,4; Kaz 12,14; Sk 24,15; Ř 2,5,6

Tento jednoduchý verš je zaslíbením, ale i upozorněním na Boží konečný soud. Spravedliví budou odměněni, nespravedliví potrestáni; ne na základě vrtkavého, povrchního a často chybného lidského úsudku o spravedlnosti a trestu, ale podle dokonalého, vševědoucího, milostivého a spravedlivého Boha, který odměňuje i trestá. Těm, kteří se toho budou vírou domáhat, tento verš nabízí něco, co nemůže nabídnout žádný člověk: zaslíbení konečné a dokonalé spravedlnosti. Bude to něco, s čím se v současném světě neseškáme.

1. Co říká tento verš o smrti?

„Křesťan neudělá chybu, když řekne, že smrt je nepřítel. Současně však musí pamatovat, že smrt je poražený nepřítel. To znamená, že s ní můžeme bojovat s důvěrou, protože víme, že její dočasná vítězství nebudou trvalá. Můžeme se postavit na stranu zdraví, pokoje a všeho, co podporuje život, aniž bychom se nechali zastrašit a měli strach, že nepřítel, proti kterému bojujeme, nakonec zvítězí.“ (Hagerstown)

2. Proč má zaslíbení o vzkříšení mrtvých pro nás, adventisty, takový význam? Jak nám pomáhá naše chápání stavu mrtvých lépe si uvědomit důležitost tohoto věroučného bodu? Přečti si také, co o významu vzkříšení píše apoštol Pavel v 1 K 15. Proč mají Pavlova slova smysl jen tehdy, jestliže věříme, že mrtví nyní spí?

Přehled dne: Vzkříšení je výsledek soudu.

Odstranění zla je výsledek soudu.

Soud nastolí spravedlnost, na kterou všichni netrpělivě čekáme.

ZAPEČETĚNÁ KNIHA JE OTEVŘENA

„A ty, Danieli, udržuj ta slova v tajnosti a zapečeť tuto knihu až do doby konce. Mnozí budou zmateně pobíhat, ale poznání se rozmnoží.“ Da 12,4 (ČEP)

„Ty pak Danieli, zavři slova tato, a zapečeť knihu tuto až do času jistého. Mnozí budou pilně zpytovat, a rozmnoženo bude umění.“ Da 12,4 (PBK)

1. Přečti si Da 12,4.9.10. Co se z těchto veršů dovídáme o knize proroka Daniela?

Po celá staletí byla mnohá proroctví knihy Daniel zahalena tmou. Když myslíme na obsah knihy – obzvlášť na to, co říká o Římu, mocnosti, která dlouhá staletí přístup k Bibli omezovala – ani nás to moc nepřekvapuje.

Od doby protestantské reformace, zejména několik posledních století, rozumí knize Daniel stále více učenců. Zapečetěná kniha se otevírá více a více. Tento proces ulehčuje také fakt, že žijeme v době, kdy se mnohé tyto události staly. Bibličtí učenci mohou nahlédnout do dějin a vidět, jak se jednotlivé události naplnily. Je to přednost, kterou mají jen ti, kteří žijí v době konce.

„Po roce 1798 byla biblická kniha Daniel ‚odpečetěna‘. Někteří lidé proroctví pochopili a začali šířit zprávu o blížícím soudu.“ (VDV 238; GC 356) Ne každý však pochopí. Smutné je, že se velká část protestantského světa domnívá, že naplněním klíčových proroctví knihy Daniel je Antiochus Epifanes, který vládl v 2. století před Kr., což je vzhledem k Danielovu důrazu na dobu konce poněkud smutné a absurdní.

2. Přečti si J 14,29. Jak nám Ježíšova slova pomáhají pochopit, proč Daniel dostal příkaz zavřít knihu až do doby konce?

Kdo ve víře dovolí, aby k nim kniha Daniel promluvila, těm poskytne mocnou jistotu o Boží síle a jeho zaslíbeních.

3. Které je tvé oblíbené proroctví v knize Daniel? Které proroctví nejvíce posilňuje tvoji víru? Kdybys měl s nekřesťanem studovat jen jedno proroctví z této knihy, které bys vybral a proč?

Přehled dne: Bůh splnil, co slíbil – dal nám porozumět knize Daniel.

Ti, kteří umisťují všechna proroctví Daniela do minulosti, se připravují o velikou zkušenost s Bohem a jeho Slovem.

BLAHOSLAVENÝ, KDO SE DOČKÁ

„Ty vytrvej do konce. Pak odpočineš, ale na konci dnů povstaneš ke svému údělu.“
Da 12,13

1. Na konci knihy nacházíme dvě časová proroctví (1290 a 1335 dnů). Někteří adventisté je považují za doslovné dny, které nastanou v blízké budoucnosti. Které biblické důkazy svědčí o tom, že tato proroctví se již v minulosti vyplnila?

Za prvé, musíme uznat, že andělova dlouhá řeč v Da 11 končí v Da 12,4. Stať Da 12,5-13 je epilog k vidění v Da 11 a v určitém smyslu i k celé knize. Není to nějaké nové vidění s odlišným tématem, ale výklad určitých prvků z vidění obsažených v knize, která má být zapečetěna. Je to zřejmé z otázky v Da 12,6: „Kdy nastane konec těch podivuhodných věcí?“ Výraz „podivuhodné věci“ se vztahuje na to, co Daniel viděl v kapitole 11, která je vlastně rozpracováním kapitoly 8.

Za druhé, výraz „čas, časy a polovina času“ v Da 7,25 a 12,7 se vztahuje na jednu událost, ne na dvě. V Da 7,25 čteme, že svatí budou vydáni do rukou malého rohu na „čas, časy a polovinu času“. V Da 12,7 se mluví o tom, že moc svatého lidu bude roztržena na „čas, časy a polovinu času“. Tyto výrazy ukazují na jednu věc – pronásledování Božího lidu v období 1260 let.

Za třetí, v Da 8,11; 11,31 a 12,11 se hovoří o odstranění každodenní (ustavičné) oběti. Protože v Da 8,11 a 11,31 se odstranění každodenní oběti týká minulosti, pak i Da 12,11 mluví o téže věci.

Na základě těchto důvodů, jakož i některých dalších – například výroku E. G. Whiteové, že po roce 1844 „nemůže být další prorocké období“ (MS 59,1900), odmítáme pokusy přiřadit těmto časovým proroctvím naplnění v budoucnosti. Chápeme je tak, že se vztahují na minulost.

2. Přečti si Da 12,13. O čem byl Daniel ujištěn? I když jsi zřejmě podobná slova neslyšel, které biblické verše ti dávají jistotu toho, o čem byl ujištěn i Daniel?

Přehled dne: Čísla 1290 a 1335 určují datum, kdy končí období 1260 let. Tři důvody, proč tato čísla ukazují zpět a upřesňují jediné časové období (1260), které zůstalo v knize Daniel bez začátku a konce. 1260 let končí v roce 1798 a začíná v roce 538.

DOPORUČENÉ STUDIUM

„Viděla jsem, že Bůh stál za hnutím, které probíhalo v roce 1843. Jeho úmyslem bylo probudit lid a přivést ho k rozhodujícímu okamžiku, kdy se bude muset postavit za pravdu, anebo proti ní. Kazatelé byli přesvědčeni, že výklady prorockých období jsou správné. Někteří se zřekli pýchy, vzdali svých mezd a opustili svoji církev, aby šli z místa na místo a zvěstovali toto poselství.“ (EW 232)

„Znovu byli vedeni k Písmu, aby zkoumali prorocká období. Ruka Páně již nezasťírala výpočty, proto pochopili, v čem spočíval omyl. Zjistili, že prorocká období sahají do roku 1844. Důkaz, kterým potvrzovali, že prorocké období končí v roce 1843, dokazoval, že může skončit i v roce 1844. Světlo Božího slova osvětlilo situaci, v které se nacházeli, a objevili ‚čas zpoždění‘. ‚Vidění... míří neomylně k cíli; prodlévá-li, vyčkej, neboť přijde zcela jistě...‘ (Abk 2,3) Ve svém nadšení pro Kristův blízký příchod přehlédli, že vidění prodlévá. Bylo to záměrné, aby se ukázali skuteční čekatelé Kristova příchodu. Znovu určili datum. Viděla jsem však, že mnozí z nich se nedokázali vyrovnat s tímto vážným zklamáním a jejich víra se již nevyznačovala takovou horlivostí a nadšením, jako v roce 1843.“ (tamtéž, 236)

Diskusní otázky

- 1. Jakému nebezpečí čelíme, když určujeme data událostí posledních dnů? Co se stane s vírou mnohých, když se tyto předpověděné události nenaplní v předpokládaném čase?**
- 2. Kniha Daniel končí zaslíbením vítězství pro Boží lid. Jak může být tvoje víra a naděje posílena rozjímáním o těchto prorocích?**

Shrnutí

I když některé statě knihy Daniel pro nás zůstávají tajemstvím, dostali jsme dost, abychom mohli důvěřovat Bohu, jenž nás prostřednictvím Ježíše Krista ujistil, že společně s Danielem vstaneme „na konci dnů ke svému údělu“.

POUŽITÉ ZKRATKY

ČEP Český ekumenický překlad RH Časopis „Review and Herald“
 PBK Překlad Bible kralické BC The Seventh-day Adventist Bible Commentary, sv. 1.-9.

ZKRATKY BIBLICKÝCH KNIH – PODLE ČEP

Starý zákon:

2 Pa Druhá Paralipomenon
 Gn První Mojžíšova (Genesis)
 Ex Druhá Mojžíšova (Exodus)
 Lv Třetí Mojžíšova (Leviticus)
 Nu Čtvrtá Mojžíšova (Numeri)
 Dt Pátá Mojžíšova (Deuteronomium)
 Joz Jozue
 Sd Soudců
 Rt Rúť
 1 S První Samuelova
 2 S Druhá Samuelova
 1 Kr První Královská
 2 Kr Druhá Královská
 1 Pa První Paralipomenon

Ezd Ezdráš
 Neh Nehemjáš
 Est Ester
 Jb Jób
 Ž Žalmy
 Př Přísloví
 Kaz Kazatel
 Pís Píseň písní
 Iz Izajáš
 Jr Jeremjáš
 Pl Pláč
 Ez Ezechiel
 Da Daniel
 Oz Ozeáš
 Jl Jól
 Am Ámos
 Abd Abdijáš
 Jon Jonáš
 Mi Micheáš

Na Nahum
 Abk Abakuk
 Sf Sofonjáš
 Ag Ageus
 Za Zacharjáš
 Mal Malachiáš

Nový zákon:

Mt Matouš
 Mk Marek
 L Lukáš
 J Jan
 Sk Skutky apoštolů
 Ř Římanům
 1 K První list Korintským
 2 K Druhý list Korintským
 Ga Galatským
 Ef Efezským

Fp Filipským
 Ko Koloským
 1 Te První list Tesalonickým
 2 Te Druhý list Tesalonickým
 1 Tm První list Timoteovi
 2 Tm Druhý list Timoteovi
 Tt Titovi
 Fm Filemonovi
 Žd Židům
 Jk List Jakobův
 1 Pt První list Petrův
 2 Pt Druhý list Petrův
 1 J První list Janův
 2 J Druhý list Janův
 3 J Třetí list Janův
 Ju List Judův
 Zj Zjevení Janovo

DÍLA E. G. WHITEOVÉ

BE Bible Echo
 CC Conflict and Courage
 CD Counsels Diet and Foods
 CG Child Guidance
 COL Christ's Object Lessons
 DA The Desire of Ages
 ED Education
 3SM Selected Messages, Vol. 3
 SC Steps to Christ
 9T Testimonies for the Church, Vol. 9

CK Cesta ke Kristu
 KP Kristova podobenství
 PK Proroci a králové
 TV Touha věků
 VDV Velké drama věků
 VÝCH Výchova

SBÍRKY VE 4. ČTVRTLETÍ 2004

Misijní dary jsou určeny pro Evro-Asijskou divizi (Moldavsko, Ukrajina, Rusko, Arménie, Ázerbájdžán, Bělorusko, Turkmenistan, Uzbekistán, Kyrgyzstán, Kazachstán, Gruzie atd.) a její evangelizační projekty.

Na těchto projektech se jednotlivá sdružení podílejí v roce 2004 takto:

České a Moravskoslezské sdružení 65 % misijních darů

Slovenské sdružení 45 % misijních darů

Zbýlé prostředky zůstávají sdružením na financování jejich misijních projektů.

Dary 13. soboty jsou používány na přesně stanovené projekty církve v jednotlivých oblastech světa. V roce 2004 všechna sdružení na tyto účely poukazují 40 % darů.

Ostatní prostředky zůstávají na stavební a sociální projekty Česko-Slovenské unie.

ZÁPADY SLUNCE

říjen	
<i>den</i>	<i>hodina</i>
1.10.	18.43
8.10.	18.28
15.10.	18.14
22.10.	17.59
29.10.	17.46

listopad	
<i>den</i>	<i>hodina</i>
5.11.	16.35
12.11.	16.25
19.11.	16.15
26.11.	16.08

prosinec	
<i>den</i>	<i>hodina</i>
3.12.	16.03
10.12.	16.01
17.12.	16.01
24.12.	16.03
31.12.	16.08